

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Broj: 1-2/2007.
siječanj-veljača

GODINA
ŽUPNE KATEHEZE

IZDAJE:
Nadbiskupski ordinarijat Zadar
J. Biakinija 2, 23000 Zadar
tel. 023/-208-650, 208-653; faks:
208-640;
e-mail: vjesnikzd@net.hr

ODGOVARA:
Mons. Ivan Prendā,
nadbiskup zadarski

UREDNIŠTVO:
Mons. Ivan Mustać, don Josip
Lenkić, Ines Grbić, Livio Marijan,
Rozario Šutrin

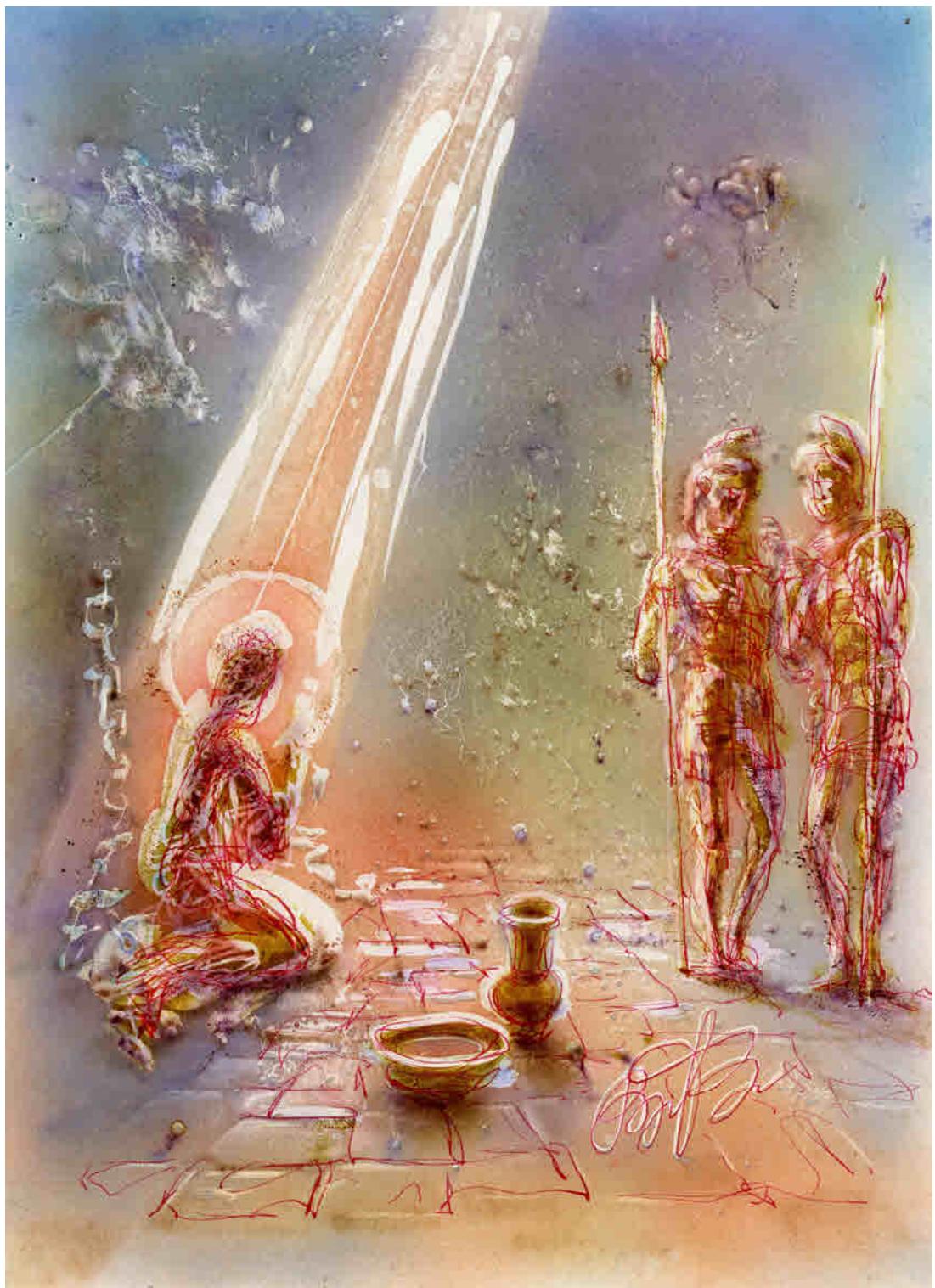
FOTOGRAFIJE:
Ines Grbić i Srećko Petrov

RAČUNALNI SLOG:
Livio Marijan

TISAK:
MEDIA Zadar

*Ovaj broj ušao je u tisak 2. veljače 2007.
Na koricama:*

Posveta nove crkve i oltara u Perušiću, 2006.

Sveta Anastazija (Stošija) u Dioklecijanovoj tamnici, Valeri Fjodorov

NADBISKUPOVA RIJEĆ

UNUTARNJI ŽIVOT CRKVENE ZAJEDNICE I KATEHEZA

Godina - *Godine župne kateheze*

U našoj Zadarskoj nadbiskupiji proglašena je Godina župne kateheze. Nameće se redovita kateheza u župi, nama, svim pastirima ove mjesne Crkve, svom širim i dubinom. Nameće samome životu župne zajednice, kvaliteti njezina duhovnog života. Osjetili smo, već je niz godina, da početna nada, kako će pokoljenja koja žive u slobodi poslije povijesnih promjena u Europi, kod nas, temeljiti upoznati i živjeti svoju kršćansku vjeru, nije ispunjena. Naša današnja mladež, istina, poznaje sadržaje vjere bolje od svojih roditelja. Pogađa nas međutim njihovo duhovno stanje koje više naliči bljedilu, beskrvnom i beživotnom, negoli dinamizmu u kojem se prepoznaće oblikovane, mlade kršćane. Čini nam se kao da je pojačan pritisak razornih moći na mladež kakav do sada nije zapamćen. Pomiješan je kontroliranim dozama senzacionalizma i komercijalizma. Žrtve se ne broje. Gospodare tih programa, te brojke ne zanimaju. Samo se dobici zbrajaju. Pogađa nas također sadašnje duhovno stanje mnogih vjernika kojima je vjera dio tradicije, nekakav osjećaj kulturnoj pripadnosti kršćanskom svijetu više negoli izgrađeni životni stav u dinamičnoj zajednici Crkve.

U takvoj religijskoj situaciji u suvremenom društvenom kontekstu u Hrvatskoj postavlja se pitanje svakome od nas, prezbiterima i biskupu, što je posrijedi nepoželjnog uzmaka kršćana u življenu i svjedočenju vjere? Bolno se, naime doimaju, reakcija pastira kojima iskazuju svoja razočaranja zbog nemara njihovih vjernika prema naporima katehizacije; i uopće zbog ravnodušnosti pred poslanjem Crkve. Nama je to svakako «znak vremena» (LG 4) koji nas otvara potrebama našega društva, još određenije potrebama naše najbliže okoline.

Važno je, kako nas potiče Opći direktorij za katehezu (br. 27) razmišljati i o samom životu crkvene zajednice, njezinoj unutarnjoj kvaliteti.

«Prvo treba otkriti kako je u - našoj mjesnoj - Crkvi prihvaćen i koliko je plodonosan Drugi vatikanski sabor. Veliki saborski dokumenti, općenito se drži, nisu ostali mrtvo slovo: utvrđuju se njihovi učinci. Četiri konstitucije Sacrosanctum Concilium, Lumen gentium, Dei Verbum i Gaudium et spes, obogatili su Crkvu. Naime:

- liturgijski život dublje je shvaćen kao izvor i vrhunac crkvenog života.
- Božji narod stekao je življu svijest o «sveopćem svećeništvu» (LG 50), ukorijenjenu u krštenju. Istodobno se sve više otkriva sveopći poziv na svetost i življi smisao služenja kršćanskoj ljubavi - caritasu.
- Crkvena zajednica usvojila je življi smisao Riječi Božje. Na primjer, na izraženiji se način čita Sveti pismo, u njemu se uživa i meditira.

- Poslanje Crkve u svijetu shvaća se na nov način. Na temelju unutarnje obnove Sabor je katolike otvorio zahtjevu evangelizacije, koja je nužno povezana s promicanjem čovjeka, potrebama dijaloga sa svijetom, različitim uljudbama i vjerama te žurnim traženjem jedinstva među kršćanima» (isto).

U tom se obogaćivanju moraju također prepoznati i 'nedostaci i teškoće u prihvaćanju Sabora' (Sinoda, 1985., I,3). Unatoč tako širokom i dubokom ekleziološkom nauku, oslabio je osjećaj crkvene pripadnosti; često se utvrđuje 'ne naklonost prema Crkvi' (isto).

Sve nam to govori kako je pastoralno-duhovna stvarnost i naše Nadbiskupije složenija nego što i mislimo. Sve nam to također govori da je obnova župne kateheze kao dijela cijelovitog pastoralnog hitna. Jednako tako je hitno i produbljivanje baštine velikoga Koncila koji je svojim najvećim dijelom ostao nepoznanica velikom broju vjernika u našim župama. To će uvelike unaprijediti naše katehetske napore. I nadamo se duhovne plodove u njima.

SVETA STOLICA

Papina poruka Urbi et Orbi (gradu i svijetu), Božić 2006.

Krist je Spasitelj i današnjega čovjeka

"Salvator noster natus est in mundo"
(Rimski misal)

"Spasitelj se naš rodio u svijetu"! Ove smo noći još jednom u svojim crkvama slušali ovaj navještaj koji, unatoč prolasku stoljeća, čuva netaknutom svoju svježinu. To je nebeski navještaj koji nas poziva da ne strahujemo, jer se pojavila "velika radost za sav narod" (Lk 2,10). To je navještaj nade jer objavljuje da se te noći prije više od dvije tisuće godina "u gradu Davidovu rodio Spasitelj - Krist, Gospodin" (Lk 2,11). Tada pastirima koji su se nalazili na betlehemskom brežuljku, a danas nama, stanovnicima ovog našeg svijeta, božićni anđeo ponavlja: "Rodio se Spasitelj! Rodio se za vas! Podite, podite mu se pokloniti!"

No, ima li još uvijek vrijednost i značenje neki "Spasitelj" čovjeku trećega tisućljeća? Je li još uvijek potreban neki "Spasitelj" čovjeku koji je stigao do Mjeseca i Marsa i želi osvojiti svemir; čovjeku koji bez ograničenja istražuje tajne prirode i uspijeva odgonetnuti čak i čudesne kodove ljudskog genoma? Ima li potrebu za nekim Spasiteljem čovjek koji je izmislio interaktivnu komunikaciju, koji istražuje virtualni ocean Interneta, te je, zahvaljujući suvremenim i naprednim tehnologijama sredstava komunikacije, Zemlju - taj zajednički dom - već načinio malim globalnim selom? Čini se kao da je ovaj čovjek dvadeset i prvog stoljeća i poletni stvaratelj neupitnih uspjeha, siguran i samodostatan graditelj vlastite sudbine.

Čini se, ali nije tako. Još uvijek se umire od gladi i žeđi, od bolesti i siromaštva u ovom vremenu obilja i izopačenog konzumizma. Još ima onih koji su robovi, izrabljivani i povrijeđenoga dostojanstva; onih koji su

žrtve rasne i vjerske mržnje, te su u slobodnom izražavanju svoje vjere sprječeni netolerantnošću i diskriminacijom, te političkom vlašću ili fizičkim i moralnim prinudama. Ima onih koji vide sebe same ili svoje najdraže, posebice djecu, mučene uporabom oružja, terorizmom i svakovrsnim nasiljem u doba kad svi zazivaju i proglašavaju napredak, solidarnost i mir za sve. A što reći i o onima koji su, bez nade u promjenu, prisiljeni ostaviti svoj dom i svoju domovinu da bi negdje drugdje našli uvjete života dostojarne čovjeka? Što učiniti da bi se pomoglo onima koji su dovedeni u zabludu djelovanjem lažnih proroka sreće, koji su krhki u svojim međuljudskim odnosima i u nemogućnosti da prihvate stalnu odgovornost za svoju sadašnjost i za svoju budućnost te hode tamnim prolazom usamljenosti i često završe kao rob alkohola ili droge? Što misliti o onima koji izaberu smrt vjerujući da mogu prevariti život?

Kako ne čuti da se upravo iz dna toga veselog i beznadnoga čovječanstva podiže bolan vapaj za pomoć? Božić je: danas u svijet ulazi "svjetlo istinsko koje prosvjetljuje svakog čovjeka" (Iv 1,9). "Riječ tijelom postade i nastani se među nama" (Iv 1,14), navješta evanđelist Ivan. Danas, upravo danas, Krist ponovno dolazi "među svoj narod" i onome koji ga prima daje "moć da postane dijete Božje"; to jest pruža mu mogućnost da gleda božansku slavu i bude dionikom one radosti Ljubavi, koja je za nas u Betlehemu postala tijelom. Danas, i danas, "Spasitelj se naš rodio u svijetu", jer zna da nam je potreban.

Unatoč tolikim oblicima napretka, ljudsko je biće ostalo ono isto: sloboda razapeta između dobra i zla, između života i smrti. Upravo tu, u svojoj dubokoj nutrini, u

onome što Biblija naziva "srcem", on uvijek osjeća potrebu da bude "spašen". Današnje postmodernističko vrijeme možda još i više treba jednog Spasitelja, jer društvo u kojem živi postalo je složenije, a prijetnje njegovu osobnom i moralnom integritetu postale su podmuklje. Tko ga može zaštititi ako ne Onaj koji ga ljubi do te mjere da na križu žrtvu svoga jedinorođenoga Sina kao Spasitelja svijeta?

"Salvator noster", Krist je Spasitelj i današnjega čovjeka. Tko će učiniti da u svakom kraju zemlje vjerodostojno odjekuje ova poruka nade? Tko će se zauzeti da bude priznato, zaštićeno i promicano cijelovito dobro ljudske osobe, što je uvjet mira, poštujući svakog muškarca i svaku ženu u njihovu dostojanstvu? Tko će omogućiti da se shvati kako je dobrom voljom, razumnošću i umjerenosću moguće izbjegći zaoštravanje sukoba, pa i dovesti do pravednih rješenja? Sa živom brigom mislim o ovom blagdanu na područje Bliskog istoka, obilježeno bezbrojnim i teškim krizama i sukobima, te se nadam da će se otvoriti putovi novih mogućnosti za pravedan i trajan mir, uz poštovanje neotuđivih prava naroda. U ruke božanskoga betlehemskega Djetešća stavljam znakove obnovljenog dijaloga između Izraelaca i Palestinaca, kojima svjedočimo ovih zadnjih dana, te nadu u povoljan razvoj događaja. Nadam se da će, nakon toliko žrtava, razaranja i nesigurnosti, preživjeti i napredovati demokratski Libanon, otvoren za različitosti, u dijalogu kultura i religija. Pozivam sve u čijim je rukama soubina Iraka da učine sve da se prekine nasilje koje oplakuje tu zemlju krvlju i da bi svakom njezinu stanovniku bio osiguran normalan život. Zazivam Boga da bi učinio da u Šri Lanki sukobljene strane poslušaju želju naroda za budućnošću bratstva i solidarnosti; da bi u Darfur u drugdje u Africi prestali bratoubilački sukobi i da bi što prije bile iscijeljene otvorene rane u tijelu toga kontinenta, uz jačanje procesa pomirenja, demokratizacije i razvoja. Neka božansko Djetešće, knez mira, učini da se ugase žarišta napetosti koja dovode u

pitanje budućnost ostalih dijelova svijeta, posebice u Europi i u Latinskoj Americi.

"Salvator noster": to je naša nada; to je navještaj što ga Crkva donosi i o današnjem Božiću. S Utjelovljenjem, napominje II. vatikanski sabor, Sin Božji sjedinio se na neki način s čovjekom (usp. Gaudium et spes, 22). Stoga je Rođenje Glave, ujedno i rođenje Tijela, kako je to izrekao i papa sveti Leon Veliki. U Betlehemu se rodio kršćanski narod, otajstveno tijelo Kristovo u kojem je svaki ud intimno sjedinjen s drugim u potpunoj solidarnosti. "Spasitelj naš rodio se za sve". To moramo navještati ne samo riječima, nego i čitavim svojim životom, dajući svijetu svjedočanstvo jedinstvenih i otvorenih zajednica, u kojima vlada bratstvo i praštanje, prihvatanje i međusobno služenje, istina, pravda i ljubav.

Zajednica koju je Krist spasio. To je istinska narav Crkve koja se hrani Riječu i euharistijskim Tijelom. Samo iznova otkrivajući primljeni dar Crkva može svjedočiti svima Krista Spasitelja; čini to poletno i zauzeto, uz puno poštovanje svake kulturne i vjerske tradicije; čini to radosno, znajući da Onaj koji to naviješta ništa ne poništava ništa što je istinski ljudsko, nego sve dovodi svome ispunjenju. Zapravo, Krist dolazi uništiti samo zlo, samo grijeh; ostalo, sve ostalo On uzdiže i usavršuje. Krist nas ne spašava od naše ljudskosti, nego pomoću nje; ne spašava nas od svijeta, nego je došao u svijet da bi se po Njemu svijet spasio (usp. Iv 3,17).

Draga braćo i sestre, gdjegod bili, neka do vas stigne ova poruka radosti i nade: Bog je postao čovjekom u Isusu Kristu, rođen je od Marije Djevice i ponovno se rađa danas u Crkvi. On je taj koji svima donosi ljubav nebeskoga Oca. On je Spasitelj svijeta! Ne bojte se, otvorite mu srce, prihvativi ga, kako bi njegovo kraljevstvo ljubavi i mira postalo zajednička baština sviju.

Sretan Božić!

Poruka pape Benedikta XVI. za Svjetski dan mira, 1. siječnja 2007.

Osoba, srce mira

1. Na početku nove godine želim uputiti vođama nacija, kao i svim muškarcima i ženama dobre volje, svoje želje mira. Upućujem ga napose svima koji su u žalosti ili trpe, svima koji su izloženi prijetnji nasilja i oružja, svima koji, prezreni u svom dostojanstvu, iščekuju ljudsko i društveno oslobođenje. Upućujem ga djeci, koja svojom nevinošću obogaćuju čovječanstvo dobrotom i nadom a svojom nas patnjom potiču da se svi usrdno zalažemo za pravdu i mir. Upravo sam razmišljajući o djeci, napose onoj čija je budućnost dovedena u pitanje zbog beščutnog zlostavljanja i zloće odraslih, odlučio u prigodi Svjetskog dana mira pozornost svih usredotočiti na temu "Osoba, srce mira".

Uvjeren sam, naime, da kada se poštuje osobu tada se promiče mir, a kada se izgrađuje mir tada se stvaraju prepostavke za istinski cjeloviti humanizam. Eto kako se utire put k vedrijoj budućnosti za nove naraštaje.

Osoba i mir: dar i zadatak

2. Sveti pismo kaže: "Na svoju sliku stvori Bog čovjeka, na sliku Božju on ga stvori, muško i žensko stvori ih" (Post 1,27). Budući da je stvoren na Božju sliku, čovjek ima dostojanstvo osobe. On nije nešto, već netko. Kadar je upoznati sebe, posjedovati samoga sebe, slobodno se darivati i uspostaviti zajedništvo s drugim osobama. U isti mah svaka je osoba milošću pozvana na savez sa svojim Stvoriteljem da mu odgovori u vjeri i ljubavi i taj odgovor ne može dati nitko drugi doli on sam (1). Kada se stvari promatra iz te čudesne perspektive lako se može dokučiti kako je ljudskom biću povjeren zadatak da sve više ljubi i svijet privodi k sve većem savršenstvu, obnavljajući ga u pravednosti i miru. Na zapanjujuće jednostavan način Augustin uči: "Bog nas je stvorio bez nas ali nas bez nas neće spasiti" (2). Zato su

sva ljudska bića dužna njegovati svijest o dvojakom aspektu dara i zadaće.

3. I mir je ujedno i dar i zadatak. Ako je točno da mir među pojedincima i narodima - ta sposobnost da žive jedni pored drugih i grade odnose temeljene na pravdi i solidarnosti - predstavlja zadaću kojoj se valja neprestance posvećivati, isto je tako, pa još i više, točno da je mir Božji dar. Mir je, naime, karakteristika Božjeg djelovanja, što se vidi kako u stvaranju uređena i skladnog svijeta tako i u otkupljenju ljudskog roda koji treba spas od nereda grijeha. Stvaranje i otkupljenje pružaju, dakle, ključ koji pomaže shvatiti smisao našega života na zemlji. Moj je časni prethodnik u svom obraćanju Generalnoj skupštini Ujedinjenih naroda 5. listopada 1995. rekao kako "ne živimo u nerazumnom i besmislenom svijetu (...) postoji u njemu neka moralna logika koja rasvjetljuje ljudski život i omogućuje dijalog među ljudima i među narodima" (3).

Transcendentalna "gramatika", hoće reći sva ona pravila kojima se pojedinci trebaju voditi u svome djelovanju i na osnovu kojih se tkaju uzajamni odnosi što se temelje na pravdi i solidarnosti, upisana je u savjesti, u kojima se kao u nekom zrcalu odražava mudri Božji naum. Kao što sam nedavno imao priliku istaknuti, "mi vjerujemo da je u početku vječna Riječ, razum dakle, a ne iracionalnost" (4). Mir je, dakle, i zadatak koji od svakoga iziskuje osobni odgovor koji se podudara s Božjim naumom. Kriterij na kojem će se nadahnjivati taj odgovor mora jednostavno biti poštivanje te "gramatike" koju je u čovjekovo srce upisao njegov Stvoritelj.

U toj perspektivi, norme prirodnog prava nikako se ne smije promatrati kao izvana nametnute naredbe, gotovo kao nešto što koči čovjekovu slobodu. Naprotiv, valja ih

svesrdno prigriliti kao poziv na vjerno ostvarivanje sveopćega Božjeg nauma upisanog u narav ljudskog bića. Vođeni tim normama, narodi - u okviru vlastitih kultura - mogu se približiti najvećem misteriju - misteriju Boga. Priznavanje i poštivanje prirodnog prava predstavljaju stoga i danas čvrsti temelj za dijalog između vjernika različitih religija, kao i između vjernika i samih nevjernika. To je zajednička dodirna točka pa samim tim i temeljna prepostavka za istinski mir.

Pravo na život i vjersku slobodu

4. Dužnost poštivanja svakog ljudskog bića, u čijoj se naravi odražava Stvoriteljev lik, ima za posljedicu da nije dopušteno ophoditi se prema osobi kako se kome prohtije. Onaj koji raspolaže velikom političkom, tehnološkom i ekonomskom moći ne smije se njome koristiti da krši prava siromašnjih. Mir se, naime, temelji na poštivanju svih ljudi. Svjesna toga, Crkva je pobornica temeljnih prava svake osobe. Ona u prvom redu promiče i brani poštivanje života i vjerske slobode svakog pojedinca. Poštivanje prava na život u svim njegovim etapama predstavlja načelo od presudne važnosti: život je dar kojim čovjek ne može potpuno raspolagati. Slično tome, afirmiranjem prava na vjersku slobodu ljudsko se biće dovodi u vezu s nečim što ga natkriljuje, to jest s vrhunaravnim počelom pa zbog toga nije nipošto podložno ljudskoj samovolji. Pravo na život i slobodno isповijedanje vlastite vjere u Boga nije u čovjekovo moći. Mir zahtijeva da se jasno razgraniči što jest a što nije dano čovjeku na raspolaganje. Na taj će se način izbjjeći neprihvatljiva zadiranja u onu baštinu vrijednosti koja je vlastita čovjeku kao takvom.

5. Što se tiče prava na život, dužni smo ukazati na mnogovrsna njegova kršenja u našemu društvu: uz žrtve oružanih sukoba, terorizma i raznih oblika nasilja, tu su i tihe žrtve onih koji umiru od gladi, kao i usmrćenih pobačajem, eksperimentiranjem na ljudskim zamecima i eutanazijom. Kako u svemu tome ne vidjeti napad na mir? Pobačaj i

eksperimentiranje na ljudskim zamecima predstavljaju izravno nijekanje onog stava prihvaćanja prema drugome što je nužan preduvjet za uspostavu trajnih odnosa mira.

Što se, pak, tiče slobodnog izražavanja vlastite vjere, postoji jedan drugi zabrinjavajući znak pomanjkanja mira u svijetu. To su teškoće na koje kako kršćani tako i vjernici ostalih religija često nailaze u ostvarivanju prava na javno i slobodno isповijedanje vlastitih vjerskih uvjerenja. Govoreći napose o kršćanima, moram sa žalošću istaknuti da ne samo da su ponekad u tome spriječeni, već su čak u nekim državama zbog svojih vjerskih uvjerenja i progonjeni. Dovoljno se u svezi s tim prisjetiti nedavnih tragičnih slučajeva okrutnog nasilja. Postoje režimi koji svima nameću jednu religiju, dok svjetovni režimi često ne potiču toliko nasilne progone, koliko sustavno izvrgavaju poruzi religiozna uvjerenja. I u jednom i u drugom slučaju ne poštuje se temeljno ljudsko pravo, što ima ozbiljne posljedice po miran suživot. Time se može samo promicati mentalitet i kulturu koji nikako ne pridonose miru.

Jednakost naravi svih osoba

6. U pozadini velikih napetosti koje prijete miru zacijelo se nalaze mnoge nepravedne nejednakosti koje su još uvijek tragično prisutne u svijetu. Među njima su osobito podmukle, s jedne strane, nejednakost u pristupu temeljnim dobrima, poput hrane, vode, krova nad glavom, zdravlja, a, s druge, trajno prisutne nejednakosti između muškarca i žene u ostvarivanju svojih temeljnih ljudskih prava.

Od temeljne je važnosti za izgradnju mira da se prizna temeljnu jednakost među osobama, koja proizlazi iz njihova vrhunaravnog dostojanstva. Jednakost na toj razini predstavlja, dakle, opće dobro svih ljudi upisano u onu prirodnu "gramatiku", koju se da razabradi iz božanskog nauma stvaranja. To se dobro ne može zanemariti ili prezreti a da to ne ostavi teške posljedice po mir koji se tako izlaže svakojakim opasnostima. Velike

oskudice od kojih trpe mnoga pučanstva, poglavito na afričkom kontinentu, uzrokuju nasilne reakcije te predstavljaju stoga tešku povredu miru.

7. Slično tome, nedostatna pažnja prema položaju žene uzrok je raznih nestabilnosti u društvenoj zajednici. Mislim tu na izrabljivanje žena s kojima se postupa kao s predmetima, kao i na mnoge oblike nepoštivanja njihova dostojanstva. Mislim također - u drugom kontekstu - na antropološke poglеде koji su se zadržali u nekim kulturama, gdje je žena još uvijek snažno podređena muškarčevoj samovolji, sa štetnim posljedicama po njezino dostojanstvo i po samo ostvarivanje temeljnih prava. Neka se nitko ne zavarava! Mira neće biti sve dok se ne prevladaju i ti oblici diskriminacije, jer oni štete osobnom dostojanstvu koje je Stvoritelj upisao u svako ljudsko biće (5).

"Ekologija mira"

8. Papa Ivan Pavao II. u svojoj enciklici *Centesimus annus* piše: "Bog je čovjeku dao ne samo zemlju, koju mora upotrebljavati poštujući izvornu nakanu po kojoj mu je darovana kao dobro; Bog je dao čovjeku i njega samog, te čovjek, stoga, mora poštivati naravnu i moralnu strukturu kojom je obdaren" (6). Odgovarajući na taj izazov, koji mu je Stvoritelj povjerio, čovjek, zajedno sa svojim bližnjima, može ostvariti svijet mira. Pored prirodne ekologije, postoji i ono što bismo mogli nazvati "ljudskom" ekologijom koja, pak, sa svoje strane traži "socijalnu" ekologiju na kojoj se valja temeljiti uređen društveni život.

To znači da čovečanstvo, ako mu je do mira, mora biti sve više svjesno postojeće povezanosti između prirodne ekologije, to jest očuvanja prirode, i ljudske ekologije. Iskustvo pokazuje da svako nepoštovanje okoliša nanosi štetu ljudskom suživotu i obrnuto. Iz toga se jasno vidi kako postoji neraskidiva povezanost između mira sa stvorenim svijetom i mira među ljudima. I jedno i drugo prepostavljuju mir s Bogom. Pjesma-molitva svetoga Franje, poznata

kao "Pjesma bratu Suncu", predstavlja divan i uvijek aktualan primjer te raznolike ekologije mira.

9. Koliko je uska povezanost između jedne i druge ekologije pomaže nam shvatiti sve veći problem opskrbe energijom. Ovih su se godina nove nacije s poletom upustile u industrijsku proizvodnju, što je dovelo do porasta njihovih energetskih potreba. To je izazvalo nezapamćeno natjecanje u traganju za raspoloživim izvorima energije. U međuvremenu neki su krajevi planeta još uvijek uvelike zaostali i njihov je razvoj praktički zakočen, a jedan od uzroka toga stanja je i porast cijena energije. Što će biti s tim ljudima? Kakav će ih razvoj odnosno nerazvijenost snaći u toj teškoj energetskoj oskudici? Do kakvih će nepravdi i protivština dovesti utrka za izvorima energije? I kako će na to odgovoriti oni koji su iz te utrke isključeni?

Ta pitanja jasno iznose na vidjelo kako je očuvanje prirode usko vezano uz potrebu da se među ljudima i narodima uspostave odnosi u kojima će se dužna pozornost posvetiti dostojanstvu osobe i koji će biti kadri zadovoljiti njihove istinske potrebe. Uništavanje okoliša, pogrešno i sebično korištenje prirodnih dobara, otimačina zemlje i njezinih izvora uzrok su razdora, sukoba i ratova upravo zato što su posljedica nehumanog poimanja razvoja. Naime, ako bi se razvoj ograničavao samo na tehničko-ekonomski aspekt, zapostavljajući pritom u potpunosti moralno-religijski vidik, to ne bi nikako bio humani razvoj te bi na kraju, budući da je jednostran, samo još više rasplamsao čovjekov poriv za razaranjem.

Ograničeni pogledi na čovjeka

10. Zato je prijeko potrebno, usprkos postojećim poteškoćama i međunarodnim napetostima, zalagati se za jednu ljudsku ekologiju koja će pospješiti rast "stabla mira". Da bi se u tome požnjeo uspjeh nužno se voditi pogledom na osobu koji neće biti zamućen ideološkim ili kulturnim predrasudama, odnosno političkim i ekonomskim interesima, koji potiču na mržnju i nasilje. Sasvim je razumljivo da

pogledi na čovjeka variraju od kulture do kulture. Nedopustivo je, međutim, da se njeguju antropološka shvaćanja koja u sebi sadrže klice neprijateljstava i mržnje. Jednako su neprihvatljiva poimanja Boga koja potiču na nesnošljivost i nasilje prema drugima. Jedno treba jasno reći: rat u Božje ime je uvijek neprihvatljiv! Kada je određeno poimanje Boga povod zločinačkim činima, tada je to pokazatelj da je to shvaćanje već preraslo u ideologiju.

11. Danas, međutim, mir ne ugrožavaju samo sukobi između ograničenih pogleda na čovjeka, to jest između ideologija. Ugrožavaju ga, naime, isto tako ravnodušnost spram onoga što predstavlja istinsku čovjekovu narav. Mnogi naši suvremenici niječu postojanje jedne posebne ljudske naravi te tako širom otvaraju vrata najneobičnijim tumačenjima onoga što doista čini ljudsko biće. I tu je potrebno stvari izvesti na čistac: "slaba" vizija osobe, koja za sobom ostavlja široki prostor u koji lako nahrupe svakojaka, pa čak i najčudnija, poimanja osobe, samo naizgled promiče mir. U stvarnosti ona prijeći istinski dijalog i utire put samovolji vlastodržaca, te na kraju samu osobu ostavlja nezaštićenu pa ona, uslijed svega toga, postaje laki pljen tlačitelja i nasilnika.

Ljudska prava i međunarodne organizacije

12. Istinski i trajni mir prepostavlja poštivanje ljudskih prava. No, ako se ta prava temelje na slabom shvaćanju osobe, zar neće time i ona sama oslabiti? Tu se jasno vidi koliko je relativističko poimanje osobe krajnje neprimjereno kada treba opravdati i stati u obranu čovjekovih prava. Teškoća je tu više no očita: prava se predlažu kao nešto apsolutno, no temelj na kojem ona počivaju tek je relativan. Treba li se onda čuditi što, s obzirom na "neugodne" zahtjeve koje postavlja ovo ili ono pravo, ima onih koji ih pobijaju ili ih naprosto odlučuju zanemarivati?

Samo ukoliko su ukorijenjena u objektivne zahtjeve naravi koju je Stvoritelj dao

čovjeku, prava koja mu se pripisuju mogu se potvrditi bez straha da će ih itko moći opovrgnuti. Samo se po sebi, zato, razumije da ljudska prava za sobom povlače odgovarajuće dužnosti. Mahatma Gandhi na ovaj je način to mudro sažeo: "Ganges prava spušta se s Himalaje dužnosti". U te se temeljne prepostavke mora unijeti jasnoču ako se želi obraniti ljudska prava, koja su danas izložena stalnim napadima. Bez te jasnoće sam će se izraz "ljudska prava" odnositi na međusobno potpuno različite subjekte: za jedne će osobu resiti trajno dostojanstvo i prava koja će vrijediti uvijek, posvuda i za svakog pojedinca, dok će za druge osobno dostojanstvo biti nešto promjenjivo, a osobna prava ovisiti o njihovu sadržaju, kao i vremenu i okolnostima.

13. Na obranu ljudskih prava neprestano pozivaju međunarodna tijela i, na poseban način, Organizacija ujedinjenih naroda, koja je svojom Općom deklaracijom iz 1948. postavila kao temeljni zadatak promicanje ljudskih prava. Na tu se deklaraciju gleda kao na neku vrstu moralne obaveze koju je preuzele čitavo čovječanstvo. Ima u tome velike istine. Osobito ako se prava opisana u toj deklaraciji smatra nečim što nema svoj temelj u odluci koju su odobrili ljudi na nekom svom zborovanju, već u samoj čovjekovoj naravi i njegovu neotuđivom dostojanstvu osobe koju je stvorio Bog. Važno je, zato, da međunarodna tijela ne izgube iz vida prirodni temelj ljudskih prava. To će ih očuvati od opasnosti, koja nažalost uvijek prijeti, da se malo po malo tim pravima prida tek pozitivističko tumačenje. Ako bi se to dogodilo međunarodna bi tijela izgubila potreben autoritet za ostvarivanje uloge branitelja temeljnih prava osobe i naroda, a to je upravo i smisao njihova postojanja i djelovanja.

Međunarodno humanitarno pravo i nacionalna zakonodavstva

14. Polazeći od svijesti da postoje neotuđiva ljudska prava povezana s našom zajedničkom ljudskom naravi stvoreno je međunarodno humanitarno pravo, kojeg

su se države dužne pridržavati i u slučaju rata. To, nažalost, nije našlo na dosljednu primjenu u nekim nedavnim ratnim prilikama, a o onima iz prošlosti da i ne govorimo. To se, primjerice, vidi na slučaju sukoba koji se prije nekoliko mjeseci vodio u južnom Libanonu, gdje je sustavno kršena obveza da se zaštiti i pruži pomoć nevinim žrtvama te da se izbjegne da civilno pučanstvo bude uključeno u sukob. Žalosne prilike u Libanonu i novi oblik sukoba, napose od kada su teroristi počeli pribjegavati do sada nepoznatim oblicima nasilja, zahtijevaju da međunarodna zajednica ponovno potvrdi međunarodno humanitarno pravo i primjenjuje ga na sve današnje situacije ratnog sukoba, uključujući i one koje nisu predviđene u važećemu međunarodnom pravu. Nadalje, bić terorizma zahtjeva dublje promišljanje o etičkim granicama kojih se valja pridržavati pri korištenju suvremenih metoda jamčenja nacionalne sigurnosti. Sve se češće, naime, rat ne najavljuje, napose kada ih započinju terorističke skupine odlučne postići svoje ciljeve pod bilo koju cijenu.

S obzirom na zabrinjavajuće događaje iz proteklih godina, države moraju prepoznati potrebu donošenja jasnijih pravila, zahvaljujući kojima će se moći učinkovito oduprijeti tom pogibeljnem zastranjenju kojem smo svjedoci. Rat uvijek predstavlja neuspjeh za međunarodnu zajednicu i težak gubitak za čovječanstvo. Kada, usprkos svim naporima, ovaj ipak izbije, potrebno je očuvati bar temeljna načela humanosti i vrijednosti na kojima počiva svaki suživot. Isto tako valja utvrditi pravila ponašanja tako da se štete svedu na najmanju moguću mjeru te se ublaže patnje civila i svih žrtava sukoba (7).

15. Drugi problem koji pobuđuje veliki nemir predstavlja želja, izražena od strane nekih država, da si priskrbe nuklearno naoružanje. To je još više pridonijelo širenju ozračja nesigurnosti i straha zbog moguće atomske katastrofe. Vratili smo se desetljeća unatrag, onim tjeskobama koje su tištile ljude tijekom razdoblja takozvanog "hladnog rata". Kada je ono

završilo ljudi su se nadali kako je atomska opasnost jednom zauvijek otklonjena i da će čovječanstvo moći konačno odahnuti od olakšanja. Koliko je samo aktualna, u vezi s tim, opomena Drugoga vatikanskog koncila: "Svaki ratni čin koji ide za uništenjem čitavih gradova ili prostranih krajeva zajedno s njihovim stanovništvom bez razlike jest zločin protiv Boga i protiv samoga čovjeka, što treba odlučno i bez oklijevanja osuditi" (8). Nažalost, prijeteći se oblaci nastavljaju nadvijati nad obzor čovječanstva. Put k osiguravanju budućnosti mira ne predstavljaju samo međunarodni ugovori za neširenje nuklearnog oružja, već također odlučna zauzetost oko njegova smanjivanja i definitivnog uklanjanja. Neka se učini sve da se, putem pregovora, prispije ostvarenju tih ciljeva! U pitanju je sama budućnost ljudske obitelji!

Crkva kao čuvarica transcendentnosti osobe

16. Želim, na kraju, uputiti hitni apel Božjem narodu: neka svaki kršćanin zna da je pozvan biti neumorni mirotvorac i odvažni branitelj dostojanstva osobe i njezinih neotuđivih prava. Zahvalan Gospodinu što ga je pozvao da pripada njegovoj Crkvi koja je, u svijetu, "znak i ujedno čuvar transcendentnosti osobe" (9), kršćanin će neumorno od njega ponizno moliti temeljno dobro mira koje ima toliku važnost u životu svakog čovjeka. On će uz to biti ponosan što može služiti miru s velikodušnom predanošću, izlazeći ususret braći, napose onoj koja ne samo da grcaju u siromaštvu i oskudici, već su lišena i toga dragocjenog dobra. Isus nam je objavio da "Bog je ljubav" (1 Iv 4,8) i da je najveći poziv svake osobe ljubav. U Kristu možemo pronaći uzvišene razloge zbog kojih moramo postati nepokolebljivi pobornici ljudskoga dostojanstva i hrabri graditelji mira.

17. Neka zato svaki vjernik pruži svoj nezaobilazni doprinos promicanju istinskoga cjelovitog humanizma, sukladno učenjima enciklika Populorum progressio i Sollicitudo rei socialis, čiju se 40. odnosno 20. obljetnicu pripremamo

proslaviti ove godine. Kraljici mira, Majci Isusa Krista koji je "mir naš" (Ef 2,14) povjeravam svoju ustrajnu molitvu za čitavo čovječanstvo na početku ove 2007. godine u koju upravljamo pogled ispunjen nadom, usprkos opasnostima i problemima kojima smo okruženi.

Neka nam Marija u svome Sinu pokaže put mira i prosvijetli nam oči tako da uzmognemo prepoznati njegovo lice u licu svake osobe, koja je srce mira!

Iz Vatikana, 8. prosinca 2006.

Benedikt XVI.

Bilješke

- (1) Usp. *Katekizam Katoličke crkve*, 357.
- (2) Sermo 169, 11, 13: PL 38, 923.
- (3) Br. 3.
- (4) Homilija na poljani Isligner, Regensburg, 12. rujna 2006.
- (5) Usp. *Kongregacija za nauk vjere, Pismo biskupima Katoličke crkve o suradnji muškarcu i žene u Crkvi i svijetu*, 31. svibnja 2004., 15-16.
- (6) Br. 38.
- (7) U vezi s tim *Katekizam Katoličke crkve* donosi vrlo stroge i jasne kriterije: usp. br. 2307-2317.
- (8) Past. konst. *Gaudium et spes*, 80.
- (9) Isto, 76.

Svečano euharistijsko slavlje, sv. Stošija 2007.

Poruka pape Benedikta XVI. za 15. svjetski dan bolesnika

Seoul, 11. veljače 2007.

Draga braćo i drage sestre, 11. veljače 2007., na dan kad Crkva slavi liturgijski spomen Blažene Djevice Marije Lurdske, u Seoulu u Južnoj Koreji proslavit će se Petnaesti svjetski dan bolesnika. Održat će se više susreta, predavanja, pastoralnih skupova i liturgijskih slavlja s predstavnicima Crkve u Koreji, sa zdravstvenim osobljem, bolesnicima i njihovim obiteljima. Još jednom Crkva promatra sve koji trpe te obraća pozornost na neizlječive bolesnike, od kojih mnogi umiru zbog bolesti koje su već u krajnjoj fazi. Takvih bolesnika ima na svim kontinentima, no posebice u krajevima u kojima siromaštvo i druge poteškoće uzrokuju bijedu i veliku bol. Svjestan tih patnji, duhovno ću biti prisutan na Svjetskom danu bolesnika, sjedinjen s onima koji će se okupiti da bi raspravljali o zlu neizlječivim bolesti u našem svijetu i da bi ohrabrili napore kršćanskih zajednica u njihovu svjedočenju Gospodinove nježnosti i milosrđa.

Stanje bolesti sa sobom neizbjegno donosi trenutke krize i ozbiljno suočavanje s vlastitom situacijom. Napredak u medicinskim znanostima često nudi potrebna sredstva za suočavanje s tim izazovom, barem u odnosu na njegov fizički vid. Ljudski život, ipak, ima svoja ograničenja te, prije ili kasnije, završava smrću. To je iskustvo na koje je pozvano svako ljudsko biće i za koje svatko mora biti spremam. Bez obzira na napredak znanosti, nije moguće naći lijeka za svaku bolest, pa se u bolnicama, utočištima i domovima po cijelom svijetu susrećemo s patnjom tolike naše braće i sestara s neizlječivim bolestima i često u završnom stadiju tih bolesti. Usto, mnogi milijuni osoba u svijetu žive još uvijek u nezdravim uvjetima te nemaju pristupa potrebnim medicinskim pomagalima, često čak ni onim najosnovnijim, zbog čega je broj osoba za koje se misli da su „neizlječive“ uvelike porastao.

Crkva želi podržati neizlječive bolesnike i one u krajnjem stadiju bolesti, pozivajući

na ujednačenu socijalnu politiku koja će moći pridonijeti uklanjanju uzroka mnogih bolesti i osobitom ustrajnošću tražeći bolju zdravstvenu pomoć za sve koji umiru i koji ne mogu računati više na nikakvu vrstu medicinske kure. Potrebno je promicati politiku koja će biti u stanju stvoriti uvjete u kojima će ljudska bića na dostojanstven način moći podnijeti neizlječive bolesti te se suočiti sa smrću. U tom je smislu neophodno još jednom istaknuti potrebu za većim brojem centara za palijativnu skrb, koji će nuditi cjelovitu pomoć pružajući bolesnicima humanu pomoć i duhovnu pratnju koja im je potrebna.

To je pravo koje pripada svakom ljudskom biću i koje svi moramo zauzeto braniti. Želim ohrabriti napore svih koji svakodnevno djeluju kako bi zajamčili neizlječivim bolesnicima, kao i onima koji se nalaze u završnoj fazi bolesti, te njihovim obiteljima, prikladnu i ljubavlju ispunjenu pomoć.

Crkva je, slijedeći primjer dobrog Samarijanca, uvijek pokazivala osobitu skrb za bolesne. Djelovanjem pojedinaca i crkvenih ustanova ona i dalje ostaje u blizini bolesnima i umirućima, nastojeći očuvati njihovo dostojanstvo u tim značajnim trenucima ljudskoga postojanja. Mnogi među tim pojedincima, među zdravstvenim osobljem, pastoralnim djelatnicima i volonterima, te ustanovama u cijelome svijetu, neumorno služe bolesnicima po bolnicama i jedinicama palijativne skrbi, po gradskim ulicama i u sklopu projekata kućne pomoći ili u sklopu župa.

Sada se obraćam vama, draga braćo i drage sestre koji trpite zbog neizlječivih bolesti i koji se nalazite u krajnjem stadiju bolesti. Ohrabrujem vas da motrite patnje raspetoga Krista te se, združeni s njime, obratite Ocu uz puno uvjerenje da je čitav život, a ponaosob i vaš, u njegovim rukama. Znajte da će se vaše patnje, združene s Kristovima, pokazati plodnima

u korist potreba Crkve i svijeta. Molim Gospodina da osnaži vašu vjeru u njegovu ljubav, osobito u ovim kušnjama kroz koje prolazite. Nadam se da ćete, gdje god bili, uvijek naći ohrabrenje i duhovnu snagu kojom će vaša vjera rasti i koja će vas voditi još bliže Ocu života. Po svojim svećenicima i po svojim pastoralnim suradnicima, Crkva vam želi pružiti potporu i biti uz vas, pomažući vam u trenucima potrebe, uprisutujući tako Kristovo milosrđe puno ljubavi prema svima koji trpe.

Na koncu, tražim od svih crkvenih zajednica u cijelome svijetu, a osobito od onih koje se posvećuju služenju

bolesnicima, da nastave uz pomoć Marije, koja je Salus infirmorum - Zdravlje bolesnih, davati učinkovito svjedočanstvo milosrdne skrbi Boga, našeg Oca. Neka Blažena Djevica, naša Majka, utješi sve koji su bolesni i podrži one koji su svoj život posvetili, poput dobrih Samarijanaca, liječenju fizičkih i duhovnih rana onih koji trpe. S vama sjedinjen mišlu i molitvom, od srca podjeljujem svoj apostolski blagoslov kao zalog Gospodnje snage i mira.

Vatikan, 8. prosinca 2006.

Benedikt XVI.

* * *

Zajednička izjava pape Benedikta XVI. i patrijarha Bartolomeja I.

"Ovo je dan ***sto ga učini Gospodin, kličimo i radujmo*** se njemu!"
(Ps 118,24)

Ovaj bratski susret koji nas je okupio, Rimskoga Papu Benedikta XVI. i Ekumenskoga Patrijarha Bartolomeja I., Božje je djelo i tako reći njegov dar. Zahvaljujemo začetniku svakog dobra, koji nam je još jednom podario da u molitvi i dijalogu izrazimo našu radost što se osjećamo kao braća i obnovimo naše zalaganje s obzirom na puno zajedništvo. To zalaganje plod je volje Gospodinove i naše odgovornosti kao Pastira u Crkvi Kristovoj. Neka naš susret bude znak i ohrabrenje da međusobno dijelimo iste osjećaje i iste bratske stavove suradnje i zajedništva u ljubavi i istini. Duh Sveti moći će nam pripremati veliki dan ponovne uspostave potpunoga jedinstva, kada i kako bude volja Božja. Tada ćemo uistinu klicati i radovati se.

Sa zahvalnošću se prisjećamo od Gospodina blagoslovljenih susreta naših časnih prethodnika, koji su ukazali svijetu na hitnu potrebu za jedinstvom i zacrtali siguran put za njegovo postizavanje kroz

dijalog, molitvu i svagdanji život Crkve. Papa Pavao VI. i Patrijarh Atenagora I. hodočastili su u Jeruzalem, na mjesto gdje je Isus Krist umro i uskrsnuo za spasenje svijeta. Oni su se također ponovno susreli ovdje u Fanaru i u Rimu. Ostavili su nam zajedničku Izjavu koja je zadržala svoju punu vrijednost kad naglašava da istinski dijalog u ljubavi mora podupirati i nadahnjivati sve odnose između pojedinaca i između Crkava, da "mora biti ukorijenjen u potpunoj vjernosti jednome Gospodinu Isusu Kristu i u međusobnom poštivanju njihovih vlastitih tradicija" (Tomos Agapis 195). Jednako tako ne zaboravljamo ni međusobne posjete pape Ivana Pavla II. i Njegove Svetosti Dimitriosa I. Upravo za vrijeme posjeta pape Ivana Pavla II., njegova prvi ekumenskog pohoda, najavljeno je osnivanje Mješovitog povjerenstva za teološki dijalog između Rimokatoličke i Pravoslavne Crkve. Ono je povezalo naše Crkve oko izraženog cilja ponovne uspostave punoga jedinstva.

Što se tiče odnosa između Rimske i Carigradske Crkve, ne smijemo zaboraviti svečani crkveni čin brisanja iz sjećanja starih međusobnih izopćenja koja su stoljećima imala negativan utjecaj na naše Crkve. Iz toga čina još nismo izvukli sve pozitivne posljedice koje iz njega proizlaze za naš put prema punom jedinstvu, za što je Mješovito povjerenstvo pozvano dati važan doprinos. Potičemo naše vjernike da se aktivno uključe u ovaj proces kroz molitvu i znakovite geste.

Za vrijeme plenarnog zasjedanja Mješovitoga povjerenstva za teološki dijalog, koje je nedavno održano u Beogradu zahvaljujući velikodušnom gostoprимstvu Srpske pravoslavne Crkve, izražavamo našu duboku radost zbog nastavka teološkog dijaloga. Nakon prekida od nekoliko godina uslijed različitih poteškoća Povjerenstvo je sada moglo nastaviti rad u duhu priateljstva i suradnje. U razmatranju teme "Konciliarnost i autoritet u Crkvi" na lokalnoj, regionalnoj i univerzalnoj razini, Povjerenstvo je prihvatiло istražiti ekleziološke i kanonske posljedice sakramentaine naravi Crkve. To će nam omogućiti da raspravimo neka od temeljnih pitanja koja još nisu riješena. Odlučni smo, kako smo to i do sada činili, radu ovoga Povjerenstva pružati stalnu potporu i svojim molitvama pratiti njegove članove.

Kao Pastiri razmišljali smo ponajprije o svojem poslanju da naviještamo Evandelje u današnjem svijetu. To poslanje: "Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode" (Mt 28,19) danas je aktualnije i nužnije nego ikada, čak i u tradicionalno kršćanskim zemljama. Osim toga ne možemo zanemariti porast sekularizacije, relativizma, dapače i nihilizma, osobito u Zapadnom svijetu. Sve to zahtjeva obnovljeno i snažno naviještanje Evangeliјa, primjereno kulturama našega vremena. Naše tradicije čine baštinu koju moramo ustrajno zajednički uvijek iznova predlagati i aktualizirati. To je razlog da moramo osnažiti suradnju i

naše zajedničko svjedočenje pred svim narodima.

Pozitivnim ocjenujemo put stvaranja Europske Unije. Začetnici te velike inicijative neće propustiti sve čimbenike uzeti u obzir koji se odnose na čovjeka i njegova neotuđiva prava, osobito na vjersku slobodu, koja je dokaz i jamac poštivanja svih drugih sloboda. Pri svakoj inicijativi koja vodi ujedinjenju moraju biti zaštićene manjine sa svojim kulturnim tradicijama i svojim religijskim posebnostima. Povrh sve otvorenosti prema drugim religijama i njihovom doprinosu kulturi, u Europi moramo ujediniti naše napore da očuvamo kršćanske korijene, predaje i vrijednosti, da jamčimo poštovanje prema povijesti te da pridonesemo kulturi buduće Europe i kvaliteti međuljudskih odnosa na svim razinama. U tom kontekstu kako da ne podsjetimo na najstarija kršćanska svjedočanstva i glasovito kršćansko nasljede zemlje u kojoj se odvija naš susret, počevši od onog što govore Djela Apostolska kad nam opisuju lik sv. Pavla, Apostola naroda? U ovoj su zemlji međusobno srasli poruka Evangeliјa i antička kulturna tradicija. Ta sveza, koja je toliko pridonijela našoj zajedničkoj kršćanskoj baštini, ostaje aktualna te će i u budućnosti donositi plodove za evangelizaciju i za naše jedinstvo.

Naš smo pogled upravili prema onim dijelovima današnjega svijeta u kojima žive kršćani i poteškoćama s kojima se oni susreću, osobito prema siromaštvu, ratovima i terorizmu kao i različitim oblicima iskorištavanja siromašnih, selilaca, žena i djece. Pozvani smo da se zajedno zauzimamo za poštivanje ljudskih prava, prava svakoga pojedinačnog čovjeka, stvorenog na sliku i priliku Božju, kao i za gospodarski, društveni i kulturni razvitak. Naše teološke i etičke tradicije mogu pružiti dobru osnovu za zajednički naviještaj i zajedničko djelovanje. Povrh svega želimo jasno reći da je ubijanje nevinih ljudi u ime Boga uvreda Bogu i uvreda dostojanstvu čovjeka. Svi se

moramo zauzimati za obnovljeno služenje čovjeku i za obranu ljudskoga života, svakoga ljudskog života.

Duboko nam je na srcu mir na Bliskom Istoku, gdje je naš Gospodin živio i trpio, umro i uskrsnuo i gdje već stoljećima živi veliko mnoštvo naše kršćanske braće i sestara. Svesrdno želimo da se mir u toj Zemlji ponovno uspostavi i osnaži prijateljski suživot između različitih skupina stanovnika kao i među tamošnjim Crkvama i različitim religijama. Stoga ohrabrujemo nastojanja da se kršćani tješnje povežu i njeguju istinski i iskren međureligijski dijalog kako bi se suzbio svaki oblik nasilja i diskriminacije.

U sadašnjemu vremenu, suočeni s velikim opasnostima za prirodu i okoliš, želimo izraziti našu zabrinutost zbog negativnih posljedica za čovječanstvo i za cjelokupno stvorenje, koje bi mogle proizići kao posljedica gospodarskog i tehnološkog

napretka koji ne prepoznaje svoje granice. Kao vjerski vođe smatramo jednom od naših dužnosti ohrabriti i poduprijeti sve napore da se zaštiti Božje stvoriteljsko djelo i budućim pokoljenjima dadne u nasljeđe Zemlja na kojoj će moći živjeti.

Konačno, naše misli upravljamo svima vama, vjernicima naših dviju Crkava širom svijeta: biskupima, svećenicima, đakonima, redovnicama i redovnicima, muževima i ženama laicima uključenima u crkvene službe te svim kršćanicima. U Kristu pozdravljamo druge kršćane, uvjeravajući ih da zacijelo mogu računati na naše molitve i našu spremnost za dijalog i suradnju. Sve vas pozdravljamo riječima Apostola naroda: "Milost vam i mir od Boga, Oca našega, i Gospodina Isusa Krista!" (2 Kor 1,2).

U Fanaru, 30. studenoga 2006.

Benedikt XVI. i Bartolomej I.

Poruka pape Benedikta XVI. prigodom 25. obljetnice smrti kardinala Franje Šepera, bivšega zagrebačkoga nadbiskupa i pročelnika Kongregacije za nauk vjere

Njegova osobnost ostaje jasno svjedočanstvo sjajnoga lika sveopće Crkve u 20. st.

Gospodo kardinali, časna braćo u biskupstvu, dragi svećenici, redovnici i redovnice, dragi vjernici!

Dana 30. prosinca 1981. u Rimu je svoj zemaljski život završavao uzoriti gospodin kardinal Franjo Šeper, bivši nadbiskup zagrebački i pročelnik Kongregacije za nauk vjere od 1968. do 1981. godine.

Sjećanje na njega u meni je veoma živo još iz vremena Drugoga vatikanskog sabora, iz kojega pamtim njegove nastupe tijekom koncilskih zasjedanja. Kasnije sam imao priliku upoznati ga dublje, prigodom sjednica Međunarodne teološke komisije, osnovane 1969. godine, kojoj je predsjedao kardinal Šeper, a ja sam od samoga početka bio imenovan njezinim članom. Konačno sam ga susreo 1981., kada sam ga naslijedio na dužnosti pročelnika Kongregacije za nauk vjere.

Iz poznavanja osobnosti i djela kardinala Šepera izranja svjedočanstvo jednoga života, koji je bio osobito posvećen isповijedanju vjere u oživotvorenju ljubavi prema čovjeku na službu Crkve.

Uistinu, kao pastir i teolog Kardinal je znao spojiti dobrotu, jednostavnost i odlučnost.

Ostaje nezaboravan njegov pastoralni rad, najprije kao nadbiskupa-koadjutora, a zatim, od 1960. godine – nakon što je naslijedio blaženoga Alojzija Stepinca – kao nadbiskupa metropolita Zagrebačke Crkve i kao predsjednika Biskupske konferencije Jugoslavije, neumorno se zalažući za hrvatski narod u zahtjevnim i

teškim trenutcima komunističkoga totalitarizma. Jednako je tako bilo važno njegovo sigurno i razborito služenje u vođenju Kongregacije za nauk vjere tijekom tri pontifikata. Poseban spomen zavrjeđuje djelo koje je ostvareno pod njegovim vodstvom, a tiče se preustroja i reorganizacije toga Dikasterija unutar Crkve u skladu sa zahtjevima Drugoga vatikanskog sabora. Na isti je način vrijedno spomenuti stav mudrosti, dubokoga poštovanja prema osobama koje je susretao te čvrstu i jasnu usmjerenošć koju je znao naznačiti za djelovanje Kongregacije, Papinske biblijske komisije i Međunarodne teološke komisije, radi pozitivnijega i podanašnjenijega predstavljanja katoličkoga nauka. Odlučujuća je bila njegova uloga u brojnim i važnim dokumentima doktrinarnoga i moralnoga značaja koje je, pod njegovim vodstvom, objavila Kongregacija i druga dva spomenuta tijela.

Iz njegova života i primjera nedvojbeno je da je kardinal Franjo Šeper nosio živu i žarku želju svjedočiti vjeru i ljubav za istinu, pomažući papama u njihovoј službi i u vođenju cijelog kršćanskog puka. Njegova osobnost ostaje jasno svjedočanstvo sjajnoga lika sveopće Crkve u 20. stoljeću.

Od svega srca podjeljujem apostolski blagoslov svima prisutnima, njihovim obiteljima i dragom hrvatskom narodu.

Papa Benedikt XVI.

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Poruka predsjednika Vijeća HBK za obitelj biskupa Valtera Župana za Dan života, 4. veljače 2007.

Odlučimo se za čovjeka i život

Božić, čija je proslava još u tijeku dok ovo pišem, još jednom posadašnjuje dolazak života samoga Boga u ovaj naš svijet. Bog dolazi da raskine lanac smrti da bi nam dao svoj život. Besmrtan život. Taj je dolazak, međutim, izazvao veliki protunapad duha smrti, "kulture smrti" pod najrazličitijim oblicima. Život je u naš svijet ušao nenametljivo i čovjekoljubivo, u liku djeteta, ali je kod osoba koje su odlučivale o sudsbi naroda naišao na neprihvatanje sve do krvavog obračuna, ne stedeći pri tom ni one sasvim nevine.

Nije to bio prvi čin borbe između života i smrti, borbe za čovjeka i protiv njega. Ta se borba, da bi čovjek imao život, vodi od samoga početka. U naše vrijeme nije izgubila na žestini, dapače. Sveti Otac Benedikt XVI. u svojoj novogodišnjoj poruci ukazuje na mnogovrsne prijetnje životu u našem društvu. Radi se o prijetnjama životu globalnih razmjera, o proračunatoj, programiranoj, sinhroniziranoj i dobro organiziranoj kampanji. Dosta je sjetiti se minulog stoljeća u kojem su bezbožni režimi i ideologije zatrle nekoliko stotina milijuna ljudi.

Htjeli to ili ne, sudionici smo apokaliptičke borbe između đavla, "uboalice ljudi" i Boga koji hoće da imamo život. Ne smijemo omalovažiti ovu dramatičnu borbu koja svakodnevno uništava mnoge ljudske živote. No, ne smijemo ni obeshrabriti se. Isusovim je rođenjem definitivno započeo plan spašavanja čovjeka, a Isusovo je uskrsnuće zagarantiralo konačnu pobjedu života nad smrću. Ponosni smo što Božji narod na zemlji navješta i brani vrijednost

ljudskog života. Iako je na djelu globalna konspiracija protiv života, s druge strane tisuće mlađih u svakom narodu mole i rade u obranu života. Ne svjedoči li to i Europski novogodišnji susret mlađih u Zagrebu? Mnogi se katolici, kršćani i nekršćani žrtvuju u svim prigodama u kojima je u pitanju sudsba života. U tolikim se zemljama ljudi, negdje predvođeni i biskupima, javno zalažu za život i protestiraju protiv nasilja nad životom. Ima i kod nas dobrih ljudi koji žrtvuju vrijeme i sredstva da bi pomogli majkama, očevima i djeci u potrebi. Treba istaknuti djelatnost raznih Udruga i Pokreta za život. Zahvaljujući njima mnogi su se novi životi rodili i donijeli sreću.

Ne dopustimo da nas strah od toga da budemo označeni kao nazadni obeshrabri i ušutka pred onima koji novcem i užicima uspavljaju ljudi i otupljuju ih ispraznim sloganima. Kao posljedica takvih kampanja nastupa indiferentnost i nesposobnost uviđanja da se tiho gase čitavi narodi, od čega nismo ni mi u Hrvatskoj pošteđeni. Iz godine u godinu ima sve manje razrednih odjeljenja u našim školama. Demografsko izumiranje neizostavno prouzrokuje ekonomsku krizu. Ne misli se primjereno o tome da ostarjela generacija dovodi do negativnih trendova u društvu – ne samo ekonomskih (otkuda mirovine?) – nego i socijalnih i ljudskih, nastalih zbog disproporcija između starijih i mlađih. U želji da riješi problem vlastitog starenja, takvo se društvo okreće samom sebi i tako zatvara u besperspektivnost umjesto da se u nadi otvara vizijama napretka i budućnosti. Velike se energije naglašeno ulažu na

iznalaženje rješenja za starije, a zaboravlja se – namjerno ili ne – da poteškoće starijih nalaze svoja rješenja u nadolasku novih, mlađih snaga.

Hrabrost velikih svjedoka poput bl. Majke Terezije, kralja Balduina i Ivana Pavla II. neka potakne na neustrašivost društvene i crkvene institucije. Mnoge su obitelji s brojnom djecom žarišta ljubavi, altruizma i radosti, te tako postaju nadom za budućnost. Nažalost, nekoliko stotina obitelji s većim brojem djece u Hrvatskoj živi u uvjetima koji nikako ne služe na čast ni narodu ni Crkvi. Zar nije moguće te obitelji, uz konkretnije i hrabrije zauzimanje države i crkvenih zajednica, oteti krajnjoj neimaštini, pa tako ohrabriti i druge na neustrašivo prihvatanje života?

Nisu li biskupijski Caritasi pozvani da u ovoj svari poduzimaju odlučnije i solidnije mjere?

Odlučimo se za čovjeka i život, za narod i domovinu, ali ne samo riječju i jezikom, već djelom i istinom!

U Krku, na svetkovinu Bogorodice Marije,
1. siječnja 2007.

+ Valter Župan,
biskup krčki i predsjednik
Vijeća Hrvatske biskupske
konferencije za obitelj

Priopćenje sa zasjedanja biskupa HBK i BK BiH Zagreb, 22. siječnja 2007.

Pod predsjedanjem kardinala Josipa Bozanića, nadbiskupa metropolita zagrebačkoga i predsjednika Hrvatske biskupske konferencije, te kardinala Vinka Puljića, nadbiskupa vrhbosanskoga i predsjednika Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, u ponедjeljak 22. siječnja 2007. godine u Nadbiskupskom dvoru u Zagrebu, Kaptol 31, održan je redoviti godišnji susret biskupa HBK i BK BiH. Prisustvovali su svi biskupi objemu biskupskih konferencija izuzevši mons Slavomira Miklovša, vladike križevačkoga. Na dijelu susreta sudjelovali su i ravnatelj Hrvatske inozemne pastve preč. Ante Kutleša i ravnatelj Hrvatskoga Caritasa prof. mr. Ivan Milović.

Na početku su sve prisutne pozdravili predsjednici objemu biskupskih konferencija, naglasivši da redoviti godišnji susret biskupa dviju biskupskih konferencija ima veliko značenje za učvršćivanje dubokih crkvenih i narodnih veza Hrvata koji žive u dvije države. Kardinal Bozanić je konstatirao da je Crkva u BiH na kraju dvadesetoga stoljeća doživjela progonstvo. U ime svih prisutnih biskupi čestitao je

imendan kardinalu Puljiću, zaželjevši mu obilje mučeničke milosti kojom je sveti đakon i mučenik Vinko posvjedočio vjernost Kristu i Crkvi. Kardinal Puljić istaknuo je da je podrška biskupa HBK Katoličkoj Crkvi u BiH snažna potpora u njihovom teškom stanju i čvrsti oslonac u traženju mogućih rješenja za Crkvu i narod.

Posebna pozornost bila je posvećena pitanjima i problemima hrvatske inozemne pastve. Podneseno je izvješće o stanju hrvatskih katoličkih misija u Europi i na drugim kontinentima s posebnim osvrtom na pitanje očuvanja vjerničkog i nacionalnog identiteta naših ljudi rasutih po svijetu. Rečeno je, između ostalog, da su neke misije u teškom materijalnom stanju te je ravnateljstvo Hrvatske inozemne pastve potaknuto da se pobrine za fond solidarnosti iz kojeg će se tim misijama pomagati u pastoralnom i drugom djelovanju. Biskupi su izrazili nadu i očekivanja da će se na djelu pokazati svećenička i vjernička briga i solidarnost sa subraćom u potrebi. Posebno se raspravljalo o stanju katoličkih

misija u susjednoj Sloveniji, a izneseni su i zahtjevi za otvaranjem nekoliko novih misija u svijetu. Rješavana su i neka konkretna pitanja funkciranja ravnateljstva i Ureda hrvatske inozemne pastve čije je sjedište u Zagrebu. Preč. Kutleša izvijestio je biskupe o uređenju prostora za liturgijska slavlja na Bleiburškom polju.

Podneseno je izvješće o Papinskom hrvatskom zavodu svetoga Jeronima u Rimu, te najznačajnije crkvene ustanove izvan domovine. Posebno je istaknuta važnost Zavoda za postdiplomski studij hrvatskih svećenika. Pokrenut je postupak obnove Statuta i Pravilnika u koje će se unijeti potrebne promjene u skladu s crkvenim zakonodavstvom i novim okolnostima u kojima se Zavod našao.

Biskupi su raspravljali i o široj i sveobuhvatnijoj pomoći Katoličke Crkve iz Hrvatske Katoličkoj Crkvi u Bosni i Hercegovini koja će se ubuduće odvijati preko Hrvatskog Caritasa i Caritasa Bosne i Hercegovine. Na taj će se način nastojati pomoći onima koji su najpotrebniji ali i dati potpora u cijelokupnom pastoralnom radu Crkve u BiH, što su biskupi iz BiH

primili s posebnom radošću i oduševljenjem. Oni su ponovno istaknuli dramatičnost stanja u BiH, osobito što se tiče opstanka i egzistencijalnih problema hrvatskoga naroda. U tom vidu HBK će organizirati tjedan solidarnosti s Katoličkom Crkvom u BiH te poziva vjernike i sve ljudе dobre volje da se odazovu toj akciji. Cjelokupna će hrvatska javnost o tome biti obaviještena putem medija. Istaknuto je da svi dosadašnji oblici pomoći i povezanosti Crkve u Hrvatskoj s Crkvom u BiH ostaju kao znak bratske ljubavi i solidarnosti što Crkvi u BiH daje sigurnost i ustrajnost u borbi s mnogim nedaćama i tegobama u kojima se nalazi.

Razgovaralo se o pripremi i tiskanju liturgijskih izdanja za područje obje BK te je predstavljeno novo zajedničko izdanje nedjeljnog i blagdanskog lekcionara.

Susret je završio zajedničkom večerom u Nadbiskupskom dvoru.

Tajništva Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije BiH

Priopćenje s izvanrednog zasjedanja Hrvatske biskupske konferencije Zagreb, 24. siječnja 2007.

Izvanredno plenarno zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije održano je, pod predsjedanjem kardinala Josipa Bozanića, nadbiskupa zagrebačkog i predsjednika HBK, u Zagrebu, u prostorijama Nadbiskupskog dvora, Kaptol 31, u srijedu 24. siječnja 2007. godine. Uz članove HBK zasjedanju je, u prvom dijelu, prisustvovao i apostolski nuncij u RH mons. Francisco Javier Lozano.

Nakon uvodne molitve kardinal Bozanić pozdravio je sve prisutne biskupe te poželio uspješan zajednički rad na

dobrobit Crkve i naroda. Između ostalog biskupi su razgovarali o susretu svećenika koji će se održati u Istri prigodom šezdesete obljetnice mučeničke smrti služe Božjega Miroslava Bulešića koji je ubijen od jugoslavenskih komunističkih vlasti iz mržnje na Katoličku Crkvu. Također je razmatrana mogućnost o dalnjim sličnim susretima svećenika u određena vremenska razdoblja na raznim područjima domovine.

Raspravljalo se i o nekim odredbama za upravljanje vremenitim dobrima Crkve,

osobito onima koja su dobivena povratom oduzete crkvene imovine za vrijeme jugoslavenskih komunističkih vlasti.

Izabrani su članovi Biskupske komisije iz HBK za Papinski hrvatski zavod svetoga Jeronima u Rimu: mons. Slobodan Štambuk, mons. Valter Župan, mons. Vlado Košić i mons. Đuro Hranić. Njihov mandat započinje u listopadu ove godine. Producen je mandat mons. Želimiru

Puljiću, predsjedniku Vijeća HBK i BK BiH za Hrvatsku inozemnu pastvu.

Potvrđeni su članovi Odbora HBK za katoličke škole i visoka crkvena učilišta, sekcija za visoka crkvena učilišta.

U nastavku zasjedanja biskupi su razmotrili i neka pitanja aktualnoga crkvenoga i društvenoga trenutka u Hrvatskoj.

Tajništvo Hrvatske biskupske konferencije

Nadbiskupi i biskupi koncelebranti, svetkovina svete Stošije, 2007.

ZADARSKA NADBISKUPIJA

PROSLAVA SVETE STOŠIJE

Homilija mons. dr. Ratka Perića, na svečanom euharistijskom slavlju u Katedrali, 15. siječnja 2007.

Isusova pravila za život

Prema pročitanu evanđeoskom odlomku sv. Ivana (12, 24-26), nalazimo se u Jeruzalemu u danima Pashe, najsvećanije svetkovine židovske religije i nacije. Znaš kakva je to fešta? Oni koji su brojili, kažu da se jedne od tih godina za Pashu u Jeruzalemu zaklalo 256.500 janjaca. Ako se oko svakoga lonca janjetine okupilo desetak osoba, eto ti 2.700.000 hodočasnika. Pa neka ih je 700.000 manje, eto ih opet u Gradu koliko u cijeloj Palestini! U takvu nepreglednu mnoštву nema senzacije, osim sama neprebrojiva skupa. A ipak se tih dana dogodila velika senzacija. Dolazi Isus u Grad iz susjedne Betanije, gdje je uskrisio Lazara. Jaše na magarčiću. Da trijumfaino ulazi na kakvu ratničkom konju, značilo bi da navješće rat, a ovako na mirnu magaretu, znači da navješće mir. Plima ljudi s njim iz Betanije prema Gradu, a oseka drugih iz Grada u susret Isusu, Proroku i Kralju. Susretoše se dva velika cunamija naroda. Pozdravi, klicanje, ovacije, palme, masline. Hosane!

"Ja sam bio slijep i Isus mi je vratio vid. Vedio ga dragi Bog! Hosana Isusu", zavika jedan čovjek srednjih godina. - Svi u jedan glas: "Hosana Isusu!"

Jedna gospođa 40-ih godina misli u sebi - da mu i ja javno zahvalim još jednom? - i povika iza glasa: "Bolovala sam 12 godina. Isus je mene izlijeočio od krvarenja. Hvala mu i Hosana!"

- Narod u jedan glas dva puta: Hosana! Hosana! "Ja sam bio paraliziran 38 godina i ležao eno ondje kod ribnjaka" pokazuje čovjek narodu gdje je čekao da ga netko gume u ribnjak, ali ne bijaše nikoga - On me nije čak ni gurnuo u ribnjak nego mi

samo rekao: 'Ustani, uzmi svoju postelju i hodi!' Slava mu i hvala!" - Hosana! Hosana! ječi glas razdragana puka.

Isus je bio potpuno miran i savršeno svjestan da ulazi u svoj grad, ali u svoj neprijateljski grad. Plješće mu narod, koji će ubrzo "Hosanu" pretvoriti u "Raspni ga", jer ni političke ni vjerske vlasti nisu s Isusom. Oni koji gradom i državom upravljaju njegovi su zakleti dušmani: rimski okupatorski predstavnik Pilat, domaći neokrunjeni kralj Herod, židovski veliki svećenik Kajfa, njegov punac Ana, Veliko vijeće šezdesetorice, svi saduceji, svi farizeji, svi domaći izdajnici i kriminalci koji se ne slažu ni s jednom njegovom zapovijedu, prispodobom i čudom. Ali Isus ide smjelo, po danu, ne po noći, kroz sredinu naroda i Grada, i ne bi oka koje ga nije željelo vidjeti.

A farizeji kuju li urotu, kuju: ubiti ne samo njega, Uskrisitelja, nego i Lazara uskrišenoga. Medusobno jedni drugima došaptavahu: Ništa nismo uspjeli: "Eno, svijet ode za njim" (Lk 12, 19). A zavidnim farizejima na smrt krivo zbog te Isusove

popularnosti. I, evo, već dvije tisuće godina svijet ode za njim, željan njegove riječi i nauka, njegova smisla i blagoslova. Isus tom prigodom nije učinio nijedno čudo, niti održao ikakav govor. Kako ćeš ti takvu mnoštvo govoriti? Ali jest primio na razgovor jednu skupinu Grka, pogana, turista, koji su se divili koliko je svijeta išlo za njim. Radoznali Grci zaželješe susresti se s njime: "Htjeli bismo vidjeti Isusa", zamoliše. Te intervencija Filipova, te intervencija Andrija i konačno evo ih u audijenciji kod Isusa.

- Gospodine Isuse, poče voda grčke turističke ekipe: Dobro si učinio što si nas primio. Čuli smo o tebi sve najbolje. Da si ne samo čudotvorac, nego i pravi filozof. Veći od našega Sokrata koji nije ništa napisao. Ali iz onoga što je o njemu napisano, kažu da nema većega od njega. Veći si i od Aristotela, koji je napisao Organon i u dvanaest knjiga pokupio svu misaonu logiku svijeta, eto tako da mu se ni danas, nakon trista godina, ne može ništa nadodati niti oduzeti. Da si veći i od nenatkriljiva Platona koji je dao tijek filozofskom povijesnom razmišljanju. Dobro, da ne nabrajamo dalje, pitamo te i molimo: Koji je smisao ovoga života? Odakle? Kamo? Tko nas je pozvao u egzistenciju? Zašto u cvatu života bolest? Rat? Smrt? Zlo? Je li ovo jedina forma života? Ima li još stadija ljudske egzistencije? Ima li čovjek dušu? Što je s našom krhkrom pameću i pamćenjem? Zašto su neki dobri, a neki zli? Pa onima dobrima vazda sve niza stranu, a oni se zli valjaju ko bubreg u loju. Hoćemo li ikomu odgovarati za svoja djela i nedjela? Što ćemo odgovarati? Nismo za ovo samo onako radoznali nego smo životno zainteresirani. Odgovori nam kratko i jasno, da možemo prinijeti u Grčku. Gospodine, ti imaš riječ, a mi te slušamo!

- Isus je u svome odgovoru radoznalim Grcima izrekao svoju temeljnu evandeosku misao u tri rečenice. A to je glavna istina i u kršćanskoj vjeri i u životu svakoga čovjeka, Grka i Židova, slobodna i roba. On, koji je Put, Istina i Život, najprije govorи o razlici između živjeti punim životom i postojati u pustu i praznu

prostoru. Postojati znači ograničiti se na vegetiranje. A živjeti znači svakim trenutkom duhovno rasti, spoznavati, sve se više drugima u poštovanju i ljubavi otvarati. Rasti s mirom u srcu i s radošću u duši. Isus svojom poukom daje ova tri pravila za život.

1. Samo se po smrti postiže život. Dokaz s njive: „*Ako pšenično zrno, pavši na zemlju, ne umre, ostaje samo; ako li umre, donosi obilat rod*“ (Iv 12, 24). Tko ima uho, neka čuje: sudbina zrna, dok je cijelo i u vreći, jest u tome da ostaje neplodno, nerazvijeno, doduše živo, ali nije životadljivo. Međutim, čim se u zemlju posije, odmah u novim uvjetima živne, proklja i rod donese s trideset ili stotinu zrna. Kazuje li vam to išta?

- Isus je to izrekao koji dan prije svoga Velikog petka. Vidiš li da je on osobno, glavom, to "pšenično zrno", koje su pristrani suci i sijači nepravde i zloće u zemlju bacili da ga unište i stražu na grob postavili da ne iznikne, ali ono je po Božju izbilo iz groba, iz mrtvih, na svjetlo dana i kroz ove 2000 godina donosi neprebrojiv urod: danas preko dvije milijarde zrna, a samo katoličkih: milijarda i 150 milijuna. I ne prestaje klijati, rasti i ploditi se.

I sama je Crkva u Isusovoj prispopobi poput takva zrna. Tek smrću i krvlju njezinih mučenika iz mržnje na vjeru pogubljenih, u jazovke i golubinke pobacanih, ona je stala u Duhu Svetom klijati i rasti. *Sanguis martyrum, semen christianorum: Krv mučenika - sjeme je*

kršćana, izreka je iz prvih kršćanskih vremena. Samo kad kršćani mučenički umiru, Crkva na osobit način oživljuje i raste. A na grobovima mučenika niču novi klasovi žita i života rađajući preobilan rod.

- Pa je li posebno današnja slavljenica, sv. ANASTAZIJA ili Stošija, to Isusovo "pšenično zrno"? Prije 17 stoljeća Dioklecijan, car koji se proglašio svezemaljskim bogom, idući iz Rima u Solun, poveo je sa sobom sve pozatvarane kršćane, da ih pobije. I ona je bila s njima. Te iz Soluna u Sirmij ili današnju Srijemsku Mitrovicu. Doveli je pred Proba, prefekta Ilirika, koji je primijenio na nju teška mučila. Bila je nepopustljiva u privrženosti pravomu Bogu. Spaljena je i izgorjela za Evandgelje Isusovo. Predaja kaže da je to bilo na Božić 304. godine. I bačena u zemlju da joj se zatre i "ime i sime". A ona, jer je od Isusova nabujala pšenična zrna, u povijesti iskljivala u milijunima imena Stošija, Staza, Stana, Nasta, Stoja, Stojka, Stojanka, od kojih neke prave svetice, kao ona u Veroni, ona u Rimu, ona u Britaniji, ona u Trieru, ona u Africi. Provrela iz zemlje u tisućama kapelica, oltara, slika i bazilika, crkava i katedrala... Pa je li i u ovu veličanstvenu zadarsku katedralu iznikla još od 12. stoljeća, zapravo od 9. stoljeća zaslugom svetoga biskupa Donata, trećega po redu i sveca i Donata na ovoj nadbiskupskoj stolici? I ima svoj sarkofag i u njima moći! Zagovornica milijuna zaziva i molitava za duševne i tjelesne potrebe. Da je naša Stošija bila glumica svoga doba, instruvala bi za života. Ne bi za nju nitko znao, kamoli Crkva Božja koja svoje svjedokinje vjere i morala nagrađuje čašćenjem na oltarima.

- Je li i današnja slobodna i suverena Hrvatska rezultat zrna pšeničnoga, koje je padalo u zemlju na Bleiburškom polju, u Kolonama smrti, u Hrvatskom proljeću, u Domovinskom ratu ili sada u Haaškom mraku. I kako se ne radovati nad ovih petnaest godina slobode i borbe, napretka i mira za dobro svih građana, koji će biti to sretniji što se budu više držali Isusova zakona i zrna!

2. Samo se žrtvovanjem tjelesnoga života

postiže vječni život. Dokaz iz prakse: "Tko *ljubi život svoj, izgubit će ga. A tko mrzi svoj život na ovome svijetu, sačuvat će ga za život vječni*" (Iv 12,25). - Mnogi se neće uopće naći na raskrižju života: ili mučenički za Božje ciljeve ili svjetovno za zemaljske račune. Ali stalno je svakomu pred očima opredjeljenje: vjernost Bogu ili vjernost svomu tjelesnom životu. Samo ne štedeći svoj zemaljski život, čovjek ga pravo vrjednuje i stječe. Svjestan je da mu Bog nije dao ovaj život da ga čuva za sebe, nego da ga troši za druge u obitelji, u službi; da u zakonitoj i sakramentalnoj ustanovi ženidbe živi, rađa i odgaja djecu u svojoj odgovornosti pred savješću i vječnošću. Ili da se po Božjem zovu posveti zajednici u svećeništvu ili redovništvu. Kad se sebično sabire i skuplja, onda se sve to sebeljubije ucrva; a kada se nesebično dijeli, onda se ljubav množi. Stoga čovjek, koji želi čuvati svoju tjelesnu egzistenciju i masu, ne čini to iz sebedarja. A pravi se i razumni vjernik zanima ne koliko može na ovome svijetu za sebe steći i dobiti, nego koliko može drugomu darovati i udijeliti! Zalaže se ne za ono što mu je trenutačno korisno na zemlji, nego za ono što mu je zauvijek sigurno na nebu, gdje moljci ne nagrizaju ni kradljivci ne potkapaju! Ako je on Bogu vjeran u vremenu, Bog će njemu biti vjeran u vječnosti.

- Isus je prvi pokazao da mu je beskrajno više do proslavljenja života, kako ga je Bog Otac planirao, nego da očuva zemaljski život od zlikovaca i ubojica, koji su mrzili Istinu, Dobrotu i Ljepotu. Isus je ne jednom, nego milijun puta, ponovio: *Tko hoće spasiti život svoj, izgubit će ga, a tko izgubi zemaljski život poradi Boga, dobit će ga* (usp. Mk 8, 35; Lk 9, 24; Mt 16, 25). I danas je na snazi Isusova pouka: Tko želi život svoj očuvati prema mjerilima ovoga svijeta, gubi ono što život čini trajno vrijednim.

- Neke se nedavno javno i neukusno razmeću kako su vjernice i, unatoč svojoj vjeri, protive se školskom odgoju mlađih na osjetljivu području spolnosti prema crkvenoj nauci i praksi. O, sažalne vjernice! Iz srca izviru zle misli, razvrati, bludništva, krađe, prijevare, a ne iz tzv.

znanosti kojom moralne grijeha opravdavate. Kristova se vjernica ne mjeri reklamnim sukobom svoje vjere i svoga nemoralna, zastupajući pred bračne odnose i seksualne nastranosti, pogotovo protuprirodnosti, po novinama koje su za jednokratnu uporabu nego se mjere vjerom u Evanđelje Isusovo na koje se već 2000 godina svi u Crkvi na noge dižemo i znak križa Gospodnjega činimo na čelu - da mozgom pamtim, na usnama - da jezikom svjedočimo, na prsima - da srcem vjerujemo. I na koje se kunemo za vjernost i u braku i u celibatu.

3. Služenjem Isusovu Evanđelju postiže se najveća čast i na ovome i na onome svijetu: „*Ako tko hoće služiti mi, neka ide za mnom. I gdje sam ja, ondje će biti i moj sluga. Ako tko hoće služiti mi, počastiće ga moj Otac*“ (Iv 12, 26). Kako razgovjetne, transparentne, božanski osobne, iskrene i direktne riječi, upućene ne samo Židovima, nego i Grcima. Samo po služenju netko izrasta u veličinu. Po služenju bližnjemu: nemoćnomu starcu, jadnoj starici, bolesnu čeljadetu, hendikepiranu djetetu. A Isus zna da u njihovoj Grčkoj ima jedno zloglasno brdo zvano Taygeton, kod Sparte na Peloponezu, 2400 m nad morem, kamo su nemoralni ljudi svaki dan iznosili na traljama zakržljalu i hendikepiranu djecu da ih orlovi strvinari raznesu. Kakve li bezdušnosti, nemilosrdnosti i besavjesnosti. Zna Isus i za moderne zloglasne zakone izglasavane u pojedinim državama Europske Unije, gdje se hendikepirani mogu eutanazirati, tj. ubiti, i to zovu "dobrobit", "pomoći pri umiranju", čak "dostojanstvena smrt"! Samo kad čovjek počinje pokapati svoje osobne interese i sebične težnje, onda može donijeti pravi rod. Ljudi su stvoreni na sliku i priliku Božju, i samo Bog daje vrijednost stvarima i smisao životu, a ne anonimne glasačke kutije i besmisleni telefonski glasački procenti večernjih televizijskih igrarija!

Povijest sa zahvalnošću spominje one koji su služili drugima, čovječanstvu. A Crkva stavlja na oltar one koji su u herojskom

stupnju služili Bogu i bližnjemu. Netko može biti zemaljski bogat, a da nije istinski voljen. Prava je ljubav pravo životno bogatstvo. Tko želi služiti Isusu, ne može služiti sebi i svomu egoizmu. Isus dolazi k svojim slušateljima s posebnim pogledom na život i svijet. Oni gledaju na stjecanje bogatstva, na osvajanje zemaljske moći, na upravljanje drugima kao ideal života. On je gledao na svoj križ kao na svoju slavu. On je učio ljudi da samo po smrti dolazi trajni život; da će se samo izgaranjem i trošenjem očuvati prava klica života; da se samo radosnim služenjem postaje velik u očima Božjim.

Tko se bude držao Isusova pravila i puta, doživjet će njegovu sudbinu križa i umiranja na zemlji, ali će živjeti vječno proslavljen na nebesima.

Zaključak

Grci su pozorno pratili Gospodinovo obrazloženje zemaljskoga smisla: Po smrti do pravoga života, po odricanju do prave ljubavi, po služenju do prave časti. Nisu takvu nauku i osobu nikada susreli ni u kakvu atenskom filozofu, ni manjem ni većem, ni starijem ni mlađem. Isus je sve to dokazao svojom smrću i uskrsnućem, svojom ljubavlju i odreknućem, svojim služenjem i vjernošću Ocu nebeskomu. Uskrsnuće na grčkom znači Anastasis -- odatle ime Anastazija ili naša STOŠIJA. Ona je autentična Isusova vjernica i učenica, čak joj je i ime po Isusovu najznačajnijem događaju: Vazmenka ili Uskrsnica, kako prevodi nadbiskup Marijan. Ona povezuje zadarsku katedralu, s crkvama u Srijemu i Samoboru. Nju već 1700 godina zazivamo ne samo u Litanijama Svih Svetih, nego u Rimskom kanonu Boga molimo: "I nama svojim grješnim slugama koji se uzdamo u twoje veliko milosrđe podari neko mjesto u društvu svojih svetih apostola i mučenika: Ivana, Stjepana, Barnabe..., Cecilije, ANASTAZIJE i svih svetih tvojih. Primi nas u njihovu zajednicu ne po našim zaslugama već po obilju tvoga praštanja. Po Kristu našem Gospodinu! Amen."

Povelja blagoslova gradilišta i polaganje temeljnog
kamena za izgradnju nove župne crkve
Uznesenja BDM u Korlatu

U Ime Kristovo. Amen.

Godine Gospodnje dvije tisuće sedme, mjeseca siječnja,
dana dvadesetprvoga;

u vrijeme kada je vrhovni pastir Katoličke crkve bio Benedikt
XVI., za župnika don Zbignew Jacek Korcz, zadarski nadbiskup
mons. Ivan Prenda, uz nazočnost svećenika i oduševljenog
mnoštva vjernika i uzvanika, blagoslovi gradilište i položi
temeljni kamen za novu župnu crkvu, koja se gradi po projektu
Vinka Gršića, d.i.a.

Župnik:

Don Zbigniew

Nadbiskup:

+ Ivan Prenda

Članovi Župnog vijeća:

M. Š.

Tomislav Bulid

P O V E L J A

POSVETE NOVE ŽUPNE CRKVE UZNESENJA BDM U PERUŠIĆU

❖

U IME KRISTOVO. AMEN.

Župnu crkvu Uznesenja BDM u Perušiću sagrađenu 1684. godine, srušili su pobunjeni Srbi u Domovinskom ratu, 1991. godine.

Novu crkvu, usred mjesta, sagradi, po projektu Marine Eškinja, i. a., Nadbiskupija zadarska uz novčanu pomoć Biskupije Rottenburg - Stuttgart, Kirche in Not i drugih dobročinitelja.

Građevinsko - obrtničke radove izvede poduzeće «IBIS 92» d. o. o. iz Zadra dok je župnik bio fra Nediljko Jukić.

Crkvu posveti, uz nazočnost brojnih svećenika i vjernika, za pontifikata pape Benedikta Šesnaestog, za župnika don Elvisa Kneževića, 10. prosinca godine Gospodnje 2006., mons. Ivan Prenda, nadbiskup zadarski, na slavu Božju i na čast Velike Gospe.

U vjeri čega ovu Povelju potpisuju:

Župnik:

don Elvis Knežević
don Elvis Knežević

Nadbiskup:

+ Ivan Prenda
Msgr. Ivan Prenda

Župno vijeće:

M. Čećić
J. Čećić

ODREDBE

IZBORNE JEDINICE SVEĆENIČKOGA VIJEĆA

Broj: 187/2007.

Zadar, 16. siječnja 2007.

Na temelju rasprava po Regijama i prijedloga na Sjednici Svećeničkog vijeća Zadarske nadbiskupije, održane 24. svibnja 2006. godine, određujem novi sastav Izbornih jedinica za novo Svećeničko vijeće Zadarske nadbiskupije, kako slijedi:

- a) dekanat Zadar - Istok
- b) dekanat Zadar - Zapad
- c) dekanati Benkovac i Novigrad
- d) dekanati Biograd i Pašman
- e) dekanati Nin i Zemunik
- f) dekanati Pag i Ražanac
- g) dekanati Ugljan, Dugi otok i Silba
- h) Svećenici redovnici u samostanima na području Nadbiskupije.

S poštovanjem Vas pozdravljam i blagoslivljam.

+ Ivan, v. r.
nadbiskup

Božićno čestitanje u Nadbiskupskom domu

NOVI PRAVILNIK SVEĆENIČKOG VIJEĆA

Broj: 252/2007.

Zadar, 16. siječnja 2007.

S danom 16. siječnja 2007. godine proglašava se nadopunjeni PRAVILNIK SVEĆENIČKOG VIJEĆA Zadarske nadbiskupije.

+ Ivan, v. r.
nadbiskup

PRAVILNIK SVEĆENIČKOG VIJEĆA ZADARSKE NADBISKUPIJE

Teološko-pravna utemeljenost

Sakramentalno utemeljeno hijerarhijsko zajedništvo između Biskupa i svećenika u jednom te istom Kristovu svećeništvu u službi teži k vanjskom, društvenom očitovanju; to se izvrsno i trajno očituje u Svećeničkom vijeću (PO 7 i LG 28).

Ustanova Svećeničkoga vijeća temelji se na učenju II. vatikanskoga sabora, poslijesaborskim dokumentima i, posebno, na odredbama Zakonika kanonskoga prava (kan. 495-502/1).

Ime, narav i svrha

Članak 1.

Svećeničko vijeće (Consilium presbyterale) Zadarske nadbiskupije je zbor svećenika koji kao senat Nadbiskupa Ordinarija predstavlja Prezbiterij Zadarske crkve, a dužnost mu je savjetom pomagati Nadbiskupu Ordinariju u upravljanju Nadbiskupijom u skladu s pravnim odredbama, tako da se pastoralno dobro dijela Božjega naroda, njemu povjerena, što uspješnije promiče (kan. 495 § 1).

Sastav

Članak 2.

Svećeničko vijeće, kojemu je na čelu Nadbiskup Ordinarij, sačinjavaju ovi članovi:

- a) izabrani od samih svećenika
- b) proglašeni po službi koju obavljaju
- c) imenovani slobodno od Nadbiskupa Ordinarija (kan. 497).

Članak 3.

Pravo izbora, aktivno i pasivno, u konstituiranju Svećeničkog vijeća imaju:

- a) svi svećenici inkardinirani u Zadarsku nadbiskupiju (kan. 498 § 1 1°).
- b) svećenici koji nisu inkardinirani u Zadarsku nadbiskupiju i svećenici redovnici koji borave u Zadarskoj nadbiskupiji i vrše neku službu na dobro Nadbiskupije (kan. 498 § 11°).

Članak 4.

Članovi Svećeničkog vijeća po službi su:

- a) generalni vikar
- b) biskupski vikar
- c) prepozit Stolnog kaptola
- d) ravnatelj Visoke teološko-katehetske škole
- e) ravnatelj Klasične gimnazije Ivana Pavla II. s pravom javnosti
- f) ravnatelj Nadbiskupskog dječačkog sjemeništa 'Zmajević' (kan. 497 2°).
- g) ekonom Nadbiskupije

Članak 5.

Nadbiskup Ordinarij slobodno imenuje među članovima Svećeničkog vijeća do petoricu svećenika (kan. 497 3°).

Članak 6.

Svećenici izbornici slobodno biraju svoga predstavnika u Svećeničko vijeće neposrednim i tajnim glasanjem na skupštini svoje jedinice (kan. 497 1°).

Članak 7.

Izborne jedinice su:

- a) dekanat Zadar - Istok
- b) dekanat Zadar - Zapad
- c) dekanati Benkovac i Novigrad
- d) dekanati Biograd i Pašman
- e) dakanati Nin i Zemunik
- f) dekanati Pag i Ražanac
- g) dekanati Ugljan, Dugi otok i Silba
- h) Svećenici redovnici u samostanima na području Nadbiskupije, u smislu članka 3. ovog Pravilnika (kan. 499).

Članak 8.

Svaka izborna jedinica bira po jednoga predstavnika u Svećeničko vijeće.

Članak 9.

Svaki izbornik ima samo jedan glas. Ako netko ima pravo glasati iz više naslova, može samo jedan glas dati (kan. 168).

Izbor članova**Članak 10.**

Izbor članova Svećeničkoga vijeća raspisuje Nadbiskup Ordinarij mjesec dana prije isteka mandata dosadašnjim članovima Svećeničkoga vijeća. On imenuje predsjednike izbornih jedinica i određuje rok do kada se izbori trebaju obaviti.

Članak 11.

Predsjednik izborne jedinice pismeno sazivlje sve koji trebaju biti pozvani, određuje mjesto i vrijeme izbora, predsjeda i vodi glasanje. Prije glasanja imenuje između prisutnih izbornika zapisničara i dva skrutatora. Glasaju samo prisutni. Glasanje je tajno.

Članak 12.

Glasanje je valjano, ako je obavljeno u prisustvu natpolovičnog dijela onih koji trebaju biti pozvani. Izabran je onaj koji dobije natpolovičnu većinu glasova prisutnih. Poslije dva bezuspješna skrutinija glasa se između dvojice kandidata koji imaju najviše glasova. Ako ima više takvih kandidata, glasa se između dvojice koji su po dobi stariji. Ako i nakon trećega skrutinija ostane izjednačenost glasova, izabran je onaj koji je stariji po dobi (kan. 119, 1°).

Članak 13.

Zapisničar izborne jedinice sastavlja zapisnik o glasanju u koji unosi imena svih prisutnih i odsutnih izbornika, tijek i rezultat glasanja. Zapisnik potpisuju predsjednik izborne jedinice, zapisničar i oba skrutatora. Zatim se dostavlja Nadbiskupskom Ordinarijatu Zadar najkasnije sedam dana nakon obavljenog glasanja.

Članak 14.

Nakon što su izabrani prihvatali izbor i Nadbiskup Ordinarij ih pismeno potvrdi, oni postaju članovi Svećeničkoga vijeća.

Trajanje i prestanak mandata**Članak 15.**

Mandat članovima Svećeničkog vijeća traje pet (5) godina (kan. 501 § 1).

Članak 16.

Izborna jedinica, koja u tijeku trajanja mandata ostane bez svoga predstavnika u Svećeničkom vijeću, bira novoga. Mandat mu traje do konca mandata Svećeničkog vijeća kojeg je naknadno postao članom.

Članak 17.

Mandat Svećeničkog vijeća prestaje:

- a) istekom petogodišnjeg mandata (kan. 501 § 1)

- b) ispražnjenjem Nadbiskupske stolice (kan. 501 § 2)
- c) raspustom Nadbiskupa Ordinarija (kan. 501 § 3).

Članak 18.

Članstvo u Svećeničkom vijeću prestaje:

- a) istekom mandata
- b) razrješenjem Nadbiskupovim
- c) ostavkom koju prihvati Nadbiskup Ordinarij.

Članak 19.

Za vrijeme ispražnjenosti Nadbiskupske stolice (sede vacante) Svećeničko vijeće prestaje postojati, a njegovu službu vrši Zbor savjetnika. U roku od godine dana nakon preuzimanja službe Nadbiskup Ordinarij je dužan nanovo uspostaviti Svećeničko vijeće (kan. 501 § 2).

Članak 20.

Između članova Svećeničkoga vijeća Nadbiskup Ordinarij slobodno imenuje šest (6) svećenika koji čine Zbor savjetnika na pet godina. Zboru savjetnika pripadaju dužnosti određene pravom i ravna se posebnim Pravilnikom (kan. 502).

Nadležnost

Članak 21.

Nadbiskup saziva sjednicu Svećeničkoga vijeća i predsjeda joj, određuje o čemu će se raspraviti, odnosno, može prihvatiti predloženo od članova Svećeničkoga vijeća i čitavoga Prezbiterija (kan. 500 § 1).

Članak 22.

Svaki član Prezbiterija ima pravo predložiti predmet za raspravu na Svećeničkom vijeću. Obrazloženi pismeni prijedlog treba poslati tajniku Svećeničkoga vijeća najkasnije mjesec dana prije održavanja sjednice Svećeničkoga vijeća (kan. 500 § 1).

Članak 23.

Svećeničko vijeće ima samo savjetodavni glas (kan. 500 § 2). Nadbiskup Ordinarij će čuti Svećeničko vijeće u poslovima većega značenja, a koji se tiču potreba dušobrižništva i dobra Nadbiskupije. Nadbiskup Ordinarij može Svećeničkom vijeću povjeriti pravo odlučivanja u pojedinim slučajevima.

Članak 24.

Svećeničko vijeće raspravlja o pitanjima koja se tiču ili posvećenja vjernika ili nauka koji im treba predati ili uprave Nadbiskupije uopće, kao i o pitanjima koja se tiču života svećenika, ako to Nadbiskup Ordinarij predloži ili prihvati da se o njima raspravlja.

Osim toga Svećeničko vijeće će nastojati oko bratskog dijaloga na svim razinama crkvenoga života u Nadbiskupiji.

Zajedno s drugim ustanovama u Nadbiskupiji Svećeničko vijeće se brine, potiče i pospješuje duhovnost i naobrazbu pastoralnih radnika u Nadbiskupiji.

Članak 25.

Nadbiskup je dužan čuti mišljenje Svećeničkoga vijeća u sljedećem slučajevim:

- a) sazivanje Nadbiskupijske sinode (kan. 461 § 1)
- b) osnivanje, dokidanje i znatno mijenjanje župa (kan. 515 § 2)
- c) određivanje namjene župskih darova (kan. 531)
- d) osnivanje župskih pastoralnih vijeća (kan. 536 § 1)
- e) davanje suglasnosti za gradnju crkve (kan. 1215 § 2)
- f) prepuštanje crkve profanoj upotrebi (kan. 1222 § 2)
- g) uvodenje doprinosa za potrebe Nadbiskupije (kan. 1263).

Članak 26.

Samo na Nadbiskupa Ordinarija spada objaviti što je odlučeno na sjednici Svećeničkog vijeća (kan. 500 § 3).

Članak 27.

Svećeničko vijeće nikada valjano ne radi bez Nadbiskupa Ordinarija (kan. 500 § 3).

Poslovnik sjednice

Članak 28.

Sjednice Svećeničkog vijeća su redovite i izvanredne. Redovito se održavaju barem dva puta godišnje, a izvanredne po potrebi, kad to odredi Nadbiskup Ordinarij ili predloži natpolovična većina članova Svećeničkog vijeća.

Članak 29.

Članovi Svećeničkog vijeća biraju između sebe tajnim glasanjem i natpolovičnom većinom tajnika Svećeničkoga vijeća u trajanju jednog mandata.

Zadaća je tajnika u dogовору с Nadbiskupom Ordinarijem pripremiti sjednicu Svećeničkoga vijeća, voditi zapisnik o sjednicama i brinuti se da Prezbiterij bude obaviješten o radu Svećeničkog vijeća u skladu s čl. 26.

Članak 30.

Sjednica Svećeničkog vijeća se sazivlje 15 dana prije zasjedanja. Tajnik će vijećnicima na vrijeme poslati dnevni red predstojeće sjednice. Vijećnik je dužan prije svake sjednice sazvati svoju izbornu jedinicu, obavijestiti članove o dnevnom redu sjednice i čuti njihovo mišljenje.

Članak 31.

Sjednica Svećeničkog vijeća je valjana kad joj prisustvuje natpolovična većina članova. Na sjednici, nakon izlaganja predmeta o čemu će se raspravljati, prisutni vijećnici iznose mišljenje jedinice koju predstavljaju i svoje, kao i prijedloge za konkretnе zaključke. Vijećnik je dužan iskreno i odgovorno iznijeti mišljenje jedinice i svoje, a kada to zahtijeva narav stvari, čuvat će tajnu (kan. 127 § 3).

Članak 32.

Unutar Svećeničkog vijeća mogu se ustanoviti komisije i imenovati referenti prema potrebi, ovisno o predmetu o kome se raspravlja.

Na sjednicu Svećeničkog vijeća mogu se pozvati i oni koji nisu članovi Svećeničkog vijeća ako, ih se smatra kompetentnima u predmetu o kome se raspravlja.

Članak 33.

Kada Nadbiskup Ordinarij o nekoj stvari zatraži glasanje, Svećeničko vijeće donosi zaključke natpolovičnom većinom prisutnih vijećnika. Nakon dva glasanja, u slučaju jednakih podijeljenosti glasova, odluku donosi Nadbiskup Ordinarij (kan.] 27 § I). Glasanje je u načelu tajno.

Članak 34.

Vijećnik je dužan prisustvovati sjednicama Svećeničkog vijeća. Ako je netko spriječen, treba o tome prethodno pismeno obavijestiti tajnika Svećeničkog vijeća i navesti razlog. Dva uzastopna neopravdana izostanka sa sjednica povlače sa sobom isključenje iz Svećeničkog vijeća; o tome, na prijedlog Svećeničkoga vijeća, odlučuje Nadbiskup Ordinarij.

Članak 35.

Svećeničko vijeće će preko svoga tajnika jednom godišnje podnijeti izvještaj o svom radu Svećeničkoj skupštini Zadarske nadbiskupije.

Završna odredba**Članak 36.**

Ovaj Pravilnik Svećeničkoga vijeća Zadarske nadbiskupije stupa na snagu kad ga potvrdi zadarski Nadbiskup Ordinarij i objavi u Vjesniku Zadarske nadbiskupije.

*Don Josip Lenkić, v. r.
kancelar*

Bilješke

- 1) Ustanova Svećeničkog vijeća temelji se na učenju II. vatikanskoga sabora, posebice na dekretu o službi i životu prezbitera Presbyterorum ordinis 7 i na dekretu o pastirskoj službi biskupa Christus Dominus 27-28, te na apostolskom pismu pape Pavla VI. Ecclesiae sanctae 115 kojim se daju pobliže odredbe za primjenu gornjih dekreta (1966. god.); zatim na okružnici Kongregacije za kler Presbyteri sacra o Svećeničkim vijećima (1970. god.), na dokumentu Biskupske sinode Ministerijalno svećeništvo (1971. god.), na dokumentu Kongregacije za biskupe Direktorij o pastoralnoj službi biskupa Ecclesiae imago (1973. god.)

SVIJEĆNICA – DAN POSVEĆENOG ŽIVOTA/VJERNICI

Broj: 297/2007.

Zadar, 22. siječnja 2007.

Draga braćo i sestre!

U petak, 2. veljače 2007. godine slavi se blagdan SVIJEĆNICE - PRIKAZANJA GOSPODINOVA i *Svjetski dan posvećenoga života*. Taj se blagdan svečano slavi u crkvi sv. Šime.

Poslijepodne u 18 sati je svečani blagoslov svjeća, ophod oko crkve i svečana Euharistija koju će predvoditi mons. Marijan Oblak, nadbiskup u miru.

Sve Vas pozivam da okupljeni zajedno, svečano, molitvom i pjesmom proslavimo blagdan Gospodinova Prikazanja u hramu.

Svima pozdrav u Gospodinu.

+ Ivan, v. r.,
nadbiskup

SVIJEĆNICA - DAN POSVEĆENOG ŽIVOTA/REDOVNICE I REDOVNICI

Broj: 298 /2007.

Zadar, 22. siječnja 2007.

SVIM REDOVNICIMA I REDOVNICAMA U ZADARSKOJ NADBISKUPIJI

Draga braćo redovnici, drage sestre redovnice!

Na blagdan Prikazanja Gospodinova, na Svićećnicu, Crkva slavi **Dan posvećenog života**. To je dan redovnika i redovnica i svih drugih osoba posvećenog života. Na ovaj dan Crkva zahvaljuje za sve posvećene osobe koje je Bog posvetio i Crkvi svojoj darovao. Zahvalna za taj veliki Božji dar, Crkva moli da posvećenici i posvećenice u svom posvećenju sve više rastu.

I ove čemo godine Blagdan slaviti u crkvi sv. Šime u Zadru. U starcu Šimunu, koji je otvorena srca primio Isusa, redovnici i redovnice prepoznaju veliki dar koji su u svom posvećenom životu primili i svojim prikazanjem Bogu za nj zahvaljuju.

Dragi redovnici i redovnice, srdačno Vas pozivam na svečanu euharistiju u crkvi sv. Šime, u 18 sati, kako biste vi svoje posvećenje Bogu obnovili, a ostali Kristovi vjernici za vas molili.

Primite moj pozdrav i blagoslov u Gospodinu.

+ Ivan, v. r.,
nadbiskup

XXXVI. GODIŠNJA SVEĆENIČKA SKUPŠTINA

Broj: 185/2007.

Zadar, 16. siječnja 2007.

SVIM SVEĆENICIMA ZADARSKE NADBISKUPIJE

Draga braćo svećenici,

u srijedu, 28. veljače 2007. godine, sazivam našu XXXVI. svećeničku godišnju skupštinu, koja će se održati u Nadbiskupskom sjemeništu "Zmajević" u Zadru, sa sljedećim

Dnevnim redom:

I. Kapelica Sjemeništa:

- 8.30 sati - Prigoda za sakramenat pomirenja**
- 9.00 sati - Euharistijsko slavlje, predvodi o. Nadbiskup**
(svatko treba ponijeti **albu i štolu**)

II. Dvorana Sjemeništa:

- 10.00 sati - Riječ Nadbiskupa:** Zadarska nadbiskupija u 2006. godini
  - don Zdenko Dundović:** Godina zvanja – godina ministranata
  - don Srećko Petrov, ekonom:** **Župna zajednica** – odgovorna za svoju **župu** (*Pitanje domaćinstva, zapošljavanje* djelatnika laika, doprinosi **vjernika za potrebe župe**).
- 12.30 sati - Zajednički objed u blagovaonici Sjemeništa**

Očekujući naš susret kao bitan znak našeg zajedništva, sve Vas u Gospodinu pozdravljam i blagoslovljjam.

**+ Ivan, v. r.
nadbiskup**

RASPORED SLAVLJA SV. POTVRDE U 2007. godini

Broj: 447/2007., Zadar, 30. siječnja 2007.

Donosim raspored slavlja svete potvrde do kraja pastoralne godine 2006./2007., kako slijedi:

Djelitelj	NADBISKUP ORDINARIJ	NADBISKUP U MIRU	GENERALNI VIKAR	PROVINCIJAL FRANJEVAČKE PROVINCije SV. JERONIMA	DON SREĆKO FRKA - PETEŠIĆ
Datum 14. 4.	Podgradina				
15. 4.	Nin				Radošinovac Vrana
21. 4.	Arbanasi				
22. 4.	Privlaka				
28. 4.	Smiljevac				
29. 4.	Pag	Popovići			
5. 5.		Plovanija		Petrčane	Povljana Dinjiška
6. 5.		Biograd		Kožino	
12. 5.	Bili Brig Sv. Ivan - Zd				Dračevac Ninski
13. 5.	Sv. Filip i Jakov/Sikovo	Ražanac		Vrsi Poljica	
19. 5.		Ploče - Zd	Belafuža		
20. 5.		Benkovac		Bibinje	
26. 5.	Voštarnica Kistanje				
27. 5.	Katedrala Sv. Šime Bokanjac	Briševi			
2. 6.			Tribanj Starigrad Seline		Slivnica
3. 6.		Kali		Raštević Tinj Polača	
9. 6.	Puntamika				
10. 6.	Sukošan Debeljak	Ugljan			
13. 6.	Drage				
16. 6.	Zaglav				
17. 6.	Sali Žman	Jasenice			

23. 6.	Vrgada				
24. 6.	Vir				

U pripremi slavlja sakramenta Potvrde treba se držati sljedećega:

1. Organizirati prije slavljenja Potvrde susret Dekana s krizmanicima, te sa roditeljima i kumovima, posebno.
2. Treba na pregled pripremiti za susret:
  - a) Imenik krizmanika i njihovo pohađanje kateheza za pripravu primanja sakramenta;
  - b) Popis tema, odnosno udžbenik, po kojima su se krizmanici spremali;
  - c) S djeliteljem dogоворити način odvijanja cijelog slavlja.
3. Treba uvijek predstaviti krizmanike, nakon Evangelja, kako predviđa obred slavlja. Najbolje je kada to učini jedan od roditelja.
4. Molitvu vjernika uvijek se uzima iz obrednika. Neka je predmole odrasli vjernici.
5. Fotografiranje, zajedničko s djeliteljem, kao i pojedinačno, mora biti obavljeno na doličan način. Nered koji se stvara u crkvi razbija njezinu sakralnost i bit će potrebno ubuduće donijeti odluku o zabrani slikanja, ako se ne popravi situacija. Na to treba unaprijed upozoriti i spremiti krizmanike, roditelje i kumove.

O svim navedenim točkama trebate upoznati kako krizmanike tako i roditelje.

Primite moj pozdrav i blagoslov.

+ Ivan, v.r.,
nadbiskup

IMENOVANJA

1. Fra Vito SMOLJAN OFM je imenovan župnim vikarom u župi Presvetog Srca Isusova u Zadru (broj: 161/2007., od 11. siječnja 2007.)
2. Gosp. Žan MOROVIĆ je imenovan dirigentom Katedralnog zbora sv. Stošije - Zadar (broj: 2383/2006., od 11. prosinca 2006.);
3. Gosp. Dragan PEJIĆ je imenovan orguljašem u Katedrali sv. Stošije u Zadru (broj: 2384/2006., od 11. prosinca 2006.).
4. Dr. sc. Stipe TADIĆ je imenovan profesorom predavačem za kolegij Znanost o religijama svijeta na Visokoj teološko-katehetskoj školi u Zadru (broj: 270/2007., od 18. siječnja 2007.);
5. Doc. dr. sc. Andelko DOMAZET je imenovan profesorom predavačem za kolegij Kristologija na Visokoj teološko-katehetskoj školi u Zadru (broj: 269/2007., od 18.

siječnja 2007.).

6. O. Ryszard GONTARCZYK SVD je imenovan upraviteljem župe Rava (broj:
279/2007., od 18. siječnja 2007.

KULTURNI PRILOG

NAŠI GLAGOLJAŠI

Stojša Stojšić, svećenik na Olibu

Svećenik Stojša, sin pokojnoga Grge Stojšića spominje se na otoku Olibu kao đakon, zatim kao župnik, a na otoku je i umro. Doznamo da je bio nećak svećenika Lovre koji je služio na Olibu, pa nije nevjerljivo da se na Olibu i spremao za svećenički poziv.

U javnom spisu od 6. studenoga 1445., spominje se da je pokojni svećenik Lovro iz Božave, nekoć prodao svoje zemlje «ad Clupe», u području Zadra, a kako nije napravljen javni spis to sada uređuje đakon Stojša, nećak i opći nasljednik imanja pokojnoga svećenika Lovre. To Stojša čini dozvolom vlasnika zemalja, obitelji Matafaris.¹

Pedesetih godina 15. stoljeća spominje se kao župnik u Olibu svećenik Stojša Stojšić. U Olibu je vjerojatno već u srednjem vijeku u isto vrijeme bilo više svećenika. Kada je Stojša postao svećenik i kada je preuzeo službu župnika, bez sigurnih arhivskih podataka, ne znamo. Međutim, u Olibu se nalazi godine 1449. svećenik Jakov Srakoč koji 2. prosinca 1449. prima iz oporuke Radašina, pokojnoga Dragića, pet libara, što mu ih je pokojni u oporuci od 1. studenoga 1447. oporučno ostavio.²

Godine 1452. Stojša je župnik na Olibu. Službeno uređuje svoje odnose sa sestrom Jelenom. Jelena je kći Grge Stojšića i sestra župnika Stojša. Jelena se odriče svih nasljednih prava s majčine i očeve strane i sve ostavlja svojem bratu svećeniku Stojši. Stojša se pak obavezuje da će iz obiteljskih nasljednih dobara dati šezdeset libara, kao miraz, svojoj sestri Jeleni. Ugovor je napravljen u Zadru pred svjedocima: svećenikom Marulom, arhipresbiterom i svećenikom Fabijanom, župnikom na Božavi, i gospodinom Blažem, sinom pokojnoga Lombardina de Soppe.³

Svećenik Stojša iz Oliba 24. ožujka 1458. godine se spominje u Zadru kao izvršitelj oporuke pokojnoga Blasula Dokturića iz Solina na Dugom otoku («de Insula puncta Salinarum»).⁴

Krajem 1464. ili početkom 1465. godine župnik Stojša na Olibu umire. On je nekoć prodao svoje imanje braći Petru i Mateju Baraniću na otoku Ižu. Vjerojatno je umro naglo i njegov opći nasljednik postaje Filip, klerik, «de insula Luibi» koji 17. siječnja 1465. uređuje

¹ DAZd, SZN, Johannes de Calcina, sv. II, svešč. 3, fol. 4. 6. XI 1445. “Cum hoc sit quod quondam presbiter Laurentius de Bosava districtus Jadre vendiderit et tradiderit ac consignaverit Tomasio Dobrovuchovich zapatori de Jadra queda, sua capita vitum gon. Quatuor vel circa posita ad Clupe districtus Jadre in uno clapo super terreno monasterii dominarum monialium Ste marie de Jadra cum omnibus iuribus et pertinentiis suis pro pretio librarium centum quinquaginta parvorum de quo pretio tunc habuit et recepit dictus qu. Presbiter Laurentius a dicto emptore libras centum quadraginta sex parvorum et de dicta venditione dicto emptori son fecerit ut debebat publicum venditionis instrumentum secundum ordines Jadre. Idcirco diaconus Stoisa nepos et ta mquam heres ex testamento dicti qu. domini presbiteri Laurentii.. dictam venditionem tradicionem et consignationem factam per dictum q. Presbiterum Laurentium patrum suum dicto emptori penitus confirmavit aprobavit et ratificavit volens in omnibus... fuit contentus et confessus se habuisse et manualiter recepisse a dicto emptore libras quatuor parvorum...».

² DAZd, SZN, Johannes de Calcina, sv. III, svešč. 5, fol. 5, 2. XII. 1449. “Presbiter Jacobus Sracoch de littera scлавa ad presens habitator in insula Liubi distr. Jadre...”.

³ DAZd, SZN, Nicolaus Benedicti, sv. I, svešč. 14, 23. III. 1451/52/.

⁴ DAZd, SZN, Simon Damiani, sv. IV, svešč. 5, fol. 5, 24. II. 1457/58/.

imovinske stvari pokojnoga svećenika Stojše.⁵ Istoga dana, Krešo Mišanić iz Dragova na Dugom Otoku, kao muž Drage, sestre pokojnoga svećenika Stojše, prima od klerika Filipa što njoj pripada kao nasljednici imanja pokojnoga brata.⁶

Olib je otok koji je napučen hrvatskim pučanstvom u srednjem vijeku. Župska crkva je bila posvećena sv. Stošiji a poznata su nam imena svećenika glagoljaša skoro kroz cijelo 15. stoljeće.

Mr. fra Petar Runje, TOR

Koncelebranti na svečanom euharistijskom slavlju, Sveta Stošija, 2007.

⁵ DAZd, SZN, Johannes Urbani, sv. I, svešč. 3, 17. I. 1464/65/.

⁶ DAZd, SZN, Johannes Urbani, sv. I, svešč. 3, 17. I. 1464/65/.

IZ POVIJESTI NAŠIH ŽUPA

Š K A B R N J A¹

Selo Škabrnja je prije Domovinskog rata bilo poznato ravnokotarsko mjesto. Mjesto je to veoma napredno i perspektivno zbog svoje razvijene poljoprivrede, mjesto naprednih poljoprivrednika koji su se intenzivno bavili vinogradarstvom i voćarstvom, s preko 2000 duša. Smješteno je na željezničkoj pruzi Zadar-Knin. Škabrnja je nastala doseljenjem novog življa krajem 17. st. koje je pobjeglo pred Turcima. Kao župa spominje se najprije 1448. i kasnije 1686. godine.

U Domovinskom ratu Škabrnja postade simbolom hrvatskih stradanja i otpora. Naime, u ponedjeljak, 18. studenoga 1991. godine, u ranu zoru, vojnici Jugoslavenske armije i domaći četnici iz susjednih sela Smokovića i Biljana i drugih, podlo i mučki napadoše Škabrnju sa dvadesetak tenkova i oko pet stotina do zubi naoružanih ljudi pa je sasvim uništiše, opljačkaše, razorše i najzad zapališe. Rezultat toga četničkog divljanja prvoga dana bio je stravičan: 48 ubijenih mještana i branitelja. Konačno u Škabrnji pobiše osamdesetčetvero hrvatskih mještana, od kojih 24 branitelja. Ni mjesno groblje nisu poštovani: grobove oskrnuše, nadgrobne spomenike porušiše. Od udaraca granata neki grobovi ostadoše otvoreni.

Kada je 1956. izgrađena trasa željezničke pruge Knin-Zadar, na položajima "Glavčurak" otkriveno je starohrvatsko groblje, nekropola, koje se može datirati u 13. st. U grobovima se našlo brončanih prstena i naušnica (Š. Batović, *SNP*, 1960, 7. str. Enciklopedija likovnih umjetnosti, IV. 368).

Crkva sv. Luke

¹ Rozario Šutrin, Zvona naših porušenih crkava – Škabrnja, u: Vjesniku zadarske nadbiskupije, God. XLII, Br. 1-2/1997. str. 50-53.

Crkva sv. Luke

Zaštitnik župe Škabrnje jest sv. Luka, ev. Kada je Škabrnja postala župom, tada je na uzvisini, u zaselku Prkos, sagrađena jednostavna crkva. "Danas je to grobišna crkva sela Škabrnje, smještena na putu što iz Škabrnja vodi u nedaleki Prkos... Duga je 13 m, a široka 6,5 m... Proporcije objekta sazdane su veoma racionalno... Njezine karakteristike, osobito svoda, kazuju zaista daje građe na sredinom 15. st. ... (N. Jakšić, SHP, sv. 17. str. 116.). Crkvica ima šiljasti gotički svod, a na pročelju zvonik - preslicu. Povrh portala ugrađena je skromna monofora. Imala je dva oltara. I nju su srpski agresori u vrijeme barbarskog upada u Škabrnju 1991. god. bili teže oštetili, inventar spalili, a pojedine grobove oko crkve oskvrnuli. Proteklog ljeta temeljito je i stručno restaurirana kao vrijedan spomenik kulture. Svečano ju je blagoslovio 16. lipnja 1996. nadbiskup Ivan Prenda, uz nazočnost brojnih vjernika.

Crkva sv. Marije

U zaseoku Ambar nalaze se ruševine malene crkvice sv. Marije, tj. Uznesenja Marijina, dužine 9, a širine 3,70 m (Ambar je udaljen dva kilometra od današnjega središta župe). Podignuta je na temeljima crkve sv. Jurja. Nekad je bila vlasništvo zadarskog samostana sv. Krševana koji je u srednjem vijeku na tom području imao svoje posjede. Kasnije je crkva sv. Marije postala župnom crkvom. "Potječe iz razdoblja od IX. - XVII. stoljeća. Spomenik kulture«. (v. Ranjena Crkva u Hrvata, Zagreb 1996. str. 307.).

Sv. Marija u Ambaru

Stara župna crkva

Nova župna crkva Uznesenja Bl. Dj. Marije počela se graditi 1913. godine. U bilješki na kraju knjige Godara župe škabrnjske bilo je zapisano rukom, vjerojatno župnika don Mate Dražića, da se "nova crkva V. Gospe u Škabrnji počela zidati godinu dana prije nego je buknuo I. svjetski rat. Prvi kamen temeljac postavljen joj je dne 2. kolovoza 1913. a dovršena je nakon svjetskog požara tako te je blagoslov i prva svečana sv. Misa uslijedila 15. kolovoza 1919. Radnja je izvedena po nacrtu državnog arhitekta Ćirila Ivekovića i pod njegovim nadzorom. Rimski zvonik nad ulazom glavnim u crkvu ima istom da bude dograđen, makar u umanjenoj visini no što nacrt predlaže. Na trajni spomen nasljednicima.«

Međutim, prof. Slavko Ražov tvrdi, na temelju sačuvanih dokumenata gradnje, da je crkva Uznesenja Marijina bila dovršena već 1916. (12. kolovoza) i pred blagdan Velike Gospe da se u njoj počelo slaviti sveto bogoslužje. To se zaključuje prema potraživanjima isplate g. Mili Maziji, Barinu, poduzetniku iz Arbanasa, koji je vodio zidarske radove, i njegovu pomoćniku g. Antunu Štambuku. Tada je bio župnik škabrnjski don Mate Dražić, rodom iz Kali, koji je vršio dušobrižničku službu u Škabrnji četrdesetak godina (1887. - 1923.).

U novoj Gospinoj crkvi blagoslovio je pomoćni biskup zadarski msgr. Marijan Oblak, 30. svibnja 1965., na dan sv. krizme, veliku zidnu fresku, koju je izradio zadarski akademski slikar, prof. Ivan Tomljanović. Freska je prikazivala Mariju na nebo uznesenu kojoj je crkva posvećena.

Kako je poznato, za Domovinskog rata bezbožni srpski četnici novu Gospinu crkvu teže oštetiše za napada na Škabrnju 18. studenoga 1991. a 28. siječnja 1992. god. miniranjem potpuno uništio (v. Ranjena Crkva u Hrvatskoj, Zagreb 1996, str. 306.). Crkva je bila spomenik kulture.

Nad glavnim oltarom bila je u novoj crkvi privremeno postavljena uljena slika, vlasništvo časnih otaca Trećoredaca na Školjiću, župa Preko. Prikazivala je Majku Božju u slavi (»žena obučena u sunce...«). Pred njom kleće dva sveca. Sliku je bio obnovio prof. Smirić iz Zadra (bilješka na kraju Godara župe Škabrnje).

Uz kameni oltar prema narodu crkvu je resio i oltar s kipom Srca Isusova. Na zidovima su visjela još dva drvena raspela, umjetnički izražajna i vrijedna. Osobito ono kod malih vrata na sjevernoj strani s koštunjavim rebrima i umilnim licem Raspetoga.

Poslije slavne hrvatske redarstvene akcije "Oluja" (1995.) preživjeli Škabrnjanci proslaviše na ruševinama župne crkve blagdan svoje nebeske zaštitnice Gospe Velike. Tada je kršteno njihovo prvo dijete u oslobođenoj Škabrnji. Zagrebački nadbiskup, kardinal Franjo Kuharić, primio je u subotu, 9. travnja 1994. prognane Škabrnjance, njihova župnika don Tomislava Sikirića i dr. Zvonimira Šeparovića, predsj. Hrvatskoga žrtvoslovnog društva. U ime župljana župnik je predao uzoritom Kardinalu kip Majke Božje iz porušene škabrnjanske crkve koji su četnici teško oštetili za napada i okupacije Škabrnje. Kip Gospe Mučenice (sa sjekirom kojom je počinjeno nedjelo) ostao je u kapelici Nadbiskupskog dvora svjedočeći o stradanjima Hrvata u Škabrnji i cijeloj Hrvatskoj.

Nova župna crkva

Nova župna crkva sagrađena je na prostoru srušene crkve. Projekt je izradio gosp. Igor Pedišić d.i.a. iz Zadra. Građevinske i obrtničke radove izvodila su poduzeća: Beti-gradnja (Zagreb), Congam (Trakošćan) i Duca (Zadar). U crkvi se nalazi kameni oltar u čijem temeljima su ugrađeni kameni dijelovi srušene crkve kao memoria. Tu su i kameni ambon i kamera krstionica. Novu crkvu posvetio je zadarski nadbiskup mons. Ivana Prenda 8. kolovoza 2005. godine.

Škabrnjska zvona²

*Slušam često starih zvona Zvuke
kad se s tornja u večeri jave;
kao nekad slabe sklapam ruke,
oči dižem u visine plave.*

(Ante Jakšić, Stara zvona)

Prema nacrtu arhitekta Ćirila Ivezovića nova škabrnjska crkva Velike Gospe trebala je imati nad ulaznim vratima rimski zvonik, preslicu, ali on nije ugrađen. Tek je 1968. god. novi zvonik podigao župnik don Ivan Prenda, a zvona je pribavio njegov nasljednik don Ratko Žunić 1971. godine. Nabavljeni su u poznatoj ljevaonici Vittorio Veneto, ing. De Poli Italia.

VELIKO ZVONO teško je 700 kg. Promjer mu je 105 cm. Na njemu je glavni natpis: *MARIJA, POČETAK BOLJEGA SVIJETA. U SPOMEN MARIJINIH KONGRESA U HRVATSKOJ - 1971.* Poviše natpisa ugraviran je lik Bezgrešne. S lijeve strane stoji grb grada Zadra - sv. vitez Krševan na konju. S druge strane je lik prvoga hrvatskog sveca Nikole Tavelića, i naziv ljevaonice: *PREMIATA FONDERIA ING. DE POLI, VITTORIO VENETO, ITALIA.* Uz natpis je i lik sv. Josipa, zaštitnika Hrvatske. S desne strane glavnog natpisa utisnut je hrvatski grb. Čitavo je zvono iskićeno ukrasnim vijencima i raznolikim vinjetama, viticama ...

MANJE ZVONO težilo je 400 kg a imalo je promjer 85 cm. Glavni natpis: *SVI NARODI HVALITE GOSPODINA! SAMODOPRINOSOM ŽUPLJANA ZVONA NABAVLJENA LJETA GOSPODNJEGA 1971. ŠKABRNJE.* Poviše su bili simboli evangelista Mateja i Luke - krilati anđeo (čovjek) i vol. Također i naziv ljevaonice (De Poli), kao i na velikom zvonu. Zvona su

² Nadopunio podacima o novim zvonom don Srećko Petrov, ml.

nestala miniranjem crkve i zvanika za agresije četnika (1991. I. 1992.).

Na pročelju nove crkve, lijevo od ulaza diže se armirano betonski zvonik – preslica, koji krasи pet novih zvona. Na radost i zadovoljstvo cijele župne zajednice blagoslovio ih je 4. kolovoza 2004. godine zadarski nadbiskup, mons. Ivan Prendā.

Najveće zvono: teško 730 kg. Ton FA. Promjera 107 cm. Natpis na zvonu: MARIJA, POČETAK BOLJEGA SVIJETA. U SPOMEN MARIJINIH KONGRESA U HRVATSKOJ – 1971. ZVONO UNIŠTILI POBUNJENI SRBI U DOMOVINSKOM RATU 1991.-1995. NOVO ZVONO DAROVAO ANTE KARDUM – CUNI – CLEVELAND USA. ŠKABRNJA, A. D. 2004. PREMIATA FONDERIA ING. DE POLI, VITTORIO VENETO, ITALIA. Ukrasi na zvonu: Kalvarija, Velika Gospa, sv. Krševan i sv. Nikola Tavelić.

Veliko zvono: teško 520 kg. Ton SOL. Promjera 95 cm. Natpis na zvonu: NA TRAJAN SPOMEN SVIM POGINULIM BRANITELJIMA I ŽITELJIMA ŠKABRNJE ZA VRIJEME DOMOVINSKOG RATA 1991.-1995. BLAŽENI ALOZIJE MOLI ZA HRVATSKI NAROD I DOMOVINU. 1700. GODINA MUČENIŠTVA SV. STOŠIJE 304. – 2004. GODINA SV. STOŠIJE - GODINA OBITELJI. DAR OPĆINE ŠKABRNJA. LJETA GOSPODNE 2004. PREMIATA FONDERIA ING. DE POLI, VITTORIO VENETO, ITALIA. Ukrasi na zvonu: sv. Stošija, bl. Alozije Stepinac, hrvatski grb i grb općine Škabrnja

Srednje zvono: teško 380 kg. Ton LA. Promjera 85 cm. Natpis na zvonu: SVI NARODI HVALITE GOSPODINA! ZVONO PRIJE NABAVLJENO DOPRINOSOM ŽUPLJANA GOSPODNE 1971. UNIŠTILI POBUNJENI SRBI U DOMOVINSKOM RATU 1991.-1995. NOVO ZVONO DAROVAO MATE BRKIĆ, CLEVELAND, USA. ŠKABRNJA, A. D. 2004. PREMIATA FONDERIA ING. DE POLI, VITTORIO VENETO, ITALIA. Ukrasi na zvonu: Zavjetni križ, sv. Šimun, sv. Leopold Mandić i sv. Luka.

Malо zvono: teško 300 kg. Ton LA d. Promjera 80 cm. Natpis na zvonu: U ZNAK ZAHVALNOSTI BOGU I NA SPOMEN POBJEDE U DOMOVINSKOM RATU. "NAJVJERNIJA ODVJETNICE NA BRANIKU STOJ, ČUVAJ NAŠU SVETU VJERU I HRVASTKI DOM!" VJERNI PUK ŠKABRNJE ZA VRIJEME ŽUPNIKA DON ZDENKA DUNDOVIĆA. ŠKABRNJA, A. D. 2004. PREMIATA FONDERIA ING. DE POLI, VITTORIO VENETO, ITALIA. Ukrasi na zvonu: Raspelo, sv. Marko, sv. Josip, i grb zadarskog nadbiskupa.

Najmanje zvono: teško 200 kg. Ton DO. Promjera 71 cm. Natpis na zvonu: OBTELJ - PUT CRKVE I NARODA! GESLO III. PASTORALNOG POHODA SV. OCA HRVATSKOJ I ZADRU 5.-9. LIPNJA 2003. HRVATSKA KATOLIČKA OBTELJ DNEVNO MOLI I NEDJELJOM SLAVI MISU! ZVONO DAROVAO LUKA ŠKARA. ŠKABRNJA, A. D. 2004. PREMIATA FONDERIA ING. DE POLI, VITTORIO VENETO, ITALIA. Ukrasi na zvonu: sv. Obitelj, sv. Matej, sv. Ante Pad. i grb Ivana Pavla II.

Stara zvona na crkvi sv. Luke

O starim zvonima piše Anastazija Magaš, Izvještaj o provedenim konzervatorskim radovima na crkvi sv. Luke u Škabrnji, u: Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske, br. 24-25/1998-99. str. 183.

Veliko zvono: Natpis na zvonu: SANTE LUCA ORA PRO NOBIS. ANNO MDCXCII. OPUS BARTHOLOMEI DE POLIS. Ukrasi na zvonu: reljef poprsja Bogorodice s anđelima i sv. Antonom, te Raspelom koje okružuju Bogorodica i sv. Luka.

Malo zvono: Natpis ANNO MDCCXXVI. OPUS PICINI. Ukrasi na zvonu: Raspelo, Bogorodica s Djetetom, sv. Petar i sv. Luka.

Na pročelju obnovljene crkve iznad ulaznih vrata diže se kameni zvonik - preslica, za koji su nabavljena dva nova zvona. Zvona su salivena na spomen poginulim žiteljima Škabrnje i Prkosa u Domovinskom ratu, kao znak zahvalnosti Bogu i Velikoj Gospi za slobodu od okupacije Srba u Domovinskom ratu. O tome će trajno svjedočiti i natpisi na zvonomima.

Veliko zvono: teško 86 kg. Ton FA. Promjera 53 cm. Natpis na zvonu: SV. LUKA MOLI ZA NAS. BOŽE ČUVAJ HRVATSKU. NA SPOMEN SVIM ŽITELJIMA ŠKABRNJE I PRKOSA PALIM U DOMOVINSKOM RATU 18. 11. 1991. - 5. 8. 1995. ŽITELJI ŠKABRNJE I PRKOSA A.D. 1997. ZA VRIJEME ŽUPNIKA DON TOMISLAVA SIKIRIĆA. PREMIATA FONDERIA ING. DE POLI, VITTORIO VENETO, ITALIA. Ukrasi na zvonu: Zavjetni križ Branimirove godine, sv. Luka evanđelista i hrvatski grb.

Malo zvono: teško 61 kg. Ton SOL. Promjera 47 cm. Natpis na zvonu: POMOĆNICE KRŠĆANA MOLI ZA NAS. BOŽE ČUVAJ HRVATSKU. U ZNAK ZAHVALNOSTI, ZA SLOBODU OD SRPSKOG OKUPATORA U DOMOVINSKOM RATU, VELIKOJ GOSPI NA ČAST. ŽITELJI ŠKABRNJE I PRKOSA A.D. 1997. ZA VRIJEME ŽUPNIKA DON TOMISLAVA SIKIRIĆA. PREMIATA FONDERIA ING. DE POLI, VITTORIO VENETO, ITALIA. Ukrasi na zvonu: Zavjetni križ Branimirove godine, Velika Gospa i hrvatski grb.

Kameni oltar u novoj škabrnjskoj crkvi

Glagoljaštvo

U svojoj radnji o glagoljici na kopnenom području zadarske nadbiskupije vrijedni don Vladislav Cvitanović navodi samo četvoricu glagoljaša iz Škabrnje. U 18. st. to su: Brkić don Bože, matičar u Visočanima 1787. godine; Karabeg don Ante, bratim 1740. god.; Tomanović don Mate, god. 1753. svjedok. U 19. st.: Juraj Brkić, g. 1810. matičar u Dračevcu.

Prof. Slavko Ražov otkrio je još trojicu Ivkovića, trećoredaca glagoljaša. To su fra Ivan, fra Vincent i fra Josip Ivković, koji su rođeni u Plavanici, zaseoku Škabrnje. Ime o. Ivana Ivkovića (1684.1750.) nalazi se "na samom podnožju svetohraništa" koje se i danas čuva u crkvi sv. Mihovila u Zadru, a koje je o. Ivan nabavio: "P. Johannes Ivcovich ... obtulit anno 1747." Njegovi glagoljski zapisi čuvaju se i danas u samostanskom arhivu piše o. Stjepan Ivančić (Povijesne crte... Zadar 1910, str. 180-182.).

Do nedavno je u župi postojalo i **starohrvatsko glagoljaško crkveno pjevanje**. Akademik Jerko Bezić, etnomuzikolog, magnetofonski je snimio pučku glagoljašku misu, uživo, te razne napjeve kroz crkvenu godinu, u župnoj crkvi u Škabrnji u studenom, 1963. (Institut za etnologiju i folkloristiku Zagreb, vrpce: Sc 15, 17, 18 i 19, J. Bezić, *Razvoj glagoljaškog pjevanja na zadarskom području, Zadar 1973.*, str. 221-222.).

Župnici i statistički podaci

Don Stipan Surić, junak u borbama s Turcima - 1647.; Don Mile Raspović, parohijan u Prkosu, 1686.-1718.; Don Šime Dražina, župnik - 1719.; Don Ivan Picević, župnik - 1722.; Don Mate Marinović, župnik - 1727.; Don Miho Rušin, župnik - 1729.; Don Roko Milatović, župnik - 1730.; Don Jakov Smolić, parohijan u Prkosu 1731.; Don Mate Grdović, župnik - 1751.; Don Jure Kaštelanić, župnik - 1756.; Don Tome Sikirić, kapelan - 1758.; Don Miho Maderić, župnik - 1779.; Don Mate Magić, iz Pašmana, župnik 1780.; Don Stipan Torić, iz Vrgade, župnik 1810.; Don Joso Marcelić, iz Preka, župnik 1822. i 1843. (*Škabrnja ima 430 stanovnika.*); Don Šime Šarić, iz Pašmana, poslužitelj iz Zemunika - 1846.; Don Bartul Dražić, poslužitelj - 1846.; Don Šime Švorinić, iz Sestrinja - 1848.; Don Tito Šuflaj, poslužitelj - 1849.; Don Šime Sutlović, iz Velog Iža, kapelan - 1854.; Don Šime Šarić, župnik - 1856..(Broj stanovnika: u mjestu - 209, u Prkosu 145, u Plavanici 155. Ukupno: 509); Don Mate Nekić, iz Jasenica, župnik 1859.; Don Blaž Blasul (Blaslov), iz Kali, župnik - 1865. i 1873.; Fra Šime Žic, trećoredac, iz Krka, poslužitelj - 1873.; Don Blaž Cvitanović, iz Velog Iža, kapelan - 1874., (*Stanovnika - 588*); (Gornji Podaci uzeti su iz C. F. Bianchi: "Zara cristiana", II. str. 341.)

Don Mate Dražić, župnik 1887.-1923.

(Stanovnika: 1898. = 612; 1904. = kuća 93, stanovn. 723; Godine 1911. = 93 obitelji, stanovnika 808.)

Don Grgo Dešpalj, iz Arbanasa, župnik, 1928. (Obitelji 108, stan. 945)

Don Robert Milanja, iz Zaglava, župnik, 1939.

Don Grgo Negulić, iz Paga, župnik, 1939.-1960.

Don Mihovil Cukar, iz Oliba, župnik, 1961.-1963.

Don Ivan Prenda, iz Gornjeg Zemunka, župnik, 1964.-1968.

Don Ratko Žunić, iz Turnja, župnik, 1968.-1972.

Don Josip Kokić, iz Pridrage, župnik, 1972.-1991. (Stanovnika 2160.)

Don Tomislav Sikirić, iz Bibinja, župnik, 1991- 1999.

Don Josip Lenkić, iz Bibinja, župnik, 1999 – 2001.

Don Zdenko Dundović, iz Zadra, župnik, 2001-2005.

Don Boris Pedić, iz Zadra, župnik, 2005.

Rozario Šutrin

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

BLAGDAN SV. NIKOLE I MORNARSKI DAN

Blagdan sv. Nikole, zaštitnika pomoraca, ribara i putnika, ujedno i Mornarski dan, u srijedu 6. prosinca proslavljen je misnim slavljem u katedrali sv. Stosije u Zadru koje je predvodio generalni vikar zadarske nadbiskupije mons. Ivan Mustać. U misi su sudjelovali djelatni i umirovljeni pomorci i ribari s obiteljima, djelatnici Pomorske policije, pomorskih ustanova, putničkih agencija, učenici i djelatnici Visoke pomorske i Pomorske škole u Zadru koja već 40 godina odgaja generacije pomoraca.

Sveto Pismo u svim Knjigama govori o vodi, moru, događanjima uz more, voda je znak smrti, ali i života, rekao je mons. Mustać, razlažući Božju riječ po kojoj je Bog učinio velike znakove za Izraelski narod, kao kad ih je izveo preko Crvenog mora koje im je predstavljalo smrt. Mons. Mustać je govorio i o značenju vode u sakramantu krštenja, ulazeći u vodu krštenik umire grijesima i rađa se novi život. I sv. Pavlu je poznata priroda mora, za svoja je misijska putovanja koristio brodove, doživljavao je oluje i brodolome.

Krist je većinu svog djelovanja proveo uz Genezaretsko jezero kojeg zbog veličine Izraelci zovu Galilejsko more. Oko njega je bilo desetak gradova i Isus je za svoje prve učenike pozvao upravo ribare, Ivana, Jakova, Petra, Andriju, koji su živjeli uz to jezero koje im je bilo izvor sredstava za život. No kad sa Golanske visoravni zapuše vjetar onaj tko se nalazi na tom jezeru je u opasnosti. "U takvoj su situaciji učenici budili Isusa pitajući ga 'Zar ne vidiš da propadosmo'. Sveti oci su koristili tu sliku da bi pokazali život Crkve. Uvijek su je nazivali lađom koja plovi usprkos vjetrovu i oluji. Duh Sveti je onaj koji puše, daje vjetar, Isus je na kormilu" rekao je mons. Mustać. Istaknuo je da Crkva uvijek želi iskazati ljubav u molitvi za obitelji mornara. Osobito obitelji koje nisu na okupu imaju teškoću odvojenog života, problemi se ne rješavaju kao da je obitelj zajedno. "Muž trpi na brodu, žena kod kuće mora biti otac i majka. Sve to bez Boga nije moguće izdražati" rekao je vikar Mustać, poručivši pomorcima da ih prati ljubav djece, supruga, obitelji i Crkve gdje god bili. Molilo se za plodan rad ribara i duše pokojnih mornara. Mons. Mustać je poželio Božji blagoslov, zagovor sv. Nikole i mirno more svima koji žive s morem i od mora.

BLAGOSLOV OBNOVLJENE PUČKE KUHINJE

"Društvo pokazuje svoje ljudsko lice u mjeri u kojoj skrbi za najpotrebnije" rekao je u četvrtak 7. prosinca zadarski nadbiskup Ivan Prenda na svečanosti otvaranja i blagoslova obnovljene Pučke kuhinje "sv. Vinko Paulski" i njenih korisnika u Caritasu zadarske nadbiskupije u Zadru. Svečanosti su nazočili ravnatelj zadarskog Caritasa don Ivica Jurišić, te predstavnici Županije i Grada Zadra koji je u potpunosti financirao obnovu Kuhinje u vrijednosti od 120,000 kn. Mons. Prenda je izrazio priznanje predstavnicima Grada i Županije da ljudske potrebe nalaze kod njih odjeka da pomognu Caritas redovitim izdvajanjem novčanih sredstava. Pohvalan je taj socijalni osjećaj jer samo zajedničko djelovanje donosi brojne plodove za ljude, rekao je nadbiskup. Kuhinja skrbi za 250 korisnika, a dio se dostavlja i na kućnu adresu. U novoj godini počet će se i sa pripremom dijetne prehrane jer je dijelu korisnika zbog zdravstvenog stanja potreban poseban režim prehrane.

Ravnatelj Jurišić je zahvalio i sponzorima Pučke kuhinje, dobročiniteljima koji ih redovito pomažu i opskrbljuju potrebnim namirnicama; poput Tvornice kruha Zadar koja dnevno Kuhinji dostavlja svježi kruh, poduzeće Kali tuna, Vražap, Kroštula, PO Sanja iz Benkovca i ostali. I mons. Prenda je zahvalio dobročiniteljima te zdravstvenim institucijama koji

surađuju s Caritasom, a istaknuo je i vrijedan rad Benkovačkog Caritasa koji pomaže potrebne u Benkovcu. "Svi smo odgovorni za zbivanja u društvu i pozvani smo iskazati humanost i biti jedno drugome čovjek" rekao je mons. Prenda.

Svečanost je uveličana nastupom novoosnovanog zbora zadarskog Caritasa, čiji su članovi polaznici psiho-socijalnog programa za liječenje psihoze mladih. Izveli su božićne pjesme, a upravo Božić izaziva duboki pogled na čovjeka, rekao je mons. Prenda. Imaju i umjetnički sekciju te su prodajom izloženih radova na današnjoj svečanosti pomognute njihove potrebe. Darovali su nadbiskupa i predstavnike Grada i Županije prigodnim darom kojeg su sami izradili, zidnim keramičkim satom. Nadbiskup ih je ohrabrio u rješavanju njihovih teškoća poželjevši da otkriju smisao patnje, da znaju nositi svoj križ i jednog dana opet budu aktivni članovi društva. Čestitao je na radu svim službama Caritasa koje potrebnima u duhovnom i materijalnom pogledu svjedoče Božji dolazak po ljudima.

SVETKOVINA BEZGREŠNE U NADBISKUPSKOM SJEMENIŠTU 'ZMAJEVIĆ'

Nadbiskupsko sjemenište 'Zmajević' u Zadru, koje je od početka svoga djelovanja otvorilo vrata i drugim biskupijama postavši tako interdijecezanskim, proslavilo je u petak 8. prosinca blagdan svoje zaštitnice concelebriranom misom u kapeli Sjemeništa koju je predvodio zadarski nadbiskup Ivan Prenda u zajedništvu s rektorm i duhovnikom Sjemeništa don Marinom Ninčevićem, don Stanislavom Wielinskim i ostalim odgojiteljima i svećenicima. U četvrtak 7. prosinca u dvorani Sjemeništa održana je svečanost u sklopu koje su zadarski sjemeništarci izveli scenski prikaz 'Treći brat' autora Ante Mateljana u režiji Milene Dundov i pod zborskim ravnjanjem Žana Morovića. Na svetkovinu Bezgrešne zadarski nadbiskup u miru Marijan Oblak slavi imendan i 88. rođendan, te mu je mons. Prenda zahvalio za svako dobro koje i u toj dobi ugrađuje u život Nadbiskupije. Nedavno je izašla iz tiska knjiga mons. Oblaka "Paul Claudel: obraćenik, diplomat, književnik", koja će uskoro biti predstavljena široj javnosti. "Nitko ne bira kad će se roditi. Svakome je dan rođenja poklonjen. Osmi prosinca 1919. Božji je dar rođenja i istog dana i krštenja. Obvezuju me" rekao je mons. Oblak zahvalivši na rođendanskim čestitkama, istaknuvši svoje geslo 'Sa Marijom', kako bi želio i završiti ovozemaljski život.

Već dva i pol stoljeća zadarsko sjemenište mjesto je susreta i poziva koji donose plodove nadbiskupiji ali i hrvatskom narodu. Bog je tolike doveo tu da bi se otajstveni susret s njim produbljivao u borbi, sumnjama, ali uvjek u ljubavi, rekao je mons. Prenda, istakнуvši da je Sjemenište odgojilo velike osobe naše crkvene i nacionalne povijesti. Izgradio ga je zadarski nadbiskup Vicko Zmajević da odgaja svećenike koji će narodu prenositi Božju riječ hrvatskim jezikom preko staroslavenskog glagoljaškog bogoslužja. "Bezgrešna Marija, bdij nad nama i očuvaj nas u zvanju" prisjetio se prvih riječi svakodnevne molitve u Sjemeništu mons. Prenda. Danas je u Sjemeništu 29 polaznika iz Zadarske, Gospičke, Krčke i Riječke nadbiskupije. U njemu su svojevremeno odrastali podmladci banjalučke, sarajevske i mariborske biskupije te kandidati svih redovničkih redova, poput monaških benediktinaca i trapista. Ove je godine njegovo dvorište obogatila izgradnja molitvenog kutka; na prijedlog rektora Sjemeništa Marina Ninčevića mladići iz komune u Jankolovici podigli su kamenu kapelu u kojoj je Gospin kip i uredili klupe od kamena i drva koja je od sad još jedno mjesto sabranosti i molitve za sjemeništarce.

Nadbiskup je ohrabrio sjemeništarce na putu njihova poziva, rekavši da se ne boje jer je onaj koji ih poziva i šalje s njima na putu. Čestitao im je na efektnoj izvedbi predstave koja je prikazala razgovor između učenika Petra (glumio ga je Ante Dražina), Andrije (Ivan Gavranović), Isusa (Šime Rafić), ali i trećeg brata (Ivan Čorić), negativca kojem su učenici tumačili logiku Božjeg djelovanja i povijest njegove ljubavi. Sve se odvijalo iza velikog zastora,

te je mons. Prenda primjetio simboliku u takvoj sceni, rekavši da je i ta 'prepreka', jer često su nam životne situacije zastori u prepoznavanju Božje volje, jedan od načina pristupa razumijevanju otajstva Sina Božjeg. Jedna od misli iz scenskog prikaza je da treba umrijeti za ljude, a ne za ideje; Isus je umro za ljude. U izuzetno dinamičnoj izmjeni svjetlosnih reflektora kojima je ravnao sjemeništarc Damir Šehić sjemeništarci su izveli i nekoliko pjesama, među kojima i "O Isuse" koju su za jednog boravka u kapeli spontano napisali i skladali sjemeništarci Robert Brozić i Antonio Sekula.

SVETKOVINA BEZGREŠNE NA PUNTAMICI

Svetkovina Bezgrešnog začeća BDM u petak 8. prosinca svečano je proslavljen u istoimenoj župi na Puntamici u Zadru. Koncelebrirano slavlje u crkvi Bezgrešnog začeća u zajedništvu s brojnim zadarskim svećenicima predvodio je zadarski nadbiskup Ivan Prenda. Pozvao je na molitvu da se Božji plan ostvaruje sa svima nama kao s Marijom, da budemo put Božjeg silaska među ljudima. Bog treba velikodušnost našeg srca, da mu povjerujemo da može mijenjati svijet. To je poruka svetkovine Bezgrešne, rekao je nadbiskup istaknuvši: "Odlučimo pred likom Bezgrešne da ćemo se Bogu staviti na raspolaganje. Slaba smo i krhka bića, ali prepustimo mu se s povjerenjem i vjerom, u sigurnosti da je to Bogu dovoljno kako bi on svojom mudrošću i snagom vodio svijet". Ne budimo samo ljudi pitanja nego ljudi zadataka, da doprinesemo gorušičinim zrnom, stavljajući se na raspolaganje za ispravak lošeg. Često nas pobjeđuju glasovi pesimizma. Bojimo se budućnosti, kao da smo nemoćni i mislimo da je zlo prevladalo. Ako nas obuzima nemoć i doživljavamo da je zlo prejako da bismo mogli nešto napraviti, znači da smo ljudi slabe vjere. Ako se oslanjamo na Božju riječ znat ćemo izlaz jer Bogu ništa nije nemoguće. On djeluje i hoće naš doprinos u popravljanju svijeta" poručio je nadbiskup Prenda, dodavši da se srce mijenja ako prihvaćamo svoj križ i izlazak je iz teškoća ako ne stojimo po strani.

"Bezgrešna je izvor naše nade. Bog svoja obećanja nikad ne povlači i pobjednik je u onome što izgleda nemoguće. Svetkovina Bezgrešne i nama je poziv da se otvorimo sudjelovanju u povijesnim događajima. Nemojmo iznevjeriti Božji poziv. Zato je bitno kako naše srce reagira na Božju riječ, kako se njome hranimo" istaknuo je nadbiskup, dodavši da je Božja riječ navijestila sadržaj i učinak i Marijinog poslanja. Njen lik je nada čovječanstva, govor Božje ljubavi i zauzetosti za čovjeka. Unaprijed je oslobođena bilo kojeg grijeha. Svi imaju mogućnost živjeti od bogatstva Kristova otkupljenja ostvarenog po Mariji. Jer, nosimo posljedice grijeha iako smo otkupljeni, ali Bog je htio otvoriti pogled prema svjetlu, nadi, jer svijet nije zaboravljen. Bog je ponio križ da bismo bili s njim, ušao je u povijest po svome Sinu i daje odgovore našim tjeskobama. Marija je slika vjernika kojeg Bog poziva na suradnju. Stavila se na raspolaganje Bogu riječima Neka mi bude po volji tvojoj. Činimo i mi tako, rekao je mons. Prendža, dodavši da je Majka prisutna na našim putevima. Zazvao je njen zagovor da nam i dalje bude zvijezda koja nas vodi i štiti kao zagovornica.

ULTREJA - GODIŠNJI SUSRET ČLANOVA KURSILJA

Godišnji susret članova Kursilja zadarske nadbiskupije, Ultreja, održana je u nedjelju 10. prosinca u župi Uznesenja BDM na Belafuži u Zadru, započevši euharistijskim klanjanjem. Susret je okupio i 17 kursiljista iz Kaštel Novog koji surađuju sa zadarskim voditeljima Malog tečaja koji su ga održali i u Kaštel Novom. Cilj je adventskog godišnjeg susreta analiza proteklog jednogodišnjeg rada, dogovor budućih smjernica i izmjena duhovnih iskustava na određenu temu. Ovogodišnja je bila "Kako mijenjati sebe da bi promijenio druge", a nagovor je održao don Milivoj Bolobanić.

To su pitanje kursiljisti razlagali u radu po grupama a zaključke su iznijeli na kraju susreta. Ljudi često žele obratiti, mijenjati druge, no jedino što mi možemo je moliti za takve osobe i prihvati ih, jer su stavljeni na naš put da bismo se mi mijenjali. "Takov nas ne baca dolje nego nas uzdiže jer radimo na sebi" jedna je od izrečenih misli. Istaknuto je i da prva promjena kod nas započinje kad ljubimo onog koji je protiv nas. Ljudi se onda pitašu što je to, što to imaš, a naš je odgovor 'To je Krist'. Tu dolazi do prave promjene, zaključak je jedne radne grupe. Poručeno je i da ne mijenjamo sebe da bismo promijenili druge; važno je raditi na sebi, a ako to svjedočanstvo i drugog zahvatit i potakne na promjenu, tim bolje.

Na kraju susreta sudionicima su se obratili i don Andelko Buljat, voditelj Kursilja zadarske nadbiskupije i Marica Rumora, tajnica Kursilja. Izvijestili su, između ostalog i o prvi put održanom Tečaju Kursilja za krizmanike koji je naišao na jako dobar odaziv mlađih; održavane su duhovne obnove i mjesečni susreti kao mogućnost napredovanja članova, jer izmjena iskustava, rekao je don Andelko, održava dinamiku tog crkvenog pokreta koji je u zadarskoj nadbiskupiji prisutan oko 20 godina.

POSVETA NOVOIZGRAĐENE ŽUPNE CRKVE U PERUŠIĆU

Novoizgrađenu župnu crkvu Uznesenja BDM u Perušiću u Benkovačkom dekanatu u nedjelju 10. prosinca posvetio je zadarski nadbiskup Ivan Prendža. Predvodio je svečano misno slavlje u zajedništvu s perušičkim župnikom Elvisom Kneževićem i dvadesetak svećenika, u naznlosti brojnih vjernika. Crkvu je srpski agresor srušio u Domovinskom ratu 1992. g., a kamen temeljac za novu crkvu blagoslovio je papa Ivan Pavao II. za svog pohoda Zadru. Sredstva je najvećim dijelom osigurala Zadarska nadbiskupija, te dobročinitelji, osobito nadbiskupija Rottenburg-Stuttgart, Kirche in Not te hrvatski poduzetnici rodom iz Perušića, Marijan Ćurković (Croatia osiguranje) i Mile Ćurković (Plodine). Po nacrtu arh. Marine Eškinje projekt crkve izradila je tvrtka Denmar, a tvrtka 'Ibis 92' izvođač je radova u vrijednosti 1,980 000 kn. Masivni kameni oltar rad je arh. fra Ante Branka Periše.

Perušić, koji se sastoji od Donjeg i Gornjeg Perušića, doživio je velika ratna stradanja i iseljenje stanovništva, prostorno je velika župa sa četiri filijale: Lepuri, Lisičić, Podgrađe i Podlug. Stoga je nova župna crkva duhovno srce župe, rekao je mons. Prendža, izražavajući

radost da nas Bog dariva obnovama. Lijepo je vidjeti koliko narod u poratnom razdoblju želi vidjeti ponovno izgrađene crkve, imati tu prepoznatljivu odrednicu svog identiteta u mjestu, duhovnu dimenziju koja dže Bogu, vertikalnu prema Bogu, istaknuo je nadbiskup, u zahvalnosti svim dobročiniteljima koji su pomogli da nova župna crkva bude izgrađena na kamenu, stjeni. Time zajednica dobiva posvećeni prostor za proslavu Boga, primanje Riječi života, svetih otajstava i međusobno susretanje. "Sveto Pismo kaže da postoji vrijeme rušenja i građenja, vrijeme rasipanja i skupljanja kamenja. Zato osjećamo veliki Božji dar da nas uvijek ponovno obraduje, usprkos našim patnjama i kušnjama kad se činilo da se temelji ruše i nestaje ono što nam je stoljećima bilo draga i čime smo se ponosili. Bog nam opet dariva crkve, hramove, daje nam da možemo čvrstom vjerom stajati uz ono što su nam preci predali. Naučili su nas da zlo ne može pobijediti; kad ga se pobijedi Bog je pobjednik nad Zlom a mi se priključujemo toj pobjedi i slavi" poručio je nadbiskup Prenda.

U svjetlu Božje riječi govorio je o kamenu koji odbaciše graditelji a postao je kamen zaglavni. "Bog je naša stijena, Krist je kamen zaglavni, čvrsta stijena na koju postavlja zgradu svoje Crkve, svakog pojedinca. To je mudar čovjek, koji vjeruje u Krista, stoji na čvrstoj stijeni" istaknuo je mons. Prenda, dodavši da ta vjera treba hrane po molitvi i susretu s Kristom, što se osobito ostvaruje po misi, važnoj za duhovni hod zajednice, koja učvršćuje i potiče na vjeru. Misa je kruh za život pojedinca, obitelji, društva i klica za vječni život. Stoga je i nova crkva mjesto za susret živog Gospodina i naše međusobno susretanje, rekao je nadbiskup Prenda.

Srušenoj staroj župnoj crkvi iz 17. st., zaštićenom spomeniku kulture, koja se nalazila na groblju, također predstoji obnova. Mons. Prenda s optimizmom gleda na budućnost i razvoj tog kraja koji novom župnom crkvom dobiva posve drugačije okolnosti pastoralnog djelovanja. U Domovinskom ratu u Zadarskoj nadbiskupiji srušeno je 104 crkvena objekta, od toga 34 župne crkve uništene su do temelja. U desetogodišnjem razdoblju obnova porušenog gotovo je završena. Predstoji još izgradnja crkve u Korlatu za koju će se uskoro postaviti temelji i crkve u Tinju u Biogradskom dekanatu, za koju se pripravlja dokumentacija.

MISA ZADUŠNICA ZA DR. FRANJU TUĐMANA I HRVATSKE BRANITELJE

Generalni vikar zadarske nadbiskupije mons. Ivan Mustać u nedjelju 11. prosinca u katedrali sv. Stošije u Zadru predvodio je misu zadušnicu za prvog predsjednika RH dr. Franju Tuđmanu povodom 7. obljetnice njegove smrti i poginule hrvatske branitelje.

Crkva je majka koja se brine za vrijednosti bez obzira na političke okolnosti, rekao je mons. Mustać, pozivajući na molitvu za hrvatski narod i da znamo cijeniti vrijednost slobode. Pozvao je na molitvu za zatvorenike generale u Hrvatskoj i Hagu, vječni pokoj poginulim hrvatskim braniteljima i utjehu njihovim obiteljima. Mons. Mustać je upozorio da živimo u ambijentu koji se nije puno promijenio od prijašnjih vremena; i danas se želi reći da Crkva nema što reći o različitim pojavama u društvu. Crkvu se želu ušutkati, a Crkva je majka i učiteljica, istaknuo je. Ukazao je i na potrebu djelovanja kršćana u svakom polju, rekavši da je moguće da kršćanin djeluje kao političar, iako nije lako ostati čestit. Isplati se ići Kristovim putem, poručio je vikar Mustać, pozivajući vjernike na utvrđivanje vjere u ono što je dobro i potrebu da živimo istinske vrijednosti za koje su mnogi uložili vlastite živote.

DUHOVNA OBNOVA ZA MLADE KOD ŠKOLSKIH SESTARA

I u predbožićno vrijeme samostan Školskih sestara franjevki u Arbanasima u Zadru otvorio je vrata mladima ponudivši im u subotu 9. prosinca cijelodnevnu duhovnu obnovu pod vodstvom s. Karoline Bašić iz Provincijalne kuće u Splitu. Te su subote sestre franjevke vodile duhovnu obnovu i u župama Ploče i Smiljevac. Deset djevojaka, jedna mlađa supruga te dva mladića razmatrali su Riječ Božju na temu Evandelja u kojem je opisano davanje 'udovičinog novčića', žene koja nije dala od svog suviška nego sav imetak koji je imala, te reakcije farizeja u susretu s Isusom. Tragom toga je i s. Karolina pozvala na predanje Bogu cijelog svog života, u pozivu u kojem jesu, istaknuvši potrebu da izvanjski život i unutarnja pobožnost ne budu u raskoraku, nego uskladeni. Susret je karakterizirala meditacija i razgovor, nastojanje da se uistinu susretne Božja riječ, jer, kaže s. Karolina, "glavna joj je želja bila zagrijati ih za Božju riječ":

"Takvo je iskustvo potrebno u današnje vrijeme; uz sve obvezne nema se vremena duže pročitati Evandelje, produbiti te spoznaje u kojima se prepoznajemo, da utječu na naš život. Često čujem riječ iz Evandelja ali rijetko pokušavam ući s tim u život" rekla je sudionica Lucija Šoša. Cvita Vulić je istaknula da samostan sestara odiše mirom što je pridonijelo staloženosti obnove. Ivu Bulić razmišljanje je potaknulo da se zamisli o sebi i ciljevima u životu. "Osjećamo da ima nade" kaže Cvita. Petri Masleši odgovara takav način duhovne obnove s jačim doživljajem, jezgovitim načinom promatranja. Antonija Kozmi je bila s mladićem Hrvnjem Marcelićem. Njega se dojmilo predstavljanje foto govorom; svatko od sudionika je odabrao jednu sliku, s motivima tračnice, čovjeka koji piće vodu, petlje, i svatko je sebe interpretirao na osnovu te slike. Antonija kaže da u svima postoji žar, treba samo podgrijavati da se ne ugasi. Na susretu je uvidjela koliko svi imaju slične ciljeve u životu a i problemi su u osnovi slični. "U svakome sam pronašla dijelić sebe" kaže Antonija. Studentici Miji Petrić duhovna obnova u Došašću dobrodošla je da je pročisti, kaže kako je zanimljivo da je vanjski svijet isti svima, a različito ga se interpretira, te su i biblijski tekst svi različito doživjeli. Susret je završen pokorničkim bogoslužjem i misnim slavlјjem u kapeli samostana koje je predvodio don Valentin Furjan, bolnički kapelan i pastoralni suradnik u arbanaškoj župi Gospe Loretske, uz potporu i ostalih sestara franjevki, poput aktivne s. Meliore Biošić, predsjednice Hrvatske katoličke udruge medicinskih sestara i tehničara Zadar.

"PAUL CLAUDEL U ZADRU"

Susret ljudske stvarnosti i Božje milosti - taj odnos opisuje knjiga "Paul Claudel; obraćenik, diplomat, književnik" znanstvena studija biografsko monografskog tipa čiji je autor zadarski nadbiskup u miru Marijan Oblak, prof. Francuske književnosti koji je Claudela nazvao Božjim veleposlanikom na zemlji. To je djelo u izdanju Sveučilišta u Zadru suglasjem riječi, pjesme i posebnih efekata svjetla predstavljeno u četvrtak 14. prosinca u Svečanoj dvorani Sveučilišta u Zadru. Uz predstavljače dr. Tomislava Skračića i prof dr. Dragu Šimundžu, jedinstvenom predstavljanju s dramatičnim scenskim elementima, svojstvenima upravo Claudelovu stvaralaštву, pridonio je Akademski zbor Sveučilišta u Zadru pod ravnateljem prof. Ive Nižića i uz asistenciju prof. Tomislava Košte. Izvedbom božićnih pjesama značajno doživljenih u životu Claudela uprisutnili su okolnosti koje su i njega okruživale u božićnoj noći 1886. god.; tad je u pariškoj katedrali Notre-Dame Katedralna škola dječaka pjevala Gospin 'Veliča', kad je doživo snažan nutarnji zahvat kojim je započeo njegov put obraćenja. Na početku 'celebracije' Claudelove knjige članovi Zbora u togama su u polutami pjevali 'Magnificat', prošavši Dvoranom navještajući tako mističnost koja je pratila i Claudelov novi životni put. Umjetnica Milena Dundov čitala je ulomke iz knjige i recitirala Claudelovu pjesmu "Djevica o podne". Svečanost je obogaćena i izvedbom francuske božićne pjesme 'Pjesam anđela' a

završila je zajedničkim pjevanjem svih sudionika hrvatske božićne pjesme "Veseli se Majko Božja".

"Claudelov je duhovni i poetski kredo: svaku konkretnu pozitivnu stvar vidjeti kao više značnu duhovnu poruku i pouku, zemaljsku stvarnost prihvatići katoličkim srcem. 'Ma kamo glavu da okrenem ja promatram neizmjernu oktavu stvaranja' rekao je dr. Skračić za Claudela, obraćatelja, misionara i apostola, nazivajući ga pjesnikom nade koji cijelo vrijeme svoje duge diplomatske karijere nikad nije skrivao svoj katolički identitet i žarko francusko domoljublje. Oblak oprezno razrađuje interakciju obiteljske i društvene, estetske i obrazovne formacije mladog Claudela, njegovo odrastanje i obrazovanje, rekao je dr. Skračić. Na početku knjige opisuje i okolnosti Claudelovog vremena: opća rezignacija, žal za izgubljenim teritorijem, osjećaj gubitka nacionalne časti, u duhovnom pogledu to je sveopća relativizacija. Dr. Skračić smatra da knjiga pokazuje visok stupanj kompetencije Oblaka kao književnog analitičara, a kao pastir s radošću je sastavio i poduzeći popis obraćenika intelektualaca u to vrijeme. Autorova je teza da je Claudelova književnost bila odgovor na poziv da izvrši poslanje i svjedočenje. Odgovor je često u prozi, a u njenom je temelju Biblija. Izborom primjera i komentarima pokazuje što su biblijski pisci htjeli reći. "Nema umjetnika koji ma koliko se modernim htio, ne bi bio dužnik tradicije" rekao je dr. Skračić, nazivajući Claudela tvorcem originalnog stiha čije su pjesničke slike figurativnog zvuka, a muzikalizirana rečenica snažan je element retorike njegove drame. Njegovo obraćenje, čiji tekst u cijelosti autor donosi na hrvatskom jeziku (knjiga obiluje prevedenim argumentima, citatima) spada u manifest simbolizma. Claudel je pisao i objavljivao mnogo i svojim književnim djelima postao je slavan ali ne popularan, rekao je Oblak, što dr. Skračić smatra posljedicom političke averzije i totalne ignorancije. U Hrvatskoj je malo prijevoda i uprizorenja njegovih djela, svega dva su u Zagrebu izvedena početkom prošlog stoljeća, te Skračić smatra da je Oblakova knjiga, s iscrpnom bibliografijom, kapitalni doprinos Klaudelologiji, a kao priručnik može poslužiti studentima Francuske književnosti.

Clauduel je veliki literat, neiscrpan književni rudnik, dubok mislilac, odličan teolog, vrstan psiholog, refleksivan pisac o povijesnoj stvarnosti, Božjoj prisutnosti u čovjeku i svijetu, to se doznaće iz knjige Oblaka, rekao je dr. Šimundža. Smatra da je to stručno, plastično i bogato pisana knjiga o pisu koji je kompleksan u svojoj širini, dubini i brojnim djelima, a Oblak se kompetentno upustio u cjelovitu obradu Claduelova života i rada, njegovih literarnih djela i književnih junaka s estetsko-literarnog i sadržajnog, osobito vjerskog gledišta. Zahvaljujući izvrsnom poznavanju francuske književnosti i opširne literature izradio je izvanrednu studiju koja sustavno prati i predočava sve značajne aspekte Claudelova života, te kritički i analitički reafirmira njegov stvaralački lik, književnu kreaciju i misaoni svijet, s posebnim naglaskom na religioznim tonalitetima i biblijskim inspiracijama, rekao je dr. Šimundža. Autor donosi brojne činjenice i podatke o njegovu životu, nevjeri u mladoj dobi i čudesnom obraćenju, političkom studiju, diplomatskoj službi, literarnom stvaralaštvu te obilnoj predmetnoj građi.

Dr. Šimundža je istaknuo temeljne odrednice knjige: predmetna širina, znanstvena metodika, religiozna tematika, nutarna povezanost i informativnost. Sam naslov upućuje na predmetnu slojevitost, svaki od atributa, obraćenik, diplomat, književnik, uključuje različita područja i profile: povijesne, društvene, estetske, religiozne. Oblak je sustavno obradio dijelove i cjelinu, rekao je dr. Šimundža, zanima ga zbilja i simbolika, dodavši da akribički pristup i znanstvena metodologija radnje knjige, u osam poglavlja i 20 podtematskih jedinica omogućuje široki uvid u Claudelove literarne vrijednosti, misaone motive, književne ilustracije i etičke refleksije. Stručno i kritično izlaže najvažnija poetska i dramska djela, npr. Pet velikih oda, Navještenje Mariji, Počinak sedmog dana, Mudrost ili prisopoda o gozbi, Povijest Tobije i Sare.

Zahvaljujući književnom studiju, teološkom znanju i znanstvenoj metodologiji, Oblak opisuje kompletног Claduela, u njegovim ljudskim, misaonim, filozofskim, religioznim i literarnim aspektima, predstavljajući niz milosnih utjecaja i paradoksalnih događanja u vremenskim i

nadvremenim odnosima naravnog i nadnaravnog u povijesnim i eshatološkim razmjerima, rekao je dr. Šimundža. Istaknuo je književnu ekspresiju i predmetnu jasnoću studije sa 115 stranica. Ona je stručna, znanstvena, koncizna, reljefna i informativna i zato je višestruku značajna u hrvatskoj književnoj i duhovnoj kulturi; književno u smislu estetskih analiza i kritičkih vrednovanja, ali i religiozno, u smislu biblijskih razmišljanja, ljudske situacije i Božje stvarnosti u čovjeku i svijetu.

GODIŠNJI SUSRET NADBISKUPA, DJELATNIKA I KORISNIKA CARITASA

Dvodnevni pohod zadarskog nadbiskupa Ivana Prendę Caritasu zadarske nadbiskupije završen je u petak 15. prosinca tradicionalnim godišnjim adventskim susretom mons. Prende, djelatnika i korisnika zadarskog Caritasa. U pratinji ravnatelja don Ivice Jurišića i djelatnika mons. Prenda je posjetio Caritasovu Malu školu koju pohađaju djeca iz obitelji sa socijalnim teškoćama, susreo je roditelje poginulih hrvatskih branitelja i korisnike Pučke kuhinje s kojima je i ručao, a svima je uručio i prigodne darove. Ovogodišnji susret obogaćen je nastupom zbora čiji su članovi polaznici 'Antistigme', psihosocijalnog programa za liječenje od psihoze.

Mons. Prendę je roditeljima poginulih branitelja izložio teološku pozadinu poruke Božića, rekavši da božićnom ugodaju pridonosi puno izvanskih obilježja, no na tome se ne smije ostati. Bog je htio doći među nas u obliku djeteta koje je trebalo zaštitu, rast. Time je pokazao da postoje i neke druge vrijednosti, a ne one koje mi obično smatramo da jesu. Imamo neprolaznu dušu, nutarnje biće, to je Bog htio naglasiti kad je došao u skromnim okolnostima. Ali donio je i radost; Bog je na putu čovjeka, poručio je mons. Prendę. Božić je prigoda da jedni druge vidimo. Naš bližnji treba prijateljsku gestu da vidi da nije sam i da ima ljudi koji ga vole. "Svi smo zajedno na putu kao velika obitelj. Trebamo jedni druge" poručio je mons. Prendę, ohrabriši roditelje smatrajući da su osobni susreti neprocjenjivi i od posebnog doživljaja. Pozvao ih je da budu ponosni na žrtvu svoje djece, rekavši da će Crkva uvijek biti uz one koji zaslužuju poštovanje. Izrazio je zadovoljstvo vidjevši da su ojačali, prisjetivši se prvih susreta s njima u poratnom razdoblju, kad su bili tjeskobniji. "Treba se boriti u životu i ići naprijed" poručio im je nadbiskup, iako svjestan gubitka njihovih najmilijih i pitanja je li tako trebalo biti. Prisjetio se misli da Božja kola sporo voze ali uvijek stižu na vrijeme. "Glavu gore, nemojte se smatrati nemoćnima. Morate ići naprijed i zbog svoje unučadi. Život vječni je ono što nas čeka. To je naš put, jaslice i križ" rekao je mons. Prendę, shvaćajući da su naravne veze djece i roditelja duboke, kao i ljubav koja ih s njima povezuje. Poželio im je da ih Božić obogati svojim smisлом. "Tamo gdje se ulaže i umire ne može se propasti. Život vaših sinova blagodat je za brojne, njihova žrtva zalog je naše slobode, samostalnosti i veliki dar domovini. Sada trebaju i ljudi koji će našoj državi na pravi način služiti" rekao je nadbiskup, istaknuvši da narod treba poštovati svoje junake.

U programu Caritasove Socijalne službe je 1000 obitelji koje primaju novčanu pomoć; Pučka kuhinja u Zadru dnevno dostavlja 250 obroka; Pučka kuhinja u Benkovcu, pomoć u školovanju djece, pomoć roditeljima u programu Pro vita, kućna njega, Mala škola čijih je 27 polaznika nadbiskupa dočekalo prigodnim programom. Polazite Malu školu koja od vas stvara velike ljudi, poručio im je mons. Prendę. Obiteljsko savjetovalište nudi program 'Kućna Crkva' te različite terapijske tretmane ovisnicima i njihovim roditeljima, samohranim roditeljima, oboljelimu od psihoze, žrtvama i počiniteljima obiteljskog nasilja, tečaj motivacije za učenje kao pomoć roditeljima u odgoju. Osluškujući potrebe zajednice, dvanaest Caritasovih djelatnika, stručnjaka i volontera, u tome uspijeva. Zahvalili su mons. Prendi na velikoj podršci i razumijevanju koje pokazuje za njihov rad, analizirali učinjeno i razmotrili načine daljnog djelovanja u konkretnoj duhovnoj i materijalnoj pomoći potrebnome.

30 GODINA DJELOVANJA SVEĆENIČKOG DOMA

Svećenički dom 'Zmajević' zadarske nadbiskupije, izgrađen među prvima u Hrvatskoj, u subotu 16. prosinca proslavio je 30 godina svog djelovanja. Tim je povodom slavlje u kapeli sv. Josipa u Domu predvodio umirovljeni zadarski nadbiskup Marijan Oblak, a propovijedao je zadarski nadbiskup Ivan Prenda. Mons. Oblak je poželio da Svećenički dom počiva na ljubavi, jer je ona najčvršći temelj našeg postojanja i djelovanja; kad se zajednica temelji na ljubavi, onda je najcjelovitija i najspasobnija.

Nadbiskup Prenda je podsjetio na govor Drugog vatikanskog sabora o svećeničkoj službi i skrbi Crkve da dostatno providi za dužno uzdržavanje bolesnih, invalida i starih svećenika, što je zadarska nadbiskupija po završetku Koncila i učinila. Glagoljaško Zmajevićovo sjemenište u zgradi pored zadarske katedrale preuređeno je u Svećenički dom koji je 16. prosinca 1976. blagoslovio mons. Oblak, započevši time sustavnu brigu za kler, iako ona ni prije nije manjkala. Mons. Prenda je zahvalio Božjoj providnosti, dobrotvorima i mons. Oblaku koji je bio otvoren poticajima Koncila i potrebi klera, ravnateljima Svećeničkog doma (sadašnji don Srećko Petrov ml. četvrti je po redu), sestrama milosrdnicama (trenutno su tri djevatelne) koje su, rekao je nadbiskup, sestre i majke u svakodnevnoj brizi da im svima i na razini bude osigurano sve potrebno za doličan život. Istaknuo je da je put za svaki oblik zajedničkog života zajedništvo u Kristu koje je istinski otvoreno primanju i davanju, primanju praštanja i oprštanju. Takav način života obogaćen molitvom psalama i duhovnih pjesama daruje dane zadovoljstva i vedrine, rekao je nadbiskup Prenda. Nedavno je obavio i pastirski pohod Svećeničkom domu u kojem trenutno živi deset svećenika, rekavši da je i taj posjet pokazao da je svatko pozvan dati svoj dio za ljepotu međusobnog i zajedništva u Bogu, te da u Domu vlada ozračje bratskog prihvatanja i pomaganja.

U Domu su bili smješteni biskupi za vrijeme zadnjeg zasjedanja Biskupske konferencije Jugoslavije 1990. g., za Domovinskog rata u njemu je djelovao Caritas, u njegovom su prizemlju rad započeli Katehetski i Tiskovni ured, a trajno nudi smještaj gostujućim profesorima na VTKŠ u Zadru.

BOŽIĆNA AKCIJA ZADARSKOG CARITASA

U sklopu akcije Hrvatskog Caritasa "Za 1000 radosti" u Zadru je u subotu 16. prosinca završila sedmodnevna akcija Caritasa zadarske nadbiskupije koja se provodila na Narodnom trgu u Zadru. Djelatnicima zadarskog Caritasa koji su u tjednu prodavali prigodne darove, u subotu su se priključili zadarski nadbiskup Ivan Prenda, zadarski gradonačelnik Živko Kolega i ostali predstavnici Grada i Županije. U petak 15. prosinca u akciji je sudjelovao i hrvatski nogometni reprezentativac Luka Modrić, koji je nakon završetka sezone došao kući na odmor. Sredstva od prodaje stotinu božićnih drvaca doniranih od Hrvatskih šuma, čestitki i ulkrasa, namijenjena su za pomoć obiteljima hrvatskih branitelja još uvijek neriješenog statusa. Preostale prigodne darove, poput keramičkih zdjnih satova, šalica, cvijeća, koje su izradili članovi Likovne grupe polaznika psihosocijalnog programa zadarskog Caritasa, te čestitke koje su izradili učenici Srednje prehrambene škole Stanka Ožanića, sljedećih dana moći će se kupiti u prostorima zadarskog Caritasa.

Prigodom sudjelovanja u Akciji nadbiskup Prenda je rekao da taj događaj uvijek pobuđuje emocije i radost koja se temelji na konkretnom što činimo. "U svakoj manjoj ili veće kupovini izražavamo osjećaj Božjeg zova u našim srcima da činimo dobro. Potiče nas da razmišljamo kako učiniti mali čin ljubavi u predbožićno vrijeme u zajedništvu drugih postaje veliki" rekao je mons. Prenda. Izrazio je radost da i ove godine s posebnim raspoloženjem

sudjeluje u Akciji, kako bi se priključio onima koji ne samo razmišljaju kako je lijepo činiti dobro, nego nešto konkretno i čine. Dojmljivi su ljudski susreti kao znak zajedništva i ljubavi koje se uz predbožićne pjesme ostvaruje na javnoj sceni, rekao je nadbiskup, dodavši da je ljubav dosjetljiva i traži puteve kako doći do čovjeka. "To je divan potez Hrvatskog Caritasa i ljudi koji se uključuju u akciju, ne gledajući toliko na iznose nego na gestu kojom će doprinijeti da Božić nekom bude ljepši" zaključio je nadbiskup Prendža.

"RANOKRŠĆANSKA ARHITEKTURA NA PODRUČJU DANAŠNJE ŠIBENSKE BISKUPIJE"

Knjiga "Ranokršćanska arhitektura na području današnje Šibenske biskupije", autora prof. dr. Ante Uglešića, prorektora Sveučilišta u Zadru, predstavljena je u ponедjeljak 11. prosinca u Svečanoj dvorani Sveučilišta u Zadru. Uz autora, o knjizi su govorili akademik Nenad Cambi i prof. dr. Zdenko Brusić. U izdanju Gradskog Muzeja Drniš i Sveučilišta u Zadru, Odjela za arheologiju, na 90 stranica autor uvodno opisuje početke kršćanstva na šibenskom području i razvoj kršćanstva do druge polovice 6. st. Uz slike, crteže i karte opisuje 27 nalazišta i njihove glavne karakteristike, utvrđenih temeljem nalaza ranokršćanske kamene plastike, ukrasno-funkcionalnih dijelova arhitekture i grobova, sarkofaga. Dosad je malo poznatih i istraženih ranokršćanskih šibenskih nalazišta. Stoga je dr. Uglešić izrazio želju da taj njegov rad, sinteza i svojevrsna monografija o ranokršćanskoj arhitekturi na šibenskom prostoru, koji je u ranokršćanskom vremenu pripadao skardonitanskoj biskupiji i salonitanskoj metropoliji, bude poticaj da se to stanje izmjeni i pokrenu revizijska istraživanja lokaliteta koji su davno bili iskopavani, a čiji su tlorisi nepoznati i nedovoljno jasni. Većina ranokršćanskih crkvi u srednjem vijeku srušena je u vrijeme doseljenja Hrvata na naše prostore u 7./8. st.

Autor Uglešić sam je obišao i fotografirao gotovo sva nalazišta, i više od onih koje je obradio u knjizi, a uz brojna se nalaze i minska polja jer su u Domovinskom ratu bila pod okupacijom. Na terenu se susreo s niz teškoća zbog malene građe arhitekture koja je cijelovito vidljiva. Svega je devet poznatih tlorisa ranokršćanskih kompleksa, od kojih su samo četiri vidljiva na terenu. Rekognisciranja u kojima su mu pomogli i kolege iz muzeja Šibenika, Drniša i Knina urodila su i sasvim novim spoznajama o ranokršćanskim nalazima u šibenskoj biskupiji, otvarajući i niz novih problema. Istaknuti su poznati pojedinačni objekti klasičnih lokaliteta koji su tu biskupiju 'podigli', poput Srime, Ivinja, Trbounja. Broj ranokršćanskih lokaliteta veći je od navedenih u knjizi, no dr. Uglešić se, zbog nedovoljne istraženosti terena, u knjizi ograničio samo na ona nalazišta koja se s potpunom sigurnošću može smatrati ranokršćanskima. Uz koncizno i jezgrovitopisanje relevantne podatke o nalazištima, temeljem terenske situacije autor donosi drugačiju interpretaciju od dosadašnje, dosad neobjavljene podatke s najnovijih arheoloških istraživanja i nove pojedinačne nalaze. Sadržaj knjige akademik Cambi nazvao je promatranjem u prostoru koje je sa 6. st. u cijelosti bilo kristianizirano, te pokazuje kako šibensku biskupiju karakterizira miješanje formi, graditeljska praksa poznata u Saloni (prostrane apside) i u Zadru (poligonalne apside). Pristup objavljenoj sintezi isključivo je s arheološkog motrišta i značajan je doprinos svima koji proučavaju ranokršćansku arheologiju, ali je, osim stručnjacima, stilom pisanja pristupačan i široj čitalačkoj publici. Nakon monografije "Ranokršćanska arhitektura na području današnje zadarske nadbiskupije", dr. Uglešić je proširio spoznaje o ranokršćanskim nalazištima u Dalmaciji, te je uz obrađenu šibensku, izrazio želju da istraži i područje današnje splitske nadbiskupije, odnosno nekadašnje salonitanske metropolije koja je ishodište ranog kršćanstva u Dalmaciji.

BOŽIĆNI SUSRET NADBISKUPA PRENDE I ŠTIĆENIKA STARAČKOG DOMA

Tradicionalni božićni susret zadarskog nadbiskupa Ivana Prende i štićenika Staračkog doma na Boriku u Zadru održan je u nedjelju 17. prosinca, kad je u dvorani Doma mons. Prenda predvodio misno slavlje 3. nedjelje Došašća. Nakon mise osobno je pozdravio i darovao svakog starog i nemoćnog koji su sudjelovali u slavlju, a u pratnji s. Štefanije Grubišić posjetio je i Stacionar na kojem je 90 nepokretnih osoba od 330 štićenika Doma.

Mons. Prenda ih je pozvao na radost, iako nije lako radovati se u njihovim teškoćama, križevima i godinama koje neki od njih provode u kolicima i sa štakama, možda i uz osjećaj osamljenosti. "Ipak, imate razloga za radost, jer Bog vas ne zaboravlja i dolazi vam i u euharistiji. Bez obzira na vašu tegobnu starost, hrabri vas u vašem srcu. Bog vas voli i to treba biti razlogom vašeg nutarnjeg mira" poručio je nadbiskup štićenicima Doma. Poručio im je da i oni mogu učiniti nešto u vremenu Došašća, obradovati sustanare u Domu rječju utjehe, razgovorom, osmijehom, razumijevanjem, jer Bog traži da dajemo ono što možemo. Iznad svega, mogu darovati molitvu, a ona je najljepša priprava za Božić, rekao je nadbiskup. Poželio im je da dožive blagdan Božjeg dolaska među ljude ohrabrići ih da, ukoliko su uskraćeni za posjet bližnjih, dožive da nema nikakvih zapreka ni udaljenosti među ljudima ako su duhovno povezani. Potaknuo ih je da se sjećaju i svog žrtvovanja za djecu koje nije bilo lagano, ali je to najljepše životno bogatstvo koje ostaje. Mons. Prenda je poželio Božji blagoslov i zahvalio Upravi doma za skrb i pomoć koju pružaju potrebnima, a njima je poželio snagu da nose križ svojih bolesti i godina.

EKUMENSKI SUSRET U MANASTIRU KRKA

Na poziv pravoslavnog episkopa dalmatinskog Fotija Sladojevića u ponедjeljak 18. prosinca u Manastiru sv. Mihaela Arkandela na Krki, nakon ovogodišnjeg lipanjskog u Zadru, održan je uzvratni susret zadarskog nadbiskupa Ivana Prende i episkopa Fotija. U razgovoru su naknadno sudjelovali i voditelj Misije OEŠ-a u Hrvatskoj Jorge Fuentes, Zdravko Livaković, državni tajnik Ministarstva mora, turizma, prometa i razvika te zastupnik Srpske nacionalne manjine u Hrvatskom saboru Milorad Pupovac. Susretu su nazočili i veleposlanik Republike Srbije u Hrvatskoj Radivoj Cvetičanin i veleposlanik BiH u Hrvatskoj Aleksanadar Dragičević.

Mjesto i uloga Katoličke i Pravoslavne Crkve u pomirenju na ratom pogodenim područjima tema je susreta kojeg je mons. Prenda ocijenio snažnim doprinosom nastojanjima u izgradnji ovdašnjeg suživota i korakom naprijed od zadnjeg lipanjskog susreta. Osjećamo duhovnu i pastirsку odgovornost da naše Crkve i vjernici daju doprinos u konkretnom životu, susretima u župama i vjerskim zajednicama koje su upućene jedna na drugu, rekao je zadarski nadbiskup. "Duhovni koraci su snažan doprinos građanskom životu i stvaranju civilizacijskih okvira na prostorima koji sebe vide u Europi, poput Hrvatske. A nas dvojica pastira znamo kako da naša obadva klera i vjernici stvaraju ozračje tolerancije, suživota i zajedničkog djelovanja" rekao je mons. Prenda. Istaknuo je da inicijative koje bi trebalo činiti na duhovnom polju postaju sve jasnije, izražavajući očekivanje da se učine i drugi potrebni koraci u području građanskog života, što je u nadležnosti Hrvatske vlade i Sabora. Zastupnik Pupovac je izrazio zadovoljstvo nastojanjima da se stradalim ljudima navješta ono što nalaže kršćanska vjera, smatrajući da je ostvaren napredak u nastojanjima obiju strana, što će odrediti i njegovo daljnje političko djelovanje i zalaganje da se u Dalmaciji učini sve što bi помогло izgradnju mirnog suživota.

U vremenu smo kad mir i Blagovijest kršćanstva trebamo uprisutniti među ljudima, osobito onima koje je rat pogodio duhovno i materijalno; da taj mir postane realnost u kojoj živimo

treba uprisutniti i preko svećenika, rekao je episkop Fotije, izražavajući nadu da će poruka sa tog susreta biti poruka mira, jer je susret i iniciran tom tendencijom. "Nadam se da će ljudi čuti naš glas. Radostan sam zbog uzvratnog posjeta mons. Prende, nadam se da neće biti posljednji i da će Bog blagosloviti taj put mira" rekao je episkop Fotije, dodavši da se za to treba boriti i truditi. "To je kršćanski put, put u duhu susreta koji su nedavno bili na najvišem nivou kad je papa Benedikt XVI. posjetio carigradskog patrijarha, a bio je i uzvratni posjet atenskog arhiepiskopa, poglavare Grčke pravoslavne Crkve Svetoj Stolici u Rim. Ti će se susreti nastaviti, a i mi na lokalnom nivou trebamo činiti što možemo" rekao je Fotije.

Državni tajnik Livaković istaknuo je da takvi kontakti pomažu i Hrvatskoj Vladi da lakše realizira konkretne životne programe o kojima ovisi održivi razvoj zemlje, osobito u ratom pogodjenom području. "Proces obnove, povratka prognanika i imovine je pri kraju, ali predstoji sljedeći iskorak - omogućiti ljudima da na ovim prostorima sebi osiguraju egzistenciju. To je velika odgovornost svih ovih aktera i Vlade da te programe što prije implementira" zaključio je Livaković.

SUSRET NADBISKUPA PRENDE I ZADARSKOG ŽUPANA

Božićni susret zadarskog nadbiskupa Ivana Prende i zadarskog župana Ive Grbića održan je u ponedjeljak 18. prosinca u Salonu Nadbiskupskog Doma u Zadru. U pratnji mons. Prende bio je umirovljeni zadarski nadbiskup Marijan Oblak, a župana Grbića dožupani Stipe Zrilić i Danijel Kotlar. Na tradicionalnom božićnom susretu nadbiskup i župan izmjenili su božićne i novogodišnje čestitke te se međusobno upoznali s najavom planova u nadolazećoj godini. U njima mjesto uvijek zauzimaju crkvene institucije poput nadbiskupijskog Caritasa i Klasične gimnazije Ivana Pavla II. Uz redovita proračunska izdvajanja Županije za potrebe Caritasa, župan Grbić i tom je prigodom nadbiskupu Prendi uručio novčani prilog za zadarski Caritas. Izraženo je zadovoljstvo suradnjom Nadbiskupije i Županije koje se susreću u duhovnom i socijalnom služenju ljudima i razvoju zadarskog kraja. U analizi učinjenog i najavi budućih inicijativa istaknuto je da Županija prati događanja u mjesnoj Crkvi, kao što to čini i Nadbiskupija u praćenju županijskih događanja.

BOŽIĆNI KONCERT - "TISUĆU GLASOVA BOŽIĆU"

Božićni koncert "Tisuću glasova Božiću", osmi po redu, pod pokroviteljstvom Zadarske nadbiskupije, Zadarske županije i Grada Zadra održan je u ponedjeljak 18. prosinca u sportskoj dvorani Jazine u Zadru. Jednosatni glazbeni događaj koji je okupio tisuće posjetitelja započeo je donošenjem Betlehemskog svjetla članova zadarskog odreda izviđača 'Maestral' i prizorom Gabrijelovog navještenja Mariji u dojmljivom scenskom prikazu živih jaslica koje su uprizorili glu mci zadarskog Kazališta lutaka i zadarski sjemeništari.

Uz izmjenu slika na velikom video zidu iz jaslica zadarskih župa, žive jaslice i prigodnu božićnu scenografiju, nastupili su sljedeći izvođači: stotine djece iz zadarskih vrtića "Radost" i "Sunce", predvođeni s. Klаром Puljić, pjevali su "Spavaj mali Božiću" i "Malo srce pjeva", zbor od 400 djece iz osnovnih škola Zadarske županije pod vodstvom Višnje Klobučar izveo je "Veselje ti navješćujem", "Dvorani neba" i "Oj pastiri čudo novo", veliki zbor srednjoškolaca otpjevao je "Na noge ustante" i španjolsku božićnu pjesmu "Čikirikitin" (Branka Višić Karavida), zbor mlađih zadarskih župa "Radost Božića" (Ivica Kero), Akademski zbor Sveučilišta u Zadru pod ravnateljem prof. Ive Nižića izveo je portugalsku božićnu pjesmu "Navještenje". Nastupili su i mandolinski sastava KUD-a "Kolajna", solisti Andjela Ćurković, Mihovil s pjesmom "Bijeli Božić", Ićo Sikirić "Svim na zemlji", Davor Pekota "Bijeli Božić" i Željka Marinović "Uzvišena noć". Koncert je završen zajedničkim pjevanjem "U sve vrijeme godišta" svih izvođača i posjetitelja. Završnu i prigodnu riječ uputio je i zadarski nadbiskup Ivan Prendža. Budući da je njihova dvorana domaćin koncerta, uspjeh je poželio i KK "Zadar". Čestitao je sudionicima nazavavši ih velikim i malim umjetnicima koji su pjesmom iskazali što je sadržaj Božića - Bog u nama i Bog među nama. Zahvalio im je na angažmanu i poželio da se u životu ostvari radost, mir i veselje, poruku koju je i odasao taj tradicionalni božićni koncert u Jazinama.

BOŽIĆNO PRIMANJE GRADONAČELNIKA ZA CRKVENE I SVJETOVNE VLASTI

U srijedu 20. prosinca u Hrvatskoj kazališnoj kući u Zadru održano je božićno primanje gradonačelnika Grada Zadra dr. Živka Kolege za zadarskog nadbiskupa Ivana Prendžu i predstavnike županijske, gradske i sudske vlasti, udruga proizašlih iz Domovinskog rata, te djelatnike gospodarskog, vojnog, kulturnog, prosvjetnog i javnog života grada. Prigodnom rječju nazočnima su se obratili dr. Kolega i mons. Prendža.

"Svi osjećamo potrebu rasta ljudske odgovornosti prema sebi, bližnjemu i zajednici. Ponekad se čini da razvoj znanosti, tehnike i ljudskog standarda ne prati odgoj za čovječnost, za dobro i odgovornost prema općem dobru. Božić nam sugerira centriranost na čovjeka, i to cjelevitog čovjeka, tijelo i duh" rekao je mons. Prendža. Istaknuo je da svi osjećamo pozvanost dati doprinos etičkom rastu u obiteljskim, crkvenim (svećenik-vjernici) i državnim (vlast-građani) odnosima, gdje se čovjek očituje kao razumno, slobodno i društveno biće. "To je konkretnost Božića" poručio je mons. Prendža, žečeći s nazočnima podijeliti Ivanovu misao "Svetlo istinsko koje prosvjetljuje svakog čovjeka dode na svijet". Time se otkriva pogled na pojavnost oko nas, ljepotu i uređenost kozmosa, te na nas same, nositelje života, koji jesmo život i dio smo Božjeg stvaralačkog čina, što nas čini smislenim bićima. "Zato nas spoznaja da nismo slučajno dionici života čini radosnima. Ta radost je pratile božićnog ozračja, u prvom redu onog duhovnog koje dopire do dubina bitka" rekao je zadarski nadbiskup.

Istaknuo je da smo kao baštinici kršćanske kulture i civilizacije pozvani dati moralni sadržaj životu na Zemlji, a i Krist je došao među ljudi da nas utvrdi kao moralna bića, pokaže nam put istinskog života među ljudima i naznači put punine života u Bogu, cilju svega stvorenog. Nadbiskup je izrazio zadovoljstvo ostvarenjima Grada u ovoj godini, rekavši da ohrabruju

toliki pozitivni znaci napretka grada i skrbi za čovjeka, osobito ugroženog i siromašnog. Poželio je svima čestit Božić, Božji blagoslov i uspjeh u novoj godini na duhovnom i materijalnom polju.

"Iza nas je godina protkela u zajedništvu i radu svih Zadrana. To je osobina koja krasiti Zadrane i ključ je uspjeha" rekao je gradonačelnik Kolega, ocijenivši 2006. g. uspješnom u svekolikom razvoju. Istaknuo je projekt luke Gaženica koja će postati državnom lukom, što znači i brigu države za njenu izgradnju, četverotrasnu cestu kao okosnicu razvoja modernog grada te izgradnju Multimedijalnog kulturnog centra u središtu grada, čime se daje još veći značaj razvoju gradske jezgre.

NADBISKUP POSJETIO VTKŠ

Tradicionalni božićni susret zadarskog nadbiskupa Ivana Prende, polaznika i djelatnika Visoko teološko katehetske škole (VTKŠ) u Zadru održan je u utorak 19. prosinca u dvorani VTKŠ-a u Zadru.

Sa studentima je nadbiskup Prenda podijelio misao "Dođe k svojima a njegovi ga ne primiše", potaknuvši ih na razmišljanje koliko su oni u svom životu primili utjelovljenu Riječ da ih učini Božjom djecom. Boga su prihvatali oni koji su bili otvorena srca, maleni, siromasi, pogani, izvan kruga odabranih, rekao je mons. Prenda, izražavajući zadovoljstvo da se studenti vide kao svjedoci i navjestitelji u poslanju koje želi mijenjati svijet, nositi u svijet utjelovljenog Boga. "Božji život se unio u ljudska srca da postane kvasac po kojem će se živjeti na novi način" poručio je nadbiskup studentima, poželjevši im da ih zahvati Božja radost, usprkos onome što ne mora biti ohrabrujuće u životu. "Oni koji su živjeli od Boga uvijek su bili kadri biti novi ljudi i svjetlo. To je zakon Crkve i kršćanskog djelovanja kroz svu povijest" rekao je mons. Prenda, poželjevši studentima napredak u dalnjem obrazovanju i da svojim djelovanjem Boga ponesu ususret drugima.

U pozdravnoj je riječi ravnatelj VTKŠ-a mr. don Marinko Duvnjak, nakon pročitanog ulomka Evanđelja o Isusovu rođenju, rekao da sve ima smisla ako se uprisutnjuje Krist. Uime

studenata nadbiskupa je pozdravio Marin Riuć, izražavajući nadu da će studenti biti navjestitelji istinske radosti, jer je krščanin pozvan biti nositelj istinske radosti u svijetu. Uz božićnu pjesmu koju su izveli studenti u glazbenoj pratnji tajnice VTKŠ-a Ariane Mračić, nadbiskup je svakog studenta i djelatnike osobno pozdravio i uputio božićnu čestitku.

SUSRET NADBISKUPA I ZADARSKIH MEDIJSKIH DJELATNIKA

Božićni susret zadarskog nadbiskupa Ivana Prendje i novinara, kojom prigodom je snimljena i nadbiskupova božićna čestitka, održan je u četvrtak 21. prosinca u Salonu Nadbiskupskog doma u Zadru. Mons. Prenda smatra da novinarski rad ima veliku društvenu ulogu, ocijenivši taj poziv jako važnim subjektom društvenog djelovanja. Istaknuo je da treba biti pravedno vrednovan i honoriran, te se i zanimalo za status zadarskih medijskih djelatnika, koliko su zadovoljni ispunjavanjem obveza poslodavaca prema njima. Poželio je novinarima da im Bog da snage da šire čovjekoljublje i dobrotu koja nije uvijek prepoznata, često zna biti zanemarena i može izgledati omalovažavajuće. "Ali, dobrota je srž života. Dobro treba razglasiti, prenijeti drugima, obznaniti ga kao što je to učinio Andeo kod navještenja i pastiri kod Gospodinova rođenja" poručio je mons. Prenda, rekavši da se upravo u tome vidi bit i svojevrstan korijen i novinarskog poslanja, značenje prenošenja i opisa događanja.

Istaknuo je važnost informiranja, širenja dobrih vijesti, kao što je i nama ljudima navješten najvažniji povijesni i spasenjski događaj, Radosna vijest. "Tražite dobro, potičite i potcrtavajte dobro u svom radu što više. Budite promicatelji dobra u svakoj prigodi" poručio je mons. Prenda medijskim djelatnicima, poželjevši im uspjeh u dalnjem djelovanju. Izrazio je razumijevanje za njihov obiman rad, osobito u blagdanskim danima, rekavši da upravo novinari rade onda kada drugi uživaju mir i odmor blagdanskih dana.

Nadbiskup Prenda je svakog novinara i snimatelja osobno pozdravio i zanimalo se za stanje u svakom pojedinom mediju. Novinari su izrazili poštovanje i svojevrsno divljenje nadbiskupu s obzirom koliko mons. Prenda poznaće dinamični razvoj zadarske medijske scene, koja je u zadnje vrijeme doživjela boom pojmom novih elektronskih i tiskovnih medija. Nadbiskup Prenda je pozdravio taj medijski razvoj, sa željom da služe Dobru, zaželjevši svima blagoslovljene božićne dane i uspješnu novu godinu.

DJECA CARITASA POSJETILA DOM SV. FRANE

Djeca polaznici Male škole zadarskog Caritasa posjetila su u petak 22. prosinca Dom za stare i nemoćne sv. Frane u Zadru. Božićni susret obogaćen je prigodnim programom u kojem su štićenike Doma djeca obradovala pjevanjem pjesmi i recitala, nakon čega su ih darivali čarapama. "A ko je meni ovo poslao?" upitala je jedna starica primajući iz ruke djeteta par toplih zimskih čarapa. Nisu bile ispunjene slatkisima, ali su bile natopljene pažnjom i toplinom djece koja su se 'otimala' doći do nemoćnih u krevetima želeteći ih obradovati sitnicom i pružiti im ruku ohrabrenja. Inače im je svakodnevno pruža pet medicinskih sestara i šest njegovateljica, brižno skrbeći o 70 štićenika Doma čija je ravnateljica Marija Pletikosa, zahvalna Caritasu i djeci za taj božićni posjet i radost koju su im donijeli najmlađi.

BOŽIĆNI SUSRET NADBISKUPA I POLAZNIKA KLASIČNE GIMANZIJE IVANA PAVLA II.

Božićna svečanost učenika Klasične gimnazije Ivana Pavla II. u Zadru, priređena u četvrtak 21. prosinca u dvorani njihove škole, okupila je učenike i njihove roditelje, djelatnike škole i

zadarskog nadbiskupa Ivana Prendu koji ih tradicionalno pohodi u toj prigodi. Božićni recital u kojima su predstavljene i božićne misli hrvatskih pisaca izveli su učenici pod ravnjanjem prof. Sanje Baričević, a Zbor gimnazije izveo je božićne pjesme pod ravnjanjem prof. Magdalene Miočić. Nakon prigodnog programa kojeg je osmisnila pedagoginja s. Mirjam Gadža, druženje je nastavljeno u školskim prostorijama gdje su, namijenjeni kupovini, bili izloženi božićni radovi i raznoliki prigodni ukrasi školske kreativne radionice 'Amfora' koju vodi prof. Elvira Katić.

Nazočne je pozdravio ravnatelj Gimnazije mons. Joso Kokić, rekavši da je Božić događaj Božje blizine s čovjekom. No, time što je postao vidljiv i dodirljiv izazvao je i krizu čovjekove slike o Bogu. "Čovjek se u djetetu iz Betlehema susreo s Bogom nemoćnim, malenim, siromašnim, sa suzom u oku, u društvu magarca i vola, na rubu mjesta i prezren od ljudi. Taj isti čovjek traži Boga jakog i silnog, jačeg od sebe, a osobito jačeg od onih koji kažu da u Boga ne vjeruju. Kroz povijest tog Djeteta pratimo sve dublju i težu krizu te slike, sve do križa gdje može i umrijeti" rekao je mons. Kokić, dodavši da jedino tim putem čovjekova povijest postaje i božanska, čovjekova prolaznost ušla je tako u Božju neprolaznost. "Blago onima koji se nad tim ne sablazne, ne spotaknu, poručuje Krist, odrasli Božić" istaknuo je mons. Kokić. Nadbiskup Prenda je govorio o Božiću kao odnosu darivanja i primanja. Bog nam daruje sebe u svom Sinu Kristu, svoje Svetljo. Božić je Božje darivanje, otkrivanje smisla i konačnog cilja našeg života. Zato Božić postaje naše primanje, a ono uključuje otvaranje srca i prihvatanje Svetlja, rekao je mons. Prenda. Razmišljajući o tom velikom daru, čovjek se pita tko je on da Bog toliko čini za njega te što on može dati Bogu. "Ja mogu biti svjetlo tako da budem na njegovoj stazi, putu, putu darivanja i primanja Svetlja koje prosvjetljuje svakog čovjeka" poručio je nadbiskup mladima, zaželjevši im blagoslovлен Božić i novu godinu.

NADBISKUP POHODIO DOM SV. FRANE

Zadarski nadbiskup Ivan Prenda pohodio je u petak 22. prosinca Dom za stare i nemoćne Sv. Frane u Zadru gdje je slavio predbožićnu misu, a potom je osobno pozdravio i obišao štićenike toga Doma koje tradicionalno posjeti uoči Božića.

Bog je u Betlehemu postao građaninom svijeta, došao je među nas da postane jedan od nas, rekao je mons. Prenda, dodavši da nam je Bog pružio ruku kako bi nam podario život. Došao je na siromašan način, no bogat ljubavlju, da nas otkupi, jer svatko je od nas Bogu velika vrijednost. "Bog se htio roditi za svakog od nas. To je Božić" poručio je mons. Prenda, dodavši da je Božić i kad nosimo u sebi osjećaj da smo dobri ljudi, spremni na praštanje i pomoći drugima. Poželio je štićenicima Doma da budu znak Božića. "To je Bog među nama, kad se brinemo jedni za druge. I ne slavi se samo jednom godišnje, nego je u srcu uvijek kad smo u dobroti prema drugome" istaknuo je nadbiskup, dodavši da biti čovjek Božića znači praštati, biti milosrdan, plemenit, misliti na druge. Mons. Prenda je izrazio razumijevanje i suošjećanje sa štićenicima koji su u teškoćama i možda se mogu i samotno osjećati u duši. No Gospodin im dolazi u euharistiji, brigom djelatnika Doma i posjetima ljudi što ih čini radosnima. "Time se međusobno obogaćujemo. Božić je navjeće bogatstvo svijeta, a i mi možemo biti bogatstvo jedni drugima, kad primamo i dajemo" rekao je nadbiskup Prenda, poželjevši štićenicima raspoloživo srce za primanje i davanje, da imaju mir u sebi i budu nositelji mira drugima.

U jutarnjim satima toga dana stare i nemoćne osobe u Domu dolaskom su obradovala i djeca polaznici Male škole zadarskog Caritasa. Izveli su prigodni program, pjesme i recitacije, i darovali štićenike parom toplih zimskih čarapa. O 70 štićenika Doma čija je ravnateljica Marija Pletikosa svakodnevno skrbi pet medicinskih sestara i šest njegovateljica. Dom je jedan od najstarijih socijalnih ustanova u Gradu nastao kao ubožnica sv. Franje, te pokretni štićenici Doma redovito pohode misna slavlja u obližnjoj crkvi sv. Franje.

BOŽIĆNO ČESTITANJE ZADARSKOM NADBISKUPU

Božićno čestitanje zadarskog svećenstva, redovništva, vjeroučitelja i djelatnika nadbiskupijskih ustanova zadarskom nadbiskupu Ivanu Prendi upriličeno je u subotu 23. prosinca u Salonu Nadbiskupskog doma u Zadru. Uime klera i laika čestitku nadbiskupu uputio je generalni vikar nadbiskupije mons. Ivan Mustać, poželjevši mu snagu duha u vođenju nadbiskupije.

Od istaknutijih događaja u životu mjesne Crkve mons. Mustać je izdvojio ovogodišnji proglaš Godine župne kateheze za sljedeću pastoralnu godinu, u čijem kontekstu živi cijela Crkva u Europi. "Svi mi suradnici okupljeni oko vas odgojeni smo na župnom dvoru, u blizini svećenika, redovnika i redovnica. Župa je temeljno mjesto gdje se događa vjera, župa može biti svjetlo za ovaj svijet" rekao je mons. Mustać, dodavši da je sudjelovanje djece, mladih i obitelji na misama zornicama i pokorničkim bogoslužjima plod upravo župne kateheze. Istaknuo je da u svima nama odzvanjaju riječi "Ne bojte se!", bivajući u svijetu velikih promjena pouzdano vođeni od pape Benedikta XVI. Protekla Godina duhovnih zvanja-Godina ministranata u nadbiskupiji naglasila je obnovu Crkve kroz obnovu pastira, svećenika i redovništva. "Zahvalni smo Bogu za mlade svećenike, bogoslove, sjemeništarce, ove godine imat ćemo nova ređenja. Živi smo dok je živo naše sjemenište Zmajević" rekao je mons. Mustać. Istaknuo je i nadbiskupov pastirski pohod dvama gradskim dekanatima, kojom prigodom se uvjerojalo idu naše obitelji, Crkva, koja je uloga kršćana u društvu.

U zahvalnosti za zajedništvo svih struktura nadbiskupije u neposrednom prebožićnom trenutku, nadbiskup Prenda je izrazio priznanje kleru za veliko polje adventskog rada; a sve te poletne i zauzete pastoralne pripreme za Božić događale su se samo radi jednoga: unijeti otajstvo Božića u srca vjernika, poručio je mons. Prenda, dodavši da pred jaslice dolazimo s udjeljenjem i zahvalnošću što pripadamo Njemu koji se nije kao plijena držao svoje jednakosti s Bogom nego je likom sluge postao sličan ljudima, te nas učinio svojim suradnicima u otkupiteljskom zahvalu svijetu. "Božić je na vršku građanske godine. On je zatvara i uvodi u novi tijek vremena. Znamo da našem Gospodinu, našem Božiću pripadaju

vremena i vjekovi, mi želimo i trudimo se da Njemu pripada i ovo naše vrijeme, u našoj nadbiskupiji i hrvatskom narodu" rekao je mons. Prenda.

Uz brojna pastoralna i duhovna događanja u nadbiskupiji, mons. Prenda je izdvojio sljedeće događaje iz života nadbiskupije: proteklu Godinu duhovnih zvanja i novu Godinu župne kateheze, pohod hrvatskih biskupa papi Ad limina, dva nadbiskupijska hodočašća u Svetu zemlju i svoj pastirski pohod gradskim dekanatima. Uslijed sekularizacije grad i nadbiskupija se mijenjaju, te je nadbiskup najavio podrobnu raščlambu činjenica i zajedničko razmatranje s gradskim klerom, upozorivši: "50 % krštenika u Gradu nema veze s Crkvom. Na razmišljanje i hitnost djelovanja evangelizacije potiče nas Ljubav koja se utjelovila da ljudi imaju život u izobilju". Posjet Svetom Ocu dao je Crkvi novi poticaj za pastoral obitelji i medija, katehezu u školi i župi, Caritas, mudro vodstvo starih i novih crkvenih pokreta te brigu za kler i odgoj svećeničkih kandidata, rekao je nadbiskup. Godina župne kateheze plod je crkvenog iskustva da je školski vjerouau potisnuo katehezu u župama, njena obnova ključna je za obiteljsku populaciju, rekao je mons. Prenda. Govoreći o hodočašćima u Svetu Zemlju, rekao je da su plod zajedničkog uspješnog zalaganja klera prigodom pohoda pape Ivana Pavla II. Zadru. Smatrajući hodočašća snažnim doprinosom vjeri, nadbiskup je izrazio nadu da će sljedeće godine i drugi moći ostvariti taj jedinstveni susret sa Svetom Zemljom. Pri kraju svog obraćanja u pripremi za svete dane, nadbiskup je i upitao očekuje li čovjek našeg vremena još uvijek Spasitelja. "Čini nam se da neki na Boga i Crkvu gledaju kao nešto izvan svoga zanimanja, da je On zapreka koju valja ukloniti da bi čovjek ostvario samog sebe" upozorio je nadbiskup, citiravši Svetog Oca da čovječanstvo, uza sve svoje protivštine i tragedije, ili upravo zbog njih, traži put obnove i spasenja. "Čovječanstvo traži Spasitelja, iščekuje ponekad i nesvjesno dolazak Gospodnji koji će obnoviti naš život, dolazak Krista, jedinog istinskog Otkupitelja čovjeka" zaključio je mons. Prenda, uputivši svima radošću i mirom bogat Božić i Božji blagoslov u novoj godini.

BOŽIĆNA MISA POLNOĆKA

Svečanu misu polnoćku u katedrali sv. Stošije u Zadru u nedjelju 24. prosinca predvodio je zadarski nadbiskup Ivan Prenda, stavljajući u toj svetoj noći sve obitelji pred jaslice, da budu blagoslovljene u svojim molitvama i teškoćama.

Svetlo, zadivljenost i radost sadržajne su i bogate riječi koje izviru iz Božje poruke ponoćne mise Božića, a za njih je jedan razlog: dijete leži u jaslama, u šiljji okruženo roditeljima i živinama, rekao je nadbiskup, dodavši da ta šiljja nije samo sklonište nepoželjnih putnika, neugodno otjeranih iz naselja. "Te jaslice i ta šiljja postadoše prijestolnica svijeta" poručio je. Nazvao je Sina darovanog zemlji proročkim Izajjinim riječima: Savjetnik čudesni, Bog silni, Otac vječni, Knez mira. Taj Sin Božji Spasitelj hita ususret čovjeku. "Radi tebe sam izišao iz krila Očeva. Radi tebe sam se rodio od Djevice. Radi tebe sam se popeo na križ i sišao u grob. Radi tvog opravdanja sam uskrsnuo" citirao je nadbiskup jednog crkvenog oca, navodeći razloge Krisotva ulaska u svijet. "To je razlog radosti. Čovjek nije ostavljen i sam. Nije osuden na besmisao i nestanak. Bog sam je podmetnuo svoja ramena da čovjeku vrati život, dostojanstvo i sigurnost da je ljubljen od Boga. To je svjetlo našeg života i nitko ga nam ne može oduzeti" poručio je nadbiskup. Ono obasjava dvije istine koje nose svijet: Bog je stvoritelj i po svome Sinu otkupitelj čovjeka, a čovjek je miljenik Božji pozvan dijeliti neprolaznost života u Bogu. To Svjetlo ne može utrnuti, obuzeti tama koja kroz sva vremena pokušava zamagliti te nepobitne činjenice, upozorio je mons. Prenda, dodavši da je čovjek zbuđen činjenicom da ga materijalno obilje ne čini sigurnijim, mirnijim i sretnijim To Svjetlo donosi život i traži otvorena srca svojih kojima je došao. Traži vjeru u Njegovu ljubav i moć da promijeni svijet, da pobijedi zlo, doneše radost i osigura životom pobjedu nad smrću. "To je Božić! Bog naš Emanuel za nas i s nama u našim radostima i žalostima, sumnjama i

tjeskobama, ali uvijek s nama i za nas. I u tajanstvenom susretu s Djetetom u jaslama naše poklonstvo, šaptaj molitve, naša zahvalnost i radost - i to je Božić" rekao je mons. Prenda, dodavši da smo zajednica Božićnog događaja, sigurno i neprolazno obasjana Svjetлом smisla i ljubavi. Zato se radujemo povijesnom rođenju Božjeg Sina i svakome njegovom rođenju u našim srcima. U zaključnoj je riječi nadbiskup rekao: "Priznajemo ti Gospodine da je naša vjera slaba i nezrela; ne znamo čvrsto uz tebe prijanjati. Da bismo te slijedili, Isuse, neka nas ispunji Marijin primjer žene vjernice, prve kršćanske koja je tebi vjerovala u svakom trenutku; da idemo za tobom postojani u hodočašću vjere".

Mons. Prenda je uputio i božićnu čestitku Gradu Zadru i Vladi RH, a u misi su sudjelovali zadarski gradonačelnik Živko Kolega, predsjednik Gradskog vijeća Zvonimir Vrančić i ministrica pravosuđa Ana Lovrin.

BOŽIĆNA DANJA MISA

Na svetkovinu Božića u ponедjeljak 25. prosinca zadarski nadbiskup Ivan Prenda predvodio je blagdansko misno slavlje u katedrali sv. Stošije u Zadru. "Božić je najljudskiji blagdan vjere jer nam omogućuje da najdublje osjetimo Božju ljudskost. Nigdje se kao kod jaslica ne može toliko osjetiti što znači to da je Bog htio biti Emanuel - s nama Bog. Bog s kojim možemo biti na ti jer nas susreće kao dijete" citirao je J. Ratzingera mons. Prenda, dodavši da Božić pobuđuje u čovjeku radost što sebe vidi razlogom Božjeg silaska na Zemlju. Je li nam Božić, baš zato jer je toliko ljudski - blizak i utkan u našu tradiciju, ili se svojim značenjem ispraznio u doba žurbe, poslovnosti, površnosti i želje za dobitkom, upitao je nadbiskup Prenda. Crkva je pozvana da se ta Radosna vijest očuva i širi u vremenu koje izvana želi ukloniti istinske znakove kršćanskog Božića i zamjeniti ih površnim blještavilom bez sadržaja, upozorio je. Poručio je da evanđeoski Kristov kvasac budi neodoljiv zahtjev za ljudskim dostojanstvom, što je započelo upravo s Kristovim rođenjem u Betlehemu. "U njemu smo otkrili tko je Bog - svima nama Otac, i tko smo mi - pozvani biti u Kristu Božja djeca. I najveća ljudska vrednota - život, povezan je s njima kao izvorom" rekao je nadbiskup Prenda.

Nadbiskup je govorio i o dvije dimenzije Božića. Bog se sagnuo do čovjeka. Sišao je k njemu, u njegov krug i odlučio ostati na njegovu putu. To je silazna dimenzija Božića. Njegova uzlazna dimenzija je da postaje put čovjeka prema Bogu. Zato je Božić poziv svakom čovjeku na otvaranje Istini - Bogu i na prihvatanje Boga kao svoje Istine i konačnog cilja. "Radi se o susretu razuma i vjere istodobno s neospornom povijesnom istinom: Spasitelj svijeta ugledao je svijet kao maleno, siromašno dijete u špilji. "Što to Dijete danas znači svijetu i čovjeku za njegov osobni život, društvo, civilizaciju? Imaju li moralne vrednote uporište i opravdanje u njemu? Jer, čovjek teži za uporištem svog života" rekao je mons. Prenda. U odgovorima na ta pitanja važnu ulogu imaju vjernici kojima je Dijete iz Betlehema put, istina i život. "Vjernik koji život temelji na Evandelju kao istini života postaje svjedok Božje Riječi koja je na Božić postala čovjekom" rekao je nadbiskup, navodeći potom da takav čovjek pokazuje da je moguće biti slobodan od mržnje, strasti uspjeha ili zarade pod svaku cijenu, sposoban miriti se i praštati, izaći iz ponora grijeha.

Nadbiskup Prenda je istaknuo i snažnu društvenu dimenziju Božića. "Isusovim rođenjem u Betlehemu rođena je i nada u pravednost i ljubav među ljudima. To su dva stožera svakog društva u kojemu je ljudska osoba stavljena na prvo mjesto svih njegovih npora. Jer počelo, subjekt i svrha svih društvenih ustanova jest i mora biti ljudska osoba" poručio je nadbiskup. Govorio je o potrebi stavljanja općeg dobra na prvo mjesto, društveni poređak ima za cilj dobro osoba, te smo svi pozvani ući u otajstvo spasenja Božića. "To znači prihvatiti dar koji spašava pojedinca, obitelj, društvo. Odgovoriti na taj dar znači predložiti ga društvu čiji smo dio i u kojem s drugima nosimo napore naših života" rekao je mons. Prenda, pozivajući na

molitvu da postanemo više ljudi vjere koji će s Božjim pogledom otvarati nove stranice povijesti. "Eto pred nama uvijek nove njive života koja je otvorena prvim događajem Božića u Betlehemu. Sve je to ostvarivo jer naš Emanuel živi među nama u Riječi i Euharistiji" rekao je zadarski nadbiskup, zaželjevši svima duhovno plodan Božić.

BLAGDAN SV. PRVOMUČENIKA I ĐAKONA ST JEPANA

Blagdan sv. Stjepana proslavljen je u utorak 26. prosinca misnim slavlјem koje je zadarski nadbiskup Ivan Prenda predvodio u crkvi sv. Šime u Zadru, koja je do 16. st. nosila ime sv. Stjepana prvomučenika.

U danima udubljenosti u otajstvo jaslica koje izazivaju duboke nutarnje reakcije, uz prizor koji nas vraća u dubine Božje ljubavi koja je progovorila po Sinu na način koji premašuje svaka ljudska očekivanja, to nas otajstvo vodi liku i jednog drugog čovjeka iz početaka prve Crkve, rekao je mons. Prenda. To je sv. Stjepan i svi koji su shvatili da treba poći za onim koji se nije očitovalo u sili i moći nego u skromnosti, siromaštvu i onom što nadilazi svaki ljudski oblik poniženja. "Ti su ljudi krenuli ususret čovjeku. Crkva je po apostolskom zboru tražila najbolji put kako navijestiti Evandelje. Stjepan je iz kruga prvih đakona, onih koji su prvotno trebali rasteretiti apostole od karitativnih djelovanja. 'Nije naše da poslužujemo kod stolova. Naše je da molimo i da naviještamo Riječ'. To su odlučila dvanaestorica, imenujući sedam đakona koji su trebali služiti u konkretnoj ljubavi, zbrinjavati, pomagati siromašne" rekao je mons. Prenda. Ali element đakonata nije samo služenje, nego su đakoni postali i blagovjesnici. Evandelje, liturgija, Caritas; nositi riječ Božju, sakramente i služiti čovjeku. To je lik Crkve kroz sva stoljeća. Ali, prati je i protivljenje, neprihvatanje, grubi otpori koji idu do smaknuća, rekao je nadbiskup, istaknuvši vojsku mučenika Crkve koji su se borili s grubom svjetskom silom koja se suprostavljala Evandelju. "Među tima je Stjepan prvi. Prvi plod Crkve koja je naišla na zid neprijateljstva. Riječ Božja odbijena je na najgrublji način" rekao je mons. Prenda.

Crkva trajno nosi oznaku svetosti i mučeništva. Zašto se ljudi odupiru Evandelju, kome smeta ono što propovijeda, upitao je nadbiskup, rekavši da je to pitanje odnosa tame i svjetla u čovjeku. Potrebni su hrabri nositelji vjere pod svaku cijenu, cijenu krvi, ponižavanja, prezira, izrugivanja, rekao je, dodavši da i mi danas trebamo biti svjedoci, ne odstupiti kao ni sv. Stjepan, koji je čvrsto iznio što vjeruje i zašto je voljan trpjeti. "Bog traži od nas postojanost i ustrajnost u vjeri. Krist je rekao da će se spasiti onaj tko ustraje do kraja" rekao je mons. Prenda. Pozvao je da do kraja živimo Evandelje u vremenu koje Crkvu želi staviti na rub zanimanja u društvu. Upozorio je i na česte manipulacije s onim što Crkva kaže. "Pozvani smo biti jasni u vjeri. I oni koji uče trebaju jasno reći što vjera naučava bez obzira kako će to biti primljeno" poručio je nadbiskup, poželjevši da čvrsto živimo ono što smo primili od apostolskog vjerovanja. Promatrajući lik sv. Stjepana, neka nam Gospodin da snage vjerom i ljubavlju ići njegovim putem, da budemo čvrsti u osobnoj vjeri, što će biti najbolje svjedočenje, zaključio je nadbiskup Prenda.

BLAGDAN SV. OBITELJI

Blagdan Svetе obitelji i Dan iseljenika proslavljen je u nedjelju 31. prosinca svečanim misnim slavlјem u katedrali sv. Stošije u Zadru koje je predvodio zadarski nadbiskup Ivan Prenda. Ujedno je to i 11. susret na kojem su se tradicionalno, kao i svake godine na blagdan sv. Obitelji u katedrali, okupili članovi Udruge obitelji s četvero i više djece Zadar. Na misi je nadbiskup Prenda sedmorici zadarskih bogoslova podijelio službe na putu za svećeništvo:

kandidaturu za svete redove Darku Marušiću, službu lektora Tomislavu Dubinku te akolita Boži Barišiću, Filipu Kucelinu, Stipi Mustapiću i Zoranu Topaloviću.

Važno je slaviti blagdan sv. Obitelji jer tako Crkva želi proslaviti put Božjeg dolaska u svijet i pokazati kako je Bog htio u nj ući: po obitelji, rekao je mons. Prenda, istaknuvši da je to osobito značajno u vremenu u kojem vlada kriza pojma obitelji, a neki je smatraju i 'prevladanom' institucijom u društvu. Upravo svojim dolaskom na svijet Bog kazuje što je obitelj. Pozdravljajući postojanje zadarske Udruge s četvero i više djece, koje je, rekao je, Bog počastio darom života, te stvarnost brojnih obitelji koji su duhovna podrška Crkvi, mons. Prenda je naglasio uzajamnost podrške, i Crkva je podrška njima u odgoju djece. "Zdrava obitelj je izvor nade svijetu. Društvo koje ima zdrave obitelji ima budućnost" poručio je nadbiskup, ohrabrivši obitelji da ne podlegnu kompleksima današnjih pogleda koji umanjuju značaj žrtve i bogatstvo rađanja djece. Obitelj je zajednica ljubavi, života, ljudskosti, odgoja u vjeri. To je najveće dobro svijeta, poručio je nadbiskup Prenda, rekavši da iz takvih uzornih i predanih katoličkih obitelji potječu i bogoslovi kojima je podijelio određene službe. Nadbiskup je pozvao i na molitvenu podršku mladih bogoslova na putu za svećeništvo, da ih privuče potpuno predanje Bogu, poželjevši im blagoslov i ustrajnost u duhovnom pozivu.

Na kraju mise sve je pozdravio Zvonko Ćustić, predsjednik Udruge obitelji s četvero i više djece Zadar, čije članove, školovanje 60 djece iz tih obitelji, novčano pomaže Zadarska nadbiskupija.

MISA ZAHVALNICA NA STARU GODINU

Misu zahvalnicu sa svečanim "Tebe Boga hvalimo" za proteklu godinu u nedjelju 31. prosinca u katedrali sv. Stošije u Zadru predvodio je zadarski nadbiskup Ivan Prenda. Izdvojio je niz istaknutijih, izvanrednih događanja u životu Crkve u svijetu, domovini i Nadbiskupiji koja su obilježila protkulju godinu, iznoseći pritom neka upozorenja i ohrabrenja.

"I prošla je godina bila put prema Ocu, gospodaru povijesnih zbivanja. Gledano očima vjere, sve je bilo na naše spasenje: ugodno i neguodno, uspjesi i neuspjesi, križevi i radosti. Tako Bog postavlja događanja i povijest i hvala mu za sve. Imamo za što zahvaljivati: za obitelji, život našeg društva u kojem je puno pozitivnog ali i negativnog. Sloboda, dostojanstvo i napredak - koliko čežnje u tim riječima, a koliko krivih koraka, muka i propinjanja da idemo naprijed" rekao je mons. Prenda, u zahvalnosti Bogu za hod naprijed. Što god se dogodilo, bio je s nama na našem putu i nije nas zaboravio. Vodio je brigu o svakom našem trenutku, prisutan u radosti i žalosti, rekao je nadbiskup, potaknuvši vjernike da misle na vrijeme koje Gospodin dariva našoj obitelji, Crkvi, svijetu, čovječanstvu. On je glava obitelji, srce i cilj

Ijudske povijesti. U realnom sagledavanju stvarnosti, nadbiskup je rekao da je i u pojedinačnom i obiteljskom životu bilo suprostavljanja Gospodinu. "I tama je bila prisutna. Pogledajmo što je bilo od svjetla, a što od tame. Gledajući na primljene milosti mislimo o svjetlu i sjenama, teškoćama i postignućima. Gledajmo pratnju milosti, ali i prisutnost križa u životu. Tko će proniknuti Božje naume sa svima nama, upitao je nadbiskup, pozivajući vjernike da se zadube što je sve prisutno na našem putu, te da prepoznamo što Bog čini, njegovu providnost koja nas vodi.

"Na kraju građanske godine po Božjoj smo riječi dobili poruku koja unosi mir u naša srca, daje sigurnost za naš hod, osvjetjava naše probleme i teškoće. Bog je sišao po jednoj obitelji i ušao u obitelj da bi po svome Sinu podigao i posvetio sve obitelji, ljude i događaje u povijesti. Došao je, ali i trajno ostao među nama Bog" poručio je mons. Prenda, potičući na razmišljanja o protekloj godini postavljanjem nekih pitanja: koliko su življene vrijednosti u društvu, što sa znakovima umora civilizacije koja se zatvara životu, bježi od Božjeg zakona i teži nekim neprirodnim, negativnim strujanjima u svom ponašanju, društvenim strukutrama, zakonima i ustavima. Ipak, bilo je i svjedočenja i zalaganja za život, za evandeoske vrednote, naravni red u čovjeku, red i moral. "Hvala Gospodinu za sva pozitivna strujanja u društvu našeg vremena. Za Crkvu koja izranja kao Isusova zajednica, stup i tvrda istine i nada čovječanstva. Crkva nije samo skup velikih misilaca nego je Božji hram, Božja građevina u kojem Uskršli živi usred čovječanstva, jača je i vodi da bude svjetlo i kvasac za novo društvo i izgradnju Kraljevstva Božjeg. Bog je u nju položio velike energije i potencijal za svijet, čovjeka i za sve one koji Krista nisu upoznali" rekao je mons. Prenda.

Proteklu godinu smatra i godinom čvrstog koraka pape Benedikta XVI. "Mnoga događanja koja on predvodi ohrabruju i potiču izgradnju mira i kršćanskih crkava u svijetu te bratstva među ljudima" rekao je, istaknuvši i njegov potpis Kompendija Katekizma KC. S Ivanom Pavlom II. izgrađivao je Veliki katekizam, a sad je stvorio i sažetak gdje vidimo nauk Crkve i što kaže o brojnim pitanjima vremena i suvremenog čovjeka. Protekla godina je bila i godina susreta poglavara kršćanskih Crkava: katoličkih, pravoslavnih, anglikanaca, kopta, armenских, rekao je nadbiskup, dodavši da svi u Papi vide točku prema kojoj ide nada svijeta za istinom, pravednošću i vrijenostima koje Crkva nosi. Zahvalio je Bogu i za Crkvu u Hrvatskoj, u stvaranju kršćanskog mentaliteta i nastojanja za evandeoskom prožetošću hrvatskog društva. Upozorio je da osjećamo i suprotne procese, određene organizirane sile koje se ne mire s tim da Crkva ima duhovnog utjecaja i misle da je Crkva neka politička snaga. "Crkva to ne želi biti. Ona ima drugi cilj i poslanje. Poslana je ponijeti Božje svjetlo, snagu i život ljudima, da ih podrži u Dobru i pomogne im u izgradnji obitelji i društvo. "Crkva u tome ne odustaje od svog utjecanja i poslanja. Pozvana je dati vrednote hrvatskom društvu. Svi koji to ne razumiju smatraju da Crkva ima druge namjere. Ali, ostalo je puno starog mentaliteta koje nas je pritisalo 50 godina. Zato nije čudo da se ne razumije zašto Crkva govori o životu, protiv pobačaja, ubojstva, nepravdi, bori se za poštivanje nedjelje. Ne shvaćaju to mnogi kojima je vrednota i bog u probitku i dobitku" upozorio je mons. Prenda.

Dobra vijest je osnivanje Katoličkog sveučilišta jer će biti žarište kršćanske izgradnje i kršćanskog pogleda na svijet. To će biti veliki doprinos u procesu duhovne obnove u svim biskupijama, rekao je. Pohvalio je i Svjetski susret mladeži Taize-a u Zagrebu. Zahvalio je Bogu za redoviti život u župama nadbiskupije, Caritas, prisutnost svećenika čiji broj još nije dostatan, ali pokriva sve potrebno za život Nadbiskupije. Istaknuo je bogatstvo starih i novih zajednica i pokreta. Upozorio je da Zadar, iako kršćanski grad, ima teškoća jer su mnogi daleko od Crkve i izvan pastoralnih događanja. Zato nas čeka veliki zadatak u godinama koje dolaze, rekao je mons. Prenda. Zahvalio je za dva svećenička i tri đakonska ređenja, podijeljenost službi na putu za svećeništvo sedmorici zadarskih bogoslova, te proteklu Godinu zvanja i ministiranata u nadbiskupiji, kojom se željelo animirati na djelovanje da Crkva ima one koji će okupljati zajednice, slaviti otajstva i navjštati Božju riječ. Izdvojio je

dva nadbiskupijska hodočašća u Svetu Zemlju, klera i laika, te posjet hrvatskih biskupa Ad limina, kad je Sveti Otac izvješten o svim vidovima života Crkve u Hrvatskoj.

Započela je obnova župne kateheze koja traži rad sa svim uzrastima u župnoj zajednici, obnova porušenih dijelova nadbiskupije ide kraju zahvaljujući i sredstvima dobrotvora. Vraćen je život u župe i obnavljanjem župnih kuća u Tkonu, Poličniku, Murvici i Silbi. Novoizgrađeni samostan sestara Franjevki u Arbanasima postao je novi duhovni centar u gradu. Od duhovno-kulturnih događanja izdvojio je Međunaordnu izložbu "Sveta Stošija: most između kršćanskog Istoka i Zapada" koja je otkrila brojnost Stošijina štovanja u svijetu. Izašla je i druga knjiga izdanja Monografije o kulturnoj baštini zadarske nadbiskupije, Slikarstvo, te Šemtizam koja sadrži podatke o životu nadbiskupije. U Zadru su bile održane i Hrvatske svjetske igre, susret iseljene i domovinske Hrvatske koji je po prvi put na jednom mjestu okupio mladež hrvatske dijaspore, a bio je održan i Hrvatski svjetski kongres.

Propovijed je mons. Prendić zaključio riječima: "Svi smo dužni moliti oproštenje za ono što nije bilo dobro prema Božjoj svetoj volji. Trebali smo biti vjerniji da bismo ga slavili, da se po nama ne dogodi razlaz i odlazak iz Crkve, da ostanemo vjerni na njegovu putu. Zahvalni smo Bogu za sve milosti u životu i djelovanju za Gospodina, njegovu Crkvu i sve ljude koje nam je povjerio".

MISA ZA POGINULE BRANITELJE PRIDRAGE U DOMOVINSKOM RATU

Na Staru godinu, 31. prosinca 2006. i petnaestu obljetnicu pada Pridrage i ostalih mjesta u novigradskoj općini u župnoj crkvi Gospe Luzarice župnik don Jure Zubović slavio je misu za sve poginule branitelje Pridrage, za sve preživjele ranjenike i stradalnike Domovinskog rata, koji su položili svoje živote za obranu i uspostavu slobodne i neovisne države Hrvatske, za sve one koji su stvarali i žrtvom svoga života iskupili samostojnost i suverenitet naše države. Svoje živote na oltar domovine Hrvatske položilo je devetnaest branitelja i civila, od kojih je jedno dijete, a za dvije osobe se još ništa pouzdano ne zna, a vode se kao nestali. Uz molitvu za pokojne predvoditelj slavlja pozvao je nazočne da se u molitvi sjete i Božjoj dobroti preporuče i svi živi branitelji, kojima je potrebna naša ljudska, ali daleko više božanska pomoć da bi izdržali i pozitivno nadvladali teškoće i nedaće s kojima se svakodnevno susreću, koje podnose upravo poradi toga što su u svom domoljublju branili slobodu svoje zemlje i svoga hrvatskoga naroda. Potaknuo je na molitvu i za sve ratne invalide, za sve nezbrinute, za sve koji su duhovno, psihički, fizički i materijalno opterećeni, za sve one koji trpe u duši i tijelu.

U propovijedi predvoditelj euharistijskog slavlja, među ostalim je istaknuo da se "danas s ljubavlju, ponosom i nadom sjećamo tih bolnih dana u Pridragi, tih prizora strave i užasa, prizora najstrašnijih zločina, tužnih slika s onih obezglavljenih kolona nemoćnih staraca, žena i djece, koja su pred četničkim tenkovima napuštali svoja stoljetna pitoma obiteljska ognjišta i odlazili u nepoznato, u beznađe, a devetnaestero branitelja i civila u smrt, a za dvojicom mještana se još uvijek traga...". Tužne slike ponavljale su se slično i u drugim susjednim mjestima Paljuva, Kruševa, Novigrada, Smilčića, Posedarja. Vjerujem da su mnoge slike na te strašne dane još uvijek duboko utisnute u sjećanja mnogih od vas ovdje prisutnih, i neće nikada iščeznuti, istaknuo je župnik, ali postoji jedna koju se ne smije nikada zaboraviti. To je Ljubav! Premda se to zbivalo prije petnaest godina, to ne može nikako biti razlogom da se zaboravi sve zlo i patnje stradanja, rušenja, paljenja, mučenja nedužnih ljudi, i da sve te žrtve budu zaboravljene, kazao je župnik. "Istina, vrijeme lijeći sve rane, ali ne pokriva sve rane, ožiljke, nevine žrtve i grobne križeve. Oni ostaju i vide se! I govor o njima nije, kako to neki misle, poziv za osvetu, nego ti ožiljci, rane i križevi su podsjetnici na visoko plaćenu cijenu slobode. Tu slobodu mi danas uživamo, a ona je isplaćena životima naše braće i

sestara, kojih se danas sa zahvalnošću spominjemo", rekao je. Ova spomen-misa i spomen-obljetnica na sve pridraške žrtve nije samo spomen časnog hrvatskog otpora, i nije samo Golgota našeg naroda, nego ona je prije svega naš Uskrs, tj. Uskrsnuće naše drage Pridrage, kao i naše najdraže nam lijepe zemlje Hrvatske, istaknuo je propovjednik, te poručio vjernicima da se nikada ne smiju zaboraviti žrtve, a kad bi to učinili zaboravili bi i sami sebe. Zaboravljujući na svoje žrtve, kao i sve ostale žrtve Domovinskog rata, zanijekali bi samu Ljubav, i to onu našu kršćansku ljubav, koja se očituje u darivanju života, u polaganje života za druge, na oltaru Domovine, za svoju braću i sestre, istaknuo je propovjednik.

SVETKOVINA BOGOJAVLJENJA

"Bog želi biti spoznat, uočen, poziva našu vjeru na odgovor i njegov dolazak među nas. To je bitan sadržaj Bogojavljenja, koje govori o Božjoj volji i htijenju da bude otkriven" rekao je zadarski nadbiskup Ivan Prenda na blagdanskom slavlju koje je u subotu 6. siječnja na svetkovinu Bogojavljenja predvodio u katedrali sv. Stošije u Zadru. Taj blagdan poziva čovjeku da traga, otkriva i slijedi Svetlo, otvara pogled na dubinu i širinu Božje ljubavi za sve nas. Božji zahvat u povijest je djelo za nas, mi smo u središtu i razlog Božjeg silaska na zemlju, rekao je nadbiskup. Pozvao je vjernike da probude svoju vjeru u Gospodina u poklonstvu i obećanju da će naš život tragom Njegove riječi biti život za Njim, u vjernosti Bogu svojim djelima. Bog u svojoj ljubavi trajno i uvijek iznova želi biti otkrivan, on je središte i smisao ljudskog traženja, da čovjek shvati što je Bog učinio za njega i prihvati taj put spasenja, rekao je mons. Prenda.

Upozorio je da ljudske stavove prema Bogu otkriva i Herod. I mi se u životu često ponašamo kao Herod. On je ostao kod svojih vlastitih pitanja je li njegova pozicija ugrožena, hoće li se što promijeniti ako je Novorođeni uistinu kralj židovski. Tako se i mi znamo pitati gdje je taj Novorođeni, no nismo otvoreni Istini, bojimo se i ne želimo odgovoriti na nju. "Herod je imao svoj plan, ostao je sumnjičav, nije želio povjerovati, odlučiti se, povući zaključke iz događaja Kristova rođenja. Kad se nađemo pred Njim, jesmo li kadri slijediti Njegovu zvijezdu, povjerovati? Ili ostajemo na polovici svoga puta?" upitao je nadbiskup, pozivajući vjernike da poput mudraca budu otvoreni Istini i spremno prihvate naslijedovanje Svetla. To traži žrtve, ali je njihova vrijednost iznad svega. Treba izaći iz zatvorenosti svojih pozicija i odgovoriti na pitanja koja su srž naše vjere, kako bi se vidjelo da je Bog u našem životu stvarnost. Nadbiskup Prenda je upozorio na opasnost indiferentizma, kojem je svejedno je li svjetlo ili tama te potrebu da osobno živimo Evanđelje i pomognemo i drugima da ih zahvati, rekvši da su sví pozvani doprinijeti unošenju Svetla u život i prionuti odazivanju Gospodinu.

Na svetkovinu Bogojavljenja u katedrali je ujedno započela i devetodnevna molitvena priprava za svetkovinu sv. Stošije, zaštitnice zadarske nadbiskupije i naslovnice zadarske katedrale.

OTVOREN I BLAGOSLOVLJEN NOVI DJEĆJI VRTIĆ

"Dječji vrtić Jordanovac - podružnica Zadar" svečano je otvoren i blagoslovjen u nedjelju 7. siječnja u samostanu Školskih sestara franjevki u Arbanasima u Zadru. Taj drugi cijelodnevni vjerski vrtić u Zadru, roditelje, djecu i odgajatelje blagoslovio je zadarski nadbiskup Ivan Prenda. U dvije odgojne skupine odgajateljica s. Sanja Stojić svakodnevno će od 7 do 16 sati voditi 26 mališana od 3. godine života do polaska u školu. "Crkva želi biti prisutna na putu čovjeka, obitelj je put Crkve. I ovaj vrtić želi biti potpora i pomoć obitelji u odgoju djece, u pričuvanju svega što doprinosi rastu djece" rekao je mons. Prenda, istaknuvši da je rad obitelji i Crkve komplementaran u brizi za djecu. Taj je vrtić dio odgojnog puta kojeg obitelj

vodi i dragocjen doprinos plemenitijem pristupu djeci. U zdanje tog vrtića koje se sastoji od velike spavaonice, blagavaonice, igraonice, sportske dvorane, sanitarnog čvora u kojem je sve prilagođeno dječjem uzrastu, Bog je po dobročiniteljima puno uložio na korist djece. Tako se pomaže rješavanje potreba obitelji koje se pokazuju kao nenadomjestive, rekao je nadbiskup, dodavši da će ono što djeca prime u tim toplim prostorima i zajednici ostati trajni dio njihove osobe. U Božićnom vremenu pred očima nam je dijete u jaslama. Božansko dijete tražilo je mjesto, hram srca. I u tom će se vrtiću ponavljati betlehemska prizor, rekao je mons. Prenda, istaknuvši plemenitost poziva sestara koji je u svojoj karizmi usmjerena i djeci. "Ljubav sestara neće uzmanjkat i nadvisuje svaki materijalni trošak. Ljubav sve nadvisuje. To nek obilježava život malenih i velikih stanovnika u vrtiću u kojem se u svakom djitetu vidi Božje lice" poručio je mons. Prenda.

Svečanosti otvaranja, koju je pjesmom obogatio i dječji arbanaški zbor 'Dominik Savio', nazočili su roditelji s djecom, brojne redovnice te predstavnici Grada sa zadarskim dogradonačelnikom Radom Škaricom. Pozdrav je uputio i arbanaški župnik Josip Bunić, rekavši da je to veliki dan za župu i roditelje koji će brigu o djeci prevestiti sigurnim rukama. Nazočnima se obratila i s. Klara Šimunović, provincialna predstojnica Školskih sestara franjevki. Vrtić označava novi početak, novi život zajednice u župi i gradu. Djeca su život, unose kreativnost i život u svaku zajednicu, rekla je s. Klara, poručivši roditeljima da su prihvatali djecu kao najveću dragocjenost. "Otvaramo im naša srca i prostore da ih pratimo i pomažemo ih u rastu u dobi, mudrosti i milosti" rekla je s. Klara, u zahvalnosti brojnim dobročiniteljima koji su pomogli izgradnju te velike i kvalitetno opremljene predškolske odgojne ustanove u gradu.

HODOČAŠĆA U KATEDRALU UOČI SVETKOVINE SV. STOŠIJE

U sklopu devetodnevne duhovne priprave za svetkovinu Svetе Stošije, zaštitnice zadarske nadbiskupije i naslovnice zadarske katedrale, koja se slavi u ponедjeljak 15. siječnja, u ponедjeljak 8. siječnja u katedralu sv. Stošije započela su hodočašća vjernika zadarskih župa iz dva gradska dekanata. Prvi su hodočastili župljeni Bezgrešnog začeća BDM i Sv. Šime, predvođeni župnicima Emilom Bilaverom i Josipom Lenkićem, a misno slavlje predvodio je zadarski nadbiskup Ivan Prenda. Mons. Prenda će predvoditi misna slavlja i ostalih dana hodočašćenja u Devetnici

Dolazimo u katedralu s posebnim osjećajem Božje i blizine sv. Stošije koju je svako pokoljenje potrebno sve više upoznati. Trudimo se razumijeti vrijeme u kojem i mi trebamo dati svjedočanstvo zajedništva i privrženosti našoj svetoj zaštitnici, rekao je u pozdravnoj riječi nadbiskup Prenda. Sv. Stošija je prihvatala Evandjele svim svojim bićem, a imala je brojne prigovore. Kad je otkrila tko je Isus i što je donio na svijet nije oklijevala. Trpjela je nasilje u obitelji, o čemu se danas toliko priča, od muža poganina, dakle to nije novost našeg vremena, rekao je mons. Prenda, istaknuvši da je nitko, ni vlast, nisu udaljili od služenja Kristu vjerom i pomaganju bližnjih. Podnijela je mučeništvo 304. g. u Sirmijumu, jednom od četiri glavna grada Rimskog carstva. God. 810. njene moći biskup Donat donio je u Zadar. "Mi nastavljamo povjesni put naših pređa, sugrađana koji su se molili sv. Stošiji. Molimo joj se da nam pomogne u obiteljskim teškoćama i da budemo dosljednji kršćani" poručio je mons. Prenda.

Zagovornu molitvu sv. Stošiji predvodio je i pozdravnu riječ uputio katedralni župnik mons. Ivan Mustać. Izrazio je želju da se u Devetnici u katedrali okupljaju ministranti i na osobit način pjevački zborovi, da se njeguje zajedništvo među župnim zborovima koje postoji od dolaska Svetog Oca u Zadar. Organizirana hodočašća vjernika zadarskih gradskih župa u katedralu sv. Stošije uoči njene svetkovine održavaju se od vremena priprave za Veliki jubilej 17 stoljeća od mučeništva sv. Stošije, proslavljenog prije tri godine. Ovogodišnja hodočašća završavaju u subotu 13. siječnja, a na Svečanoj Večernjoj u nedjelju 14. siječnja u katedrali će se okupiti pripadnici crkvenih pokreta i udruga.

SVEĆENIČKA REKOLEKCIJA U SIJEĆNJU

Svećenička rekolekcija zadarskog prezbiterija održana je u srijedu 10. siječnja u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa 'Zmajević' u Zadru. Susret je započeo euharistijskim klanjanjem u sjemenišnoj kapeli koje je predvodio don Jerko Gregov, a izlaganje "Iskustvo župne kateheze" održao je don Andelko Buljat, župnik Uznesenja BDM na Belafuži u Zadru. Praktično iskustvo župnog angažmana svećenicima su predstavili i laici, suradnici belafuškog župnika, vjeroučiteljica Darija Santini, Marica Rumora, tajnica Kursilja zadarske nadbiskupije i Šime Čurko, odgovorni za zajednice Neokatekumenskog puta na Belafuži. U pastoralno proglašenoj Godini župne kateheze u nadbiskupiji, župa Belafuža je primjer kako djelovati u tom smjeru, jer župnu katehezu na Belafuži pohađa 600 djece, od toga 200 mlađih, a brojni sadržaji nude se i odraslim vjernicima djelovanjem molitveno-apostolatskih zajednica u župi: Marijine legije, Kursilja, Vjere i Svetla, Neokatekumenske zajednice.

"Premda je ova godina proglašena Godinom župne kateheze, ne znači da nisu sve godine godine župne kateheze, jer svi radimo na tome navješćujući Božju Riječ djeci, mladima i odraslima. Nekima iz godine u godinu, nekima od prilike do prilike, a osobito u jakim vremenima liturgijske godine" rekao je župnik Buljat, smatrajući da ne treba previše isticati pojedine župe, svaka može biti u nečem primjer, a i svaka treba obnovu jer su mnogi daleko od prakticiranja vjere. Don Andelko je istaknuo potrebu da pastoral ne zahvaća samo one koji

dolaze u crkvu, nego da se dođe i do onih izvan zajednice koji ne prepoznaju prisutnost Krista u sakramentima. "Potrebni su znakovi vjere koji će privući poganina, ateistu, desakraliziranog čovjeka, pragmatičara. Ti znakovi vjere su ljubav i jedinstvo" poručio je don Andelko, upitavši gdje se u župi daju ti znakovi, gdje su danas braća koja se ljube u dimenziji križa i koja su potpuno jedno. Zato je potrebno pripadati zajednici koju povezuje vjera i prijateljstvo, da župa bude zajednica zajednica koje će sustavno nuditi različite katehetske, molitvene i apostolatske sadržaje vjernicima svih dobi. Župnik Buljat je potaknuo na zdravu kritiku i duh ljubavi za nesavršenosti koje ima svaki čovjek, pa tako i zajednica, rekavši da je svaki pokret i zajednica dar Neba Crkvi kako bi se duhovno obnavljala i rasla brojem i kvalitetom.

SVETKOVINA SVETE STOŠIJE

Na svetkovinu Svete Stošije, zaštitnice zadarske nadbiskupije i naslovnice zadarske katedrale, u ponedjeljak 15. siječnja zadarski nadbiskup Ivan Prendić predvodio je svečano misno slavlje u katedrali sv. Stošije u Zadru. Zbog vjernosti Kristu sv. Stošija, čiji je duhovni pratitelj bio sv. Krševan, također smaknut zbog ispovjedanja kršćanske vjere, u Srijemskoj Mitrovici spaljena je na lomači u doba Dioklecijanovih progona 304. g. na Božić, te s njenom svetkovinom završava Božićno vrijeme u zadarskoj nadbiskupiji. U pratinji koncelebranata, svećenika i kanonika Stolnog kaptola sv. Stošije, na početku slavlja mons. Prendić pomolio se pred moćima sv. Stošije u kamenom sarkofagu kojeg je dao izgraditi biskup Donat. Njenom je zagovoru povjerio obitelji, osobito zatočenike i roditelje; sv. Stošija je upravo njihova zaštitница jer ih je za života naročito pomagala. Nadbiskup se spomenuo i međunarodnog priznanja Hrvatske 1992. g. "Velik je to datum naše povijesti. Mislimo sa zahvalnošću na taj dan velikih nada, uzbuđenja, trpljenja" rekao je mons. Prendić, u zahvalnosti Bogu za ostvarene nade. Pozvao je na molitvu da nam domovina bude država prava i pravde, solidarnosti i brige za sve ljudе. To je u svom životu ostvarila i sv. Stošija. Oslonila se na Krista i slijedila ga u Rimu, Akvileji i Sirmijumu. Vjera ju je jačala u teškoćama. Njen poganski muž Publije nije razumio njenu vjeru niti shvatio postupanje kad je pohađala bolesnike, zatočene, tješila trudnice, zbrinjavala ugrožene kršćane. Vatra, smrt ni zatvor nisu mučenike Crkve potopili u zaborav. Zasjali su kao zvijezde na nebnu. Bog ih je proslavio imenom i spomenom. Mi ih čestimo, mi im se molimo i slijedimo danas na putu za Kristom, rekao je nadbiskup Prendić.

U suočenosti sa zadaćama i pogibeljima života čovjek mora imati oslonac na koji može računati, utočište u koje će se skloniti, da ga ne umrtvi tjeskoba, nego da ustraje unatoč kušnjama nadajući se da će postići cilj. Potrebno mu je pouzdanje, rekao je nadbiskup, dodavši da Bog poziva čovjeka da se pouzda samo u njega. "Vjerovati Božjoj riječi znači pouzdati se u Božju mudrost i snagu, a ne u svoj razbor. Mi vjernici ne trebamo se uplašiti svojih zadaća, kušnji i poteškoća. One su danas drugačije naravi: pokušava nam se vjeru prikazati kao suvišni teret. Ne ustručavaju se javno govoriti da zaostajemo, da naš pogled na životna pitanja nije moderan, znanstven. Počinje s djecom i mladima: govori im se javno da ne slušaju što ih Crkva uči na vjeronomaku" upozorio je nadbiskup, rekavši da se s teškoćama suočavaju i obitelji, brakovi s nevjernošću i rastavama; razorene obitelji za sobom ostavljaju djecu koja trpe ostavljenost, nebrigu i razne ugroženosti, podcjenjuju se obitelji s brojnom djecom. "Mi kršćani čvrsto se oslanjamo na Božju mudrost. Znamo da je put naše vjere za Kristom put spaša mlađih i obitelji. Prihvatać ćemo što Bog od nas traži makar morali i trpjeti, jer bit ćemo pravi i od Boga uzdignuti, obranjeni i proslavljeni. To je snaga našeg života i snaga vjere koja nas vodi" poručio je mons. Prendić.

Pozvao je da slijedimo primjer sv. Stošije koju nisu uplašile muževljeve grubosti, prigovori i ruganja kad je nosila zatvorenicima okrepnu, podržavala proganjene kršćane da ustraju i hrabro podnose trpljenja, ako treba i smrt. "Na njima je Bog izgradio novo europsko društvo.

Mali broj jakih, životom vjernih kršćana i zato privlačnih, podigao je novu europsku kršćansku kulturu naroda, među kojima su bili i naši hrvatski preci" rekao je mons. Prendža, poručivši da ne zatvaramo oči pred izazovima stvarnosti. "Imamo iskustvo velike crkvene zajednice koja je živa već 2000 godina. Njena iskustva nisu površna i prolazna. Iskustvo Crkve pokazuje da onaj tko je na putu Božjem, tko je vjeran Evandelju, taj traje i ostaje. To je naš put. Bog nam jamči svoju pomoć i zaštitu. Budimo dostojni Božjeg povjerenja i poslanja u današnjem svijetu, kao što je to bila sv. Stošija" zaključio je zadarski nadbiskup u propovijedi.

Središnje večernje misno slavlje na svetkovinu sv. Stošije, zaštitnice zadarske nadbiskupije, koja povezuje zadarsku katedralu s crkvama u Srijemu i Samoboru, okupilo je u ponедjeljak 15. siječnja tisuće vjernika u katedrali i na trgu ispred nje. Slavlje je predvodio mostarsko-duvanjsko-trebinjski biskup Ratko Perić. Uz zadarskog nadbiskupa Ivana Prendžu, umirovljenog nadbiskupa Marijana Oblaka i brojno svećenstvo, suslavili su pomoćni zagrebački biskup Vlado Košić, riječki i splitski nadbiskup Ivan Devčić i Marin Barišić, te gospičko-senjski, šibenski i hvarsko-bračko-viški biskup Mile Bogović, Ante Ivas i Slobodan Štambuk.

Po smrti do pravog života, po odricanju do prave ljubavi, po služenju do prave časti, glavna je poruka mons. Perića na svetkovini sv. Stošije, autentične Isusove vjernice i učenice, čije ime znači Vazmenka ili Uskrsnica. Spaljena na lomači 304. god., bila je bačena u zemlju da joj se zatre 'ime i sime'. A ona, jer je od Isusova nabujala pšenična zrna, u povijesti je iskljala u miljunima imena Stošija; provrela iz zemlje u tisućama olatra, slika, crkava i katedrala. Zagovornica mlijuna zaziva i molitava za duševne i tjelesne potrebe. Da je Stošija bila glumica svoga doba, istrunula bi za života. Ne bi za nju nitko znao, kamoli Crkva Božja koja svjedokinje vjere i morala nagrađuje čašćenjem na oltarima, rekao je mons. Perić. Samo se žrtvovanjem tjelesnog života postiže vječni život, istaknuo je, upitavši nije li i slobodna i suverena Hrvatska rezultat zrna pšeničnog koje je padalo u zemlju na Beliburškom polju, u Kolonama smrti, Hrvatskom proljeću, Domovinskom ratu i Haškom mraku. I kako se ne

radovati nad ovih 15 godina slobode i borbe, napretka i mira za dobro svih građana, koji će biti to sretniji što se budu više držali Isusova zakona i zrna, poručio je biskup Perić.

Istaknuo je potrebu opredijeljenja: ili svjetovnog za zemaljske račune ili mučeničkog za Božje ciljeve, vjernost Bogu ili vjernost tjelesnom životu. Čovjek pravo vrednuje i stječe svoj zemaljski život ne štedeći ga. Bog mu nije dao život da ga čuva za sebe, nego da ga troši za druge u obitelji i službi. Kad se sebično sabire i skuplja, to se sebeljublje ucrva; a kad se nesebično dijeli, onda se ljubav množi, poručio je mons. Perić, dodavši da se pravi vjernik ne zanima koliko može na ovome svijetu za sebe steći, nego koliko može drugome darovati. Ne zalaže se za trenutačnu korist na zemlji, nego za vječnu sigurnost na nebu. Tko želi služiti Isusu, ne može služiti svome egoizmu, naglasio je. Isus je prvi pokazao da mu je beskrajno više do proslavljenog života kako ga je Bog planirao, nego da očuva zemaljski život od zlikovaca i ubojica koji su mrzili Istinu, Dobrotu i Ljepotu. I danas je na snazi Isusova poruka: Tko želi svoj život očuvati prema mjerilima ovog svijeta, gubi ono što život čini trajno vrijednim, rekao je mons. Perić. Upozorio je i na protivljenje odgoju mlađih na području spolnosti prema crkvenoj nauci i na eutanaziju koju nazivaju 'pomoć pri umiranju, dostojanstvena smrt'. "Samo kad čovjek počinje pokapati svoje osobne interese i sebične težnje, može donijeti pravi rod. Samo Bog daje vrijednost stvarima i smisao životu, a ne anonimne glasačke kutije i besmisleni telefonski glasački postotci večernjih televizijskih igrarija" upozorio je biskup Perić.

Povijest sa zahvalnošću spominje one koji su služili drugima, poput sv. Stošije. Nasuprot gledanju na osvajanje zemaljske moći ili upravljanje drugima kao ideal života, Isus je gledao na svoj križ kao na svoju slavu. Učio je da se u Božjim očima postaje velik služenjem nemoćima, da će se izgaranjem i trošenjem sačuvati prava klica života. "Tko se bude držao Isusova pravila i puta, doživjet će njegovu sudbinu križa i umiranja na zemljii, ali će živjeti vječno prosavljeno na nebesima" poručio je biskup Perić.

POSJET GRADSKOG POGLAVARSTVA BENEDIKTINKAMA

Na svetkovinu sv. Stošije u ponедjeljak 15. siječnja u samostanu zadarskih benediktinki održan je tradicionalni posjet Poglavarstva Grada Zadra zadarskim koludricama. Neposredan povod je čestitanje imendana opatici samostana, č.m. Anastaziji Čizmin, koja nosi ime zaštitnice zadarske nadbiskupije. "Poručila bih svima da, ako je moguće, ponešto naučimo od nje. Da ljubimo Boga i budemo otvoreni, da ljubav koja je nju izgorila izgori i naše duše; da bude više mira, blagoslova i jedinstva u našem gradu, domovini i svijetu. To je poruka sv. Stošije i moja" rekla je tom prigodom m. Anastazija.

Za tradicionalnog posjeta kojeg inače predvodi zadarski gradonačelnik, a ovaj je put zbog njegove sprječenosti izaslanstvo predvodio zadarski dogradonačelnik dr. Rade Škarica, izmijene se novogodišnje čestitke i na kraju Božićnog vremena u zadarskoj nadbiskupiji uruče prigodni darovi. Koludrice su darovale Poglavarstvo impresivnim limunima, koji plijene svojom neuobičajenom veličinom, jer je svaki težak kilogram i pol. Jedna sestra benediktinka donijela je mladicu iz vrta trogirskih benediktinki 'ni sama ne znajući što je donijela', rekla je m. Anastazija; naime, stablo tog limuna u vrtu njihova samostana toliko je plodno da rodi i do 200 limuna od kojih svaki teži i do jednog kilograma; uslijed velike plodnosti u samostanskom vrtu od njega su presađena još dva takva stabla iznimnih plodova. Plodnost benediktinki očita je tako i u tom daru prirode, kao što je bio plodan i život sv. Stošije, u čiju su čast koludrice na početku susreta ispjevale svečani himan.

BLAGOSLOV GRADILIŠTA I POLAGANJE KAMENA TEMELJCA U KORLATU

U zajedništvu brojnih svećenika i stanovnika benkovačkog kraja, u nedjelju 21. siječnja zadarski nadbiskup Ivan Prenda blagoslovio je gradilište i položio kamen temeljac za izgradnju nove župne crkve Uznesenja BDM u Korlatu u Benkovačkom dekanatu zadarske nadbiskupije. Kamen temeljac za svog pohoda Zadru 2003. g. blagoslovio je papa Ivan Pavao II. Stara župna crkva iz 18 st. nalazila se na mjesnom groblju, a 1991. g. za agresije na Hrvatsku srušili su je pobunjeni Srbi. U tijeku je faksimilska obnova te crkve koja je spomenik kulture, kao i korlatske crkve sv. Jeronima koja je također srušena neprijateljskim miniranjem. Nova župna crkva gradi se na novoj lokaciji u blizini škole, kako bi bila dostupnija vjernicima koji su doživjeli veliko materijalno i duhovno stradanje svoga mjesta. Nakon progona i povratka u obnovljene domove, Korlačani se raduju izgradnji nove župne crkve koja je predzadnja crkva u nizu novoizgrađenih župnih crkvi u zadarskoj nadbiskupiji, stradalih u Domovinskom ratu. Projekt za izgradnju nove crkve izradio je Vinko Grgić iz Zagreba, a građevinske i obrtničke rade izvodi poduzeće "Ibis 92" iz Zadra. Posveta crkve predviđa se u prosincu ove godine.

EKUMENSKI MOLITVENI SUSRET U OSMINI ZA JEDINSTVO KRŠĆANA

U ponедjeljak, 22. siječanj 2007., u crkvi Gospe od Zadravlja u Zadru, održan je osmi po redu ekumenski molitveni u Svjetskoj molitvenoj osmini za jedinstvo kršćana, na kojem su se okupili na zajedničku Službu riječi i molitvu katolički i pravoslavni vjernici. Službu je predvodio mor. don Marinko Duvnjak, ravnatelj Visoke teološko-katehetske škole u Zadru i povjerenik Zadarske nadbiskupije za ekumenizam, a propovijedao je otac Petar Jovanović, prototjednik-stavrofor, paroh Pravoslavne parohije sv. Ilike proroka u Zadru. U pjevanju liturgijskih napjeva zapadne i istočne tradicije kao i u čitanju Sv. Pisma sudjelovali su svi nazočni, predvođeni studentima Visoke teološko-katehetske škole u Zadru, članovi Neoaktekumenskih zajednica i vjernici obju Crkava.

Ovogodišnja tema molitvene osmine: «Gluhima daje čuti a nije mima govoriti (Mk 7, 31-37) ponuđena je od Svjetskog vijeća crkava i Vijeća europskih biskupskih konferencija. O. Petar Jovanović je u svojoj proropovijedi između ostalog kazao: Poput čovjeka kojega je Gospod ozdravio, svima koji su kršteni u Kristu bijahu uši otvorene za evanđelje, da ga čuju ušima, prihvate srcem, navješćuju ustima i životom, kako bi se sva Božja stvorenja spasila.

Oni koji su čuli Riječ i povjerivali postali su Crkva. Gospod Isus Krist je riječju i krvlju svojom utemeljio Crkvu, jednu Crkvu a ne mnoge crkve. Njegova je želja bila da oni koji su njegovi učenici budu jedno s Njime, s Ocem i Svetim Duhom, u zajedništvu Presvete Trojice. Crkva je kao Tijelo Kristovo pozvana po svojoj naravi da bude jedno, da bude svjedok onoga

što je čula i vidjela, kako kaže sveti evanđelist Ivan: «Što smo čuli, što smo vidjeli očima svojim, što ruke naše opipaše o Riječi, Životu...» (I Iv 1). Jer kako će istinski svjedočiti o svemilosrdnoj i absolutnoj ljubavi Božjoj oni koji su razjedinjeni, koji nisu u ljubavi? Mogu li biti istinski i vjerodostojni navjestitelji Isusa Krista oni koji i sami ne žive u istinskoj ljubavi i zajedništvu?» Istakao je kako je papa Benedikt XVI. za nedavna pohoda carigradskom patrijarhu Bartolomeju I. rekao da je podijeljenost Crkava skandal za svijet i prepreka u navještanju Evanđelja.

Nadalje, paroh Jovanović je rekao da kao kršćani živimo u svijetu koji se sve više udaljuje od Boga, koji treba ozdravljenja, koji «ne čuje i nevidi.» A kršćani imaju sveto poslanje svakom stvorenju donijeti Radosnu vijest o bogočovjeku Isusu Kristu i njegovu spasenju. «Što ćemo kazati ovom svijetu ako nas zapitaju: Kako da vam povjerujemo ako ni sami niste u stanju živjeti ljubav, mir, nadu i zajedništvo – osnovne zapovijedi Boga Vašega?»

«Zajedništvo, ljubav i mir među kršćanima ne dolaze od deklaracija, svečanih skupova i komisija. Nego dolaze od obrezanja srca svakoga vjernika. 'Razderite srca a ne haljine svoje', veli Sveti Pismo, i još 'Najprije se izmiri sa bratom svojim pa onda dođi i prinesi žrtvu na žrtvenik'.» Istakao je kako mi današnji učenici Njegovi nismo direktno krivi za razdor i podijeljenost Crkava koji se prije tisuću godina dogodio, a sve tragedije koje se dogodiše u međuvremenu, i na našim prostorima nedavno, još su više razderale već dobrano rastrganu haljinu Kristovu. Izlječiti i izmiriti nas može samo Onaj isti koji uvijek iznova daje gluhimu čuti i nijemima govoriti, Onaj koji ozdravlja što je bolesno i uskrisuje što je mrtvo. Početak svakoga kršćanskog puta jeste pokajanje i obraćenje. A to nije prvenstveno čin jedne Crkve, jednoga naroda, jednoga grada ili pokrajine, nego najprije svakoga čovjeka osobno i pojedinačno. Svatko se u slobodi svoga srca odlučuje za ili protiv Boga bez obzira kojoj Crkvi, narodu ili jeziku pripadao. I svatko je osobno odgovoran i odgovarat će na sudu Kristovom sam za svoja djela – završio je svoju propovijed paroh Jovanović.

OSNOVAN DRUGI KOMICIJ MARIJINE LEGIJE U HRVATSKOJ

Crkveni pokret Marijina legija (ML) u Hrvatskoj osnažen je formiranjem novog višeg upravnog tijela te zajednice - Komicija. U Nadbiskupskom sjemeništu 'Zmajević' u Zadru u subotu 27. siječnja osnovan je Komicij "Bezgrešno Sreć Marijino", struktura koja će voditi rad Legije u Zadarskoj nadbiskupiji te Šibenskoj, Splitsko-makarskoj, Dubrovačkoj i Hvarskoj biskupiji. U nazočnosti vodstva Senata ML-a iz Beča, te legionara iz Zagreba, Splita i Zadra, novom tijelu povjerena je velika zadaća i odgovornost - voditi djelovanje i raditi na širenju ML-a u srednjoj i južnoj Dalmaciji. Uz postojeći Komicij u Zagrebu, koji je odgovoran za djelovanje Marijine Legije od Siska do Osijeka, bečki Senat najavio je skoro osnivanje Komicija i u Osijeku; djelovanje te zajednice u Slavoniji se proširilo i zahtijeva prikladniju i funkcionalniju organizacijsku strukturu.

Pozdravne riječi uputili su Mira Marđetko, predsjednica zadarskog Komicija i duhovnik don Mario Soljačić, te dopredsjednica zagrebačkog Komicija Zdenka Jerković. Susretu su nazočili i ostali duhovnici zadarskih prezidija te zadarski nadbiskup Ivan Prendā. Podsjetio je na govor pape Ivana Pavla II. u Zadru koji je bio u znaku opisa Marijine osobe. I njegovo papinsko geslo bilo je 'Totus tuus' - "Sav tvoj, Marijo", što je ujedno i moto duhovnog oca Legije sv. Ljudevita Montfortskog. Poželjevši im vatrū Duha Svetog u dalnjem djelovanju kojem će novoosnovani Komicij dati snažan zamah, mons. Prendā je istaknuo da je djelovanje ML-a i crkvenih pokreta uopće znak Duha obnovitelja koji živi u Crkvi, uvijek je iznova budeći i ne dozvoljavajući da se uspavamo u apostolatu koji nam je povjeren u izgradnji Božjeg kraljevstva na zemljbi.

Predsjednica bećkog Senata Elisabeth Ruepp koja je nazočila osnivanju Komicija u Zadru izrazila je zahvalnost mons. Prendić za otvorenost i podršku toj zajednici te priznanje radu ML-a u Hrvatskoj čiji članovi potiču i osnivanje Legije u BiH; u Sarajevu su osnovana tri prezidija. "Osjetila sam da je u srca svih hrvatskih legionara uronjena velika radost u služenju potrebnima koje vrše u poslanju Legije" rekla je Ruepp, ohrabrivši ih u dalnjem djelovanju življjenja djelotvorne Božje ljubavi, u predanosti Duhu Svetom i pravoj pobožnosti prema Mariji. "Svećenici, pomožite legionare na putu svetosti koja i druge zahvaća" poručila je Ruepp, predsjednica bećkog Senata kojem su u legijskoj hijerarhiji odgovorna dva hrvatska komicija. Marijina legija je zajednica čiji članovi tjedno, uz molitvene sastanke, obavljaju i konkretni apostolat pohodom potrebnih u obiteljima, staračkim i dječjim domovima, bolnicama, privode primanje sakramenata; u župama u kojima djeluju veliki su oslonac i pomoć u pastoralu pod vodstvom svećenika. U Zadarskoj nadbiskupiji ima 140 radnih i 420 molitvenih članova, okupljenih u 16 zajednica - prezidija u župama, po osam u dvije zadarske kurije, Istok i Zapad. Susretu je nazočio i Rupert Schmid, korespondent zadarskog Komicija za bečki Senat, a kako širenje ML-a u Hrvatskoj napreduje, izgledno je da će u doglednoj budućnosti više Komicija biti udruženo i u hrvatski Senat; Senati ML-a diljem svijeta odgovorni su Konciliju u Dublinu gdje je vrhovno sjedište ML-a, jer su tu korjeni tog pokreta kojeg je 1921. g. osnovao irski katolik Frunk Duff, jedini laik koji je sudjelovao na Drugom vatikanskom saboru i za kojeg je u tijeku molitva za njegovu beatifikaciju.

Nadbiskupov božićni susret s djecom, polaznicima Dnevne škole u zadarskom Caritasu.

Tekstovi i slike: Ines Grbić, Tiskovni ured Zadarske nadbiskupije

KRONIKA

PROSINAC, 2007.

11. NADBISKUP NA PREDSTAVLJANJU KNJIGA - O. Nadbiskup je bio nazočan na Sveučilištu u Zadru gdje su predstavljene su knjige dr. sc. Ante Uglešića "Ranokršćanska arhitektura na području današnje Šibenske biskupije" i dr. Marija Šlausa "Biroarheologija".

12. POSJET KONZULA ITALIJE DR. NOBILA - O. Nadbiskup primio je u nadbiskupskom domu u Zadru dr. M. Nobila, konzula Republike Italije u Splitu. Konzul je informirao Nadbiskupa o djelovanju Talijanskih zajednica u Splitu i Zadru.

13. SUSRET U SVEĆ. DOMU - Na završetku pastirskog pohoda u Svećeničkom domu «Zmajević» u Zadru, o. Nadbiskup se susreo sa stanovnicima Doma; razgovarao o uvjetima života u njemu; te o stalnim nastojanjima Uprave da bude prikladno i poželjno mjesto boravka i zajedništva njegovih stanara i korisnika.

14.-15. PASTIRSKI POHOD CARITASU - O. Nadbiskup je bio dva dana u pastirskom pohodu Caritasu Zadarske nadbiskupije. Tom prigodom se susreo sa svakim djelatnikom, i sa svima zajedno te s don Ivicom Jurišićem, ravnateljem Caritas. Obišao je objekte kojima se služi Caritas. Imao je i susrete s roditeljima palih branitelja, s učenicima «Male škole Caritasa», s odraslima koji su potrebni posebnog psihološkog-terapeutskog tretmana u okviru umjetničke glazbene i slikarske grupe te s korisnicima Pučke kuhinje koju vodi Caritas.

15. PREDSTAVLJANJE KNJIGE I SELJENA HRVATSKA - O. Nadbiskup je bio jedan od predstavljača na Sveučilištu, u Zadru, monografije s gornjim naslovom zajedno dr. Čizmićem, dr. Soptom i dr. Šakićem, autorima te monografije.

16. PRODAJA NA TRGU ZA CARITAS - Ususret Božiću, Caritas Zadarske nadbiskupije organizirao je dobrovornu prodaju božićnih jelki i raznih proizvoda u korist potrebnih. Nadbiskup je jedno vrijeme sudjelovao za prodajnim šankom nudeći i prodajući predmete zajedno s istaknutim osobama iz političkog i kulturnog života grada Zadra.

17. MISA U DOMU UMIROVLJENIKA - Adventsku Misu u Domu umirovljenika služio je o. Nadbiskup zajedno sa svojim tajnikom don Darijom Matakom.

18. ZORNICA KISTANJE - O. Nadbiskup je predvodio Misu-zornicu u župi sv. Nikole, u Kistanjama.

SUSRET U MANASTIRU KRKI - Istoga dana sudjelovao je u manastiru Krka na susretu vladike g. Fotija, episkopa Dalmatinske eparhije, predstavnika OESCE-a g. Fuentesa te predstavnika Sabora RH i Vlade RH g. Pupovca i g. Livakovića. Tema je bila povratak iseljenika i proces pomirenja.

SUSRET SA ŽUPANOM – O. Nadbiskup je istoga dana primio je u nadbiskupskom domu g. Ivu Grbića, župana Zadarske županije s dva dožupana, g. Zrilića i g. Kotlara.

TISUĆU GLASOVA BOŽIĆU - Navečer toga dana, o. Nadbiskup je u svojstvu jednoga od pokrovitelja bio na koncertu Tisuću glasova Božiću, održanom u dvorani «Jazine». Izvođači su bili djeca i mladi od vrtića do srednje škole i sveučilišne mlađeži te pojedinaca iz glazbene estrade. Ostali pokrovitelji su g. Župan i g. Gradonačelnik. Dvorana je bila puna roditelja i učenika brojnih zadarskih škola.

19. SUSRET NA VTKŠ-u - O. Nadbiskup je uputio božićne čestitke profesorima i studentima Visoke teološko-katehetske škole te i sam primio njihovo čestitanje.

20. BOŽIĆNO ČESTITANJE - O. Nadbiskup je na već sada tradicionalnom predbožićnom susretu u Hrvatskoj kazališnoj kući, u ime brojnih sudionika iz javnoga života grada Zadra, odgovorio na čestitku g. Gradonačelnika dr. Živka Kolege.

21. NADBISKUPOVA BOŽIĆNA ČESTITKA - U salonu nadbiskupskog doma o. Nadbiskup je po medijima s područja Zadarske županije, pisanim i elektronskim, uputio božićnu čestitku vjernicima i svim ljudima dobre volje.

SUSRET SA SURADNICIMA U ORDINARIJATU - Na predbožićnom susretu u Ordinarijatu o. Nadbiskup je svim svojim suradnicima uručio božićne darove.

22. MISA U DOMU STARIH - Tradicionalnu predbožićnu Misu predvodio je u Domu za stare i nemoćne o. Nadbiskup. Koncelebrirao je njegov tajnik don Dario Matač. Tom prigodom je posjetio sve korisnike Doma i uručio prigodnu uspomenu.

23. ČESTITANJE U NADBISKUPSKOM DOMU - U nadbiskupskom domu u Zadru, o. Nadbiskup je primio suradnike u Ordinarijatu, nadbiskupijskim ustanovama, gradske župnike i predstavnike samostana, te predstvnike vjeroučitelja koji su mu čestitali nadolazeće blagdane. Uime svih govorio je mons. Ivan Mustać, generalni vikar Nadbiskupije. Sam Nadbiskup je odgovorio na čestitke prigodnim mislima te je svakome od nazočnih osobno čestitao Božić

NADBISKUPOV RAZGOVOR ZA ZADARSKI LIST - Zadarski list je u božićnom broju donio Nadbiskupov opširni razgovor o Došašću, Božiću, celibatu i izazovima pred Crkvom danas.

24. POLNOĆKA U KATEDRALI - O. Nadbiskup je u katedrali sv. Stošije

prevodio koncelebriranu Misu polnoćnicu. Sudjelovali su brojni vjernici u najboljem redu i miru što je bila od svih zapažena radosna novost. Pjevalo je Katedralni zbor pod vodstvom ravnatelja Žana Morovića. Za orguljama je bio g.

25. DANJA MISA U KATEDRALI - Božićnu misu poldanjicu, u katedrali, predvodio je o. Nadbiskup u koncelebraciji s o. Nadbiskupom u miru i svećenicima. Tu Misu je prenosio Hrvatski radio - Studio Zadar. Pjevalo je Katedralni zbor. Večernju božićnu koncelebriranu Misu u katedrali predvodio je o. Nadbiskup u miru, a o. Nadbiskup ordinarij je koncelebrirao. Pjevanje su predvodili mladi župe sv. Stošije.

26. BLAGDAN SV. STJEPANA - O. Nadbiskup je predvodio Misu u crkvi sv. Šimuna, nekada sv. Stjepana. Pjevalo je Središnji gradski crkveni zbor pod ravnanjem mons. Pavla Kera uz orguljski pratnju don Jerka Gregova.

27.-28. POSJET FRANCUSKOG BISKUPA - Mons. Jean Yves Crieux, biskup dijeceze Pontoise, kraj Pariza, boravio je u posjetu Zadarskoj nadbiskupiji.

28.-30. TAIZESKI SKUP U ZAGREBU – O. Nadbiskup se pridružio u Zagrebu novogodišnjem skupu mlađih iz cijele Europe na susretu mlađih vjernika koje okuplja duhovnost iz Taizea.

31. BLAGDAN SV. OBITELJI/PODJELA SLUŽBI - Na blagdan Svetе obitelji, o. Nadbiskup je predvodio svečanu Misu u katedrali na kojoj su posebno bili nazočni brojni predstavnici Zajednice obitelji s 4 i više djece. Preko sv. Mise je podijelio kandidaturu bogoslovu Darku Marušiću, lektorat Jerku Vuleti i Tomislavu Dubinku, akolitat Boži Barišiću, Filipu Kucelinu, Stipi Mustapiću i Zoranu Topaloviću.

ZAVRŠNICA GODINE - Istoga dana navečer, o. Nadbiskup je predvodio Misu zahvalnicu za proteklu godinu u katedrali te održao homiliju u kojoj se osvrnuo na proteklu godinu 2006. u Zadarskoj Crkvi

SIJEČANJ 2007.

1. NOVA GODINA/SVJETSKI DAN MIRA - O. Nadbiskup je predvodio Misu i novogodišnji zaziv Duha Svetoga na svetkovinu Marije Bogorodice te prenio bitne misli iz poruke Benedikta XVI. za Svjetski dan mira koji se na rtaj dan slavi.
2. SUSRET SA ŽUPNICIMA GRADA - O. Nadbiskup se sastao u Ordinarijatu sa župnicima grada Zadra radi priprave svetkovine svete Stošije, odnosno devetnice s hodočašćima gradskih župa.
3. SJEDNICA EKONOMSKOG VIJEĆA - U Nadbiskupskom ordinarijatu održana je 16. sjednica Ekonomskog vijeća na kojoj se sumirao rad toga Vijeća u 2006. godini i rješavali pristigli predmeti.
4. ODBOR ZA OBNOVU - Istoga dana održana je 41. sjednica Odbora za obnovu i izgradnju Zadarske nadbiskupije. Rješavali su se aktualni predmeti koji su započeli u 2006. odnosno najavljeni u novoj godini 2007.
5. BOGOJAVLJENJE - U katedrali sv. Stošije o. Nadbiskup je predvodio svečanu koncelebriranu Euharistiju o svetkovinu Bogojavljenja.
6. BLAGOSLOV VRTIĆA - U redovničkoj kući Školskih sestara sv. Franje, Splitske provincije, o. Nadbiskup je blagoslovio novootvoreni Dečji Vrtić - Jordanovac II, kao podružnicu otvorenog Vrtića u Zagrebu, na Jordanovcu.
7. SASTANAK SA SVEĆENICIMA DEKANATA PAŠMAN – O. Nadbiskup je u prostorijama Ordinarijata imao sastanak sa svećenicima dekanata Pašman radi

- rješavanja nekih pitanja školskog vjeronauka.
- 8.-14. DANI DEVETNICE U KATEDRALI - Svakoga dana uoči sv. Stošije, u katedrali se odvijala devetnica dolaskom dvije po dvije župe grada Zadra, sa svojim župnicima, zborovima i vjernicima. Mise je sa župnicima predvodio je o. Nadbiskup.
9. SASTANAK ZBOG ŠPORTSKE DVORANE – U Nadbiskupskom ordinarijatu o. Nadbiskup je predsjedao sastanku vodstva poduzeća «Duka» i predstavnika Nadbiskupije. Gen. vikar, Ekonom i Ravnatelj KG Ivana Pavla II. zbog nekih kvarova u športskoj dvorani Škole. Dogovoren je popravak nastalog kvara.
10. SVEĆENIČKA REKOLEKCIJA - u Nadbiskupskom sjemeništu «Zmajević» održana je svećenička mjesečna rekolekcija. Duhovni dio predvodio don Jerko Gregov u kapelici Sjemeništa, a pastoralni don Andelko Buljat, župnik župe Marijina uznesenja s trojicom vjernika, laika. Tema je bila: Neka iskustva župne kateheze.
11. SVEĆANA MISA S VEĆERNJOM - U katedrali svete Stošije u predvečerje svete Zaštitnice slavljena je koncelebrirana Misa s Večernjom.
12. SVETKOVINA SVETE STOŠIJE – Svete mise u katedrali predvodili su mons. P. Kero, don G. Batur, don Srećko Frka-Petešić, te u 11 sati o. Nadbiskup u koncelebraciji s Nadbiskupom u miru i brojnim svećenicima. U 18. sati Misu je predvodio mons. dr. Ratko Perić, mostarsko-duvanjski i trebinjsko-mrkanski biskup. Koncelebrirali su: o. Nadbiskup, o. Nadbiskup u m., mons. Marin Barišić, splitko-makarski biskup, mons. Ivan Devčić, riječki nadbiskup, mons. Slobodan Štambuk, hvarsko-braćko-viški biskup, mons. Ante Ivas, šibenski biskup, mons. Mile Bogović, gospičko-senjski biskup, mons. Vlado Košić, pomoćni zagrebački biskup, mons. Vjekoslav Huzjak, generalni tajnik HBK te brojni svećenici. Katedrala nije mogla primiti veliko mnoštvo vjernika.
13. SASTANAK ZBOG ŠPORTSKE DVORANE – U Nadbiskupskom ordinarijatu o. Nadbiskup je predsjedao sastanku vodstva poduzeća «Duka» i predstavnika Nadbiskupije. Gen. vikar, Ekonom i Ravnatelj KG Ivana Pavla II. zbog nekih kvarova u športskoj dvorani Škole. Dogovoren je popravak nastalog kvara.

SASTANAK U BENKOVCU - Istoga dana, u Benkovcu, o. Nadbiskup se sastao sa svećenicima benkovačkog dekanata radi pripreme blagoslova kamena temeljca u Korlatu i izmjene mišljenja o tijeku Godine župne kateheze u Nadbiskupiji.

19.-21. PASTIRSKI POHOD U PREKU I SUTOMIŠĆICI - O. Nadbiskup jer bio u pastirsirskom pohodu u župama Preko i Sutomišćica. Imao je brojne susrete s grupama mlađih vjernika, njeg i višeg uzrasta, Župnim vijećima i Marijinom legijom, s pastoralnom ekipom župa. Posjetio je i samostan sv. Pavla Otaca Trećoredaca na Školjiću te je predvodio nedjeljne Mise u objema župama.

21. KAMEN TEMELJAC U KORLATU - O. Nadbiskup je predvodio Službu Riječi sa svećenicima i brojnim pukom, i blagoslovio gradilište te ugradio kamen temeljac u temelje buduće župne crkve Marijina uznesenja u Korlatu. Radove izvodi GP «Ibis».

22. NADBISKUP U ZAGREBU - o. Nadbiskup je u ponedjeljak, 22. siječnja sudjelovao u Zagrebu na godišnjem susretu biskupa HBK i biskupa Bosne i Hercegovine.

23. SVEĆENIČKI TJEDAN - O. Nadbiskup je sudjelovao na prijepodnevnom radu Svećeničkog tjedna u

Zagrebu na kojem je tema bila: Pastoralni pristup politici. Sudjelovalo su relativno brojno i svećenici iz Nadbiskupije.

24. JEDNODNEVNA KONFERENCIJA HBK - u Nadbiskupskom dvoru u Zagrebu održana je izvanredna sjednica Hrvatske biskupske konferencije o nekim aktualnim pitanjima crkvenog života i trenutku društvenog života u Državi.

26.-28. PASTIRSKI POHOD UGLJANU I LUKORANU - O. Nadbiskup je bio u pastirsirskom pohodu župama Ugljanu i Lukoranu na otoku Ugljanu. Uz brojne susrete u objema župama, posjetio je i Psihijatrijsku kliniku i slavio Misu za nazočne bolesnike i osoblje Bolnice. U nedjelju je u župnim crkvama tih župa slavio slike Mise s pukom.

31. POSJET ŽUPI GOSPE LORETSKE - O. Nadbiskup je u prigodi blagdana sv. Ivana don Bosca u župi Gospe Loretske u Arbanasima slavio svečanu koncelebriranu Misu. Župu vode Salezijanci, sinovi don Boscovi.

Susret s roditeljima poginulih branitelja u nadbiskupskom Caritasu

SADRŽAJ

Nadbiskupova riječ	3
SVETA STOLICA	
Papina poruka «Urbi et Orbi», Božić, 2006.	4
Papina poruka za Svjetski dan mira,	6
Papina poruka za Svjetski dan bolesnika 12	
Zajednička izjava Benedikta XVI. i Bartolomeja I.	13
Papina poruka povodom 25. obljetnice smrti kardinala Šepera	15
HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA	
Poruka Vijeća za obitelj HBK za Dan života	17
Priopćenje sa zajedničkog zasjedanja HBK i BK BIH, 24. 1. 2007.	18
Priopćenje sa zasjedanja HBK, 24. 1. 2007.	19
ZADARSKA NADBISKUPIJA	
Homilija mons. dr. Ratka Perića na sv. Stošiju, 2007.	21
Povelja blagoslova gradilišta za novu crkvu u Korlatu	25
Povelja posvete nove crkve u Perušiću	26
ODREDBE	
Novi Pravilnik Svećeničkog vijeća	28
Svećenička skupština	35
Raspored slavlja sv. Potvrde za 2007. godinu	36
Imenovanja	37
KULTURNI PRILOG: Naši glagoljaši	
P. Runje: Stojša Stojšić – svećenik sa Oliba	38
IZ POVIJESTI NAŠIH ŽUPA: Škabrnja	
IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE	40
KRONIKA	
	48
	82